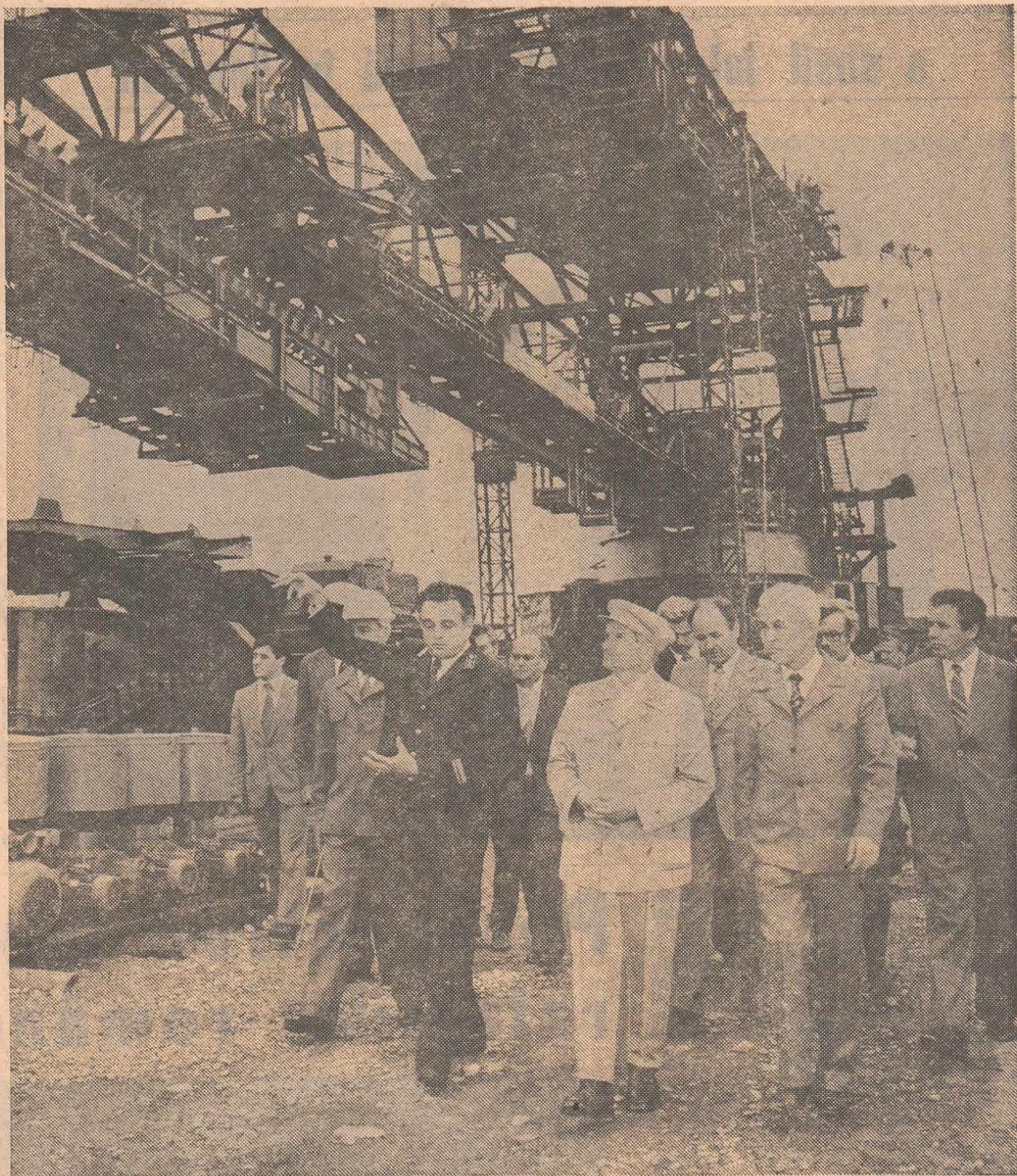

Vizita de lucru a tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU

în bazinul carbonifer al Olteniei

Reportajul vizitei de lucru in pagina a 3-a

Unitatea clasei muncitoare, argument al istoriei contemporane

S-au implinit, in prima zi a acestei luni, 36 de ani de la crearea Comisiei centrale de organizare a mișcării sindicale unite din România.

Permanentă aspirație a muncitorilor români, unitatea s-a impus într-un moment de răscruce pentru viitorul țării ca o necesitate istorică, drept cea mai importantă armă în lupta împotriva forțelor reacționare ce încercau să păstreze și să impună vechile structuri sociale ale țării, utilizând tactica dezbinării maselor progresiste, a subminării luptei acestor forțe, a compromiterii și scindării mișcării sindicale din România. Analizând cu luciditate faptele istoriei mișcării muncitorești, învățând din experiența internă și internațională, Partidul Comunist Român și-a axat întreaga sa muncă politică și organizatorică, în acei ani, pe refacerea și consolidarea unității muncitorești, un prim rezultat al acestei acțiuni fiind crearea Comisiei centrale de organizare a mișcării sindicale unite, prin acordul cu Partidul Social-Democrat în cadrul Frontului Unic Muncitoresc. În urma hotărârii comune a celor două partide muncitorești de a se constitui această largă organizație sindicală, în întreprinderi și instituții au fost constituite cîte o singură organizație sindicală cuprinzînd întregul personal. La puțină vreme după crearea Comisiei de organizare au luat naștere pes-

(Continuare în pagina 5)

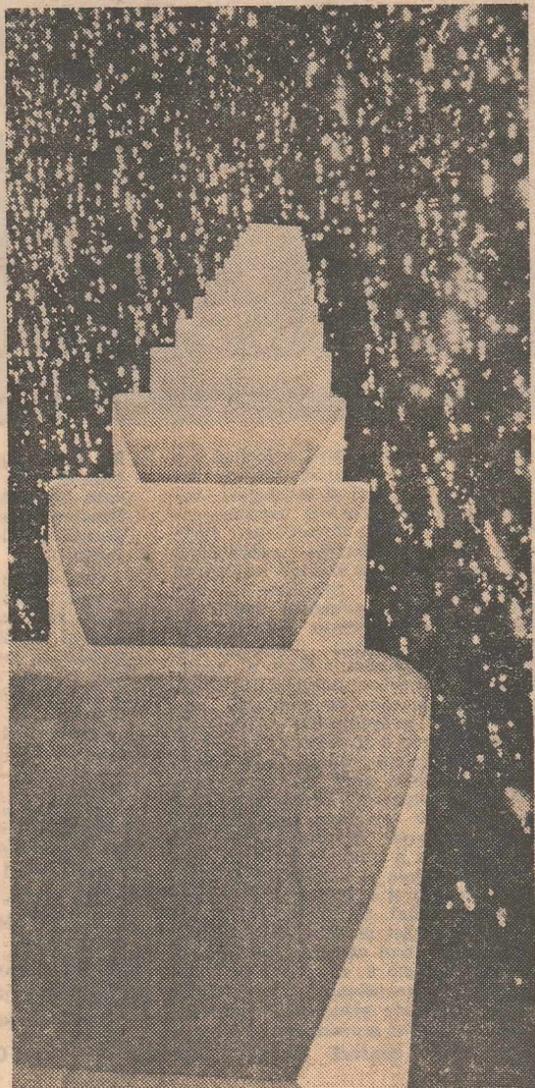
RĂZVAN BĂRBULESCU ■

În întîmpinarea Congresului consiliilor populare

Toate acestea sînt scrise
în mandatul deputatului (pag. 6-7)

DIN SUMAR:

- Innobilînd pămîntul din dragoste pentru pămînt (pag. 5)
- Nimic nu se pierde, totul se transformă, totul se cîștigă! (pag. 7).
- EXPERIMENTUL DANILA (pag. 9).
- Fălticeni — orașul-santier (pag. 13).
- „Un festival este o instanță de prestigiu” (pag. 15).
- SIMPLE NOTE (pag 18).
- SPORTUL CA MIȘCARE DE IDEI (pag. 21).

Trepte spre stele Fotografie de prof Nicolae Filîș ■

Să privim cu mindrie vechimea noastră!

Anul 1000 la Rîmeți

Revista Flacăra din 22 februarie 1979 (nr. 1237) a găzduit articolul meu în care am comunicat descoperirea unui grafit care indică anul 1103, zgîriat pe fresca cu celebra inscripție a lui Mihail zugravul din Crișul Alb, grafit care prin existența sa clară, contestă datările anterioare. Aceste datări se corectau unele pe altele succesiv, coborînd anii datărilor precedente de la un autor la altul.

Ne permitem să ne spunem din nou cuvîntul în această problemă, cu mindrie patriotică, pentru că, studiînd cu migală pereții, am mai descoperit un grafit (cum de nu l-au văzut și alții?).

Desigur am muncit destul pentru a-l descifra, dar am avut satisfacția confirmării tradiției orale.

Condica minăstirii Rîmeți precum și inscripția din nișa altarului, spun că de aici, în anul 1213, au plecat în Maramureș călugării Romulus și Ghenadie care au întemeiat o nouă așezare monahală la Peri. Localitatea se află pe malul drept al Tisei, în apropiere de Sighetu Marmăției (alt nume cu rezonanțe vechi, reamemorîndu-ne ducatul MAREI). Oare este întîmplător faptul că și mai aproape de Peri se află localitatea Rîmeți (Remeți) pe malul stîng al Tisei, oarecum peste drum, localitate care ne amintește de locul de origine al celor doi ctitori?

Probabil nu, pentru că „de la RÎM ne

(Continuare în pagina 9)

Dr. ing. DINU MORARU ■

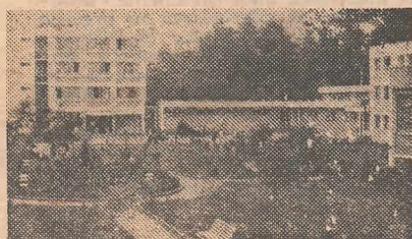
Țăranii Maramureșului la izvoarele sănătății

Am fost căutat la redacție de unul din contemporanii noștri reumatici. În ultimii ani, mi-a spus, s-a stabilit cu tratamentul la băile Ocna Șugatag. Se simte excelent (arăta într-adevăr înfloritor! — n.n.) dar n-ar fi desconfiră public secretul sănătății sale dacă în acest an nu i s-ar fi întîmplat un lucru neobișnuit. A nimerit, într-una din peregrinările sale, la capătul unui drum forestier părăsit, un fel de fund de riu secat, bolovănos și abrupt, peste mai mulți țărani în jurul a două cazane cu apă. Recipientele erau așezate peste foc, unul pe orizontală, celălalt pe verticală. În spatele lor, ceva mai sus, un jgheab în care curgea apa dintr-o con-

ductă rudimentară. Locul părea cu desăvîrșire pustiu. O baracă de scinduri putredă rămasă de pe vremea exploatărilor forestiere și alit. Jgheabul de apă ducea spre această baracă. Conducta care arunca apa în jgheab era înfiptă în malul abrupt al unui eleșteu cu apă bolborositoare. Țăranii întrețineau focul și discutau.

(Continuare în pagina 11)

NICOLAE CRISTACHE ■

La invitația președintelui Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Elene, Constantin Karamanlis, a sosit într-o vizită oficială în România

La invitația președintelui Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, miercuri dimineața, a sosit în Capitală, într-o vizită oficială în țara noastră, președintele Republicii Elene, Constantin Karamanlis.

Vizita președintelui Republicii Elene în România constituie o expresie elocventă a bunelor relații de prietenie și colaborare statornicite între cele două țări, întemeiate pe legături cu vechi tradiții, pe stimă și respect reciproc, având la bază principiile drepturii independente și suveranității naționale, egalității în drepturi și avantajului reciproc, neamestecului în treburile interne, nerecurgerii la forță sau la amenințarea cu forță. Vizita reflectă, totodată, voința celor două țări de a dezvolta și intensifica conlucrarea româno-elenă atât pe plan bilateral, cât și în domeniul vieții internaționale, în folosul popoarelor noastre, al cauzei păcii, destinderii, securității și cooperării în Balcani, în Europa și în întreaga lume.

Ceremonia sosirii înaltului sol al poporului elen s-a desfășurat pe aeroportul Otopeni. Pe frontispiciul salonului oficial se aflau portretele președinților Nicolae Ceaușescu și Constantin Karamanlis, încadrate de drapelul de stat ale României și Greciei. Pe mari pancarte erau înscrise urările: „Bun venit în Republica Socialistă România Excelenței Sale, domnului Constantin Karamanlis, președintele Republicii Elene”; „Să se dezvolte continuu relațiile tradiționale de prietenie și colaborare statornicite între Republica Socialistă România și Republica Elenă, în interesul ambelor popoare, al unei vecinătăți și cooperări în Balcani, al cauzei păcii și securității în Europa și în întreaga lume”.

În întimpinarea înaltului oaspete a venit tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România.

La ora 11, aeronava cu care a călătorit șeful statului grec a aterizat.

La coborârea din avion, tovarășul Nicolae Ceaușescu a urat un călduros bun venit președintelui Constantin Karamanlis. Cei doi șefi de stat și-au strins cordial mâinile. Președintele Karamanlis și-a exprimat bucuria de a vizita România, de a se reîntâlni cu președintele Nicolae Ceaușescu. La rîndul său, șeful statului român și-a manifestat satisfacția pentru vizita înaltului oaspete, pentru continuarea dialogului fructuos româno-elen la nivel înalt.

Președintele Republicii Elene a prezentat, apoi, președintelui Nicolae Ceaușescu persoanele oficiale care îl însoțesc în vizita în țara noastră.

În continuarea ceremoniei, comandantul gărzii militare a înmănat pe aeroport în cinstea sosirii înaltului oaspete a prezentat onorul. Au fost intonate imnurile de stat ale Republicii Elene și Republicii Socialiste România, în timp ce erau trase 21 de salve de salut.

Cei doi președinți au trecut în revistă garda de onoare.

A urmat prezentarea oficialităților române venite în întimpinare.

Numeroși bucureșteni au ovaționat cu căldură pe cei doi șefi de stat pentru prietenia româno-elenă. Ei au dat glas satisfacției cu care opinia publică din țara noastră urmărește noua întâlnire dintre președinții Nicolae Ceaușescu și Constantin Karamanlis, încrederii că dialogul la nivel înalt româno-elen, asemenea convorbirilor de până acum dintre cei doi șefi de stat, se va solda cu rezultate fructuoase, va marca o dezvoltare și mai puternică a raporturilor de colaborare dintre țările și popoarele noastre.

La închiderea ediției revistei noastre, vizita înaltului oaspete elen se află în plină desfășurare.

„Bazat pe toate acestea se poate spune că vizita — deși scurtă — a fost deosebit de rodnică. Sint convins — sublinia președintele Nicolae Ceaușescu, referindu-se la rezultatele vizitei și convorbirilor pe care le-a avut cu președintele Ahmadou Ahidjo — că toate aceste acorduri și înțelegeri dau o perspectivă nouă extinderii colaborării și cooperării dintre România și Camerun”.

În istoria relațiilor dintre cele două țări ale noastre, vizita este prima pe care o întreprinde șeful statului camerunez în România și, ca o expresie a dorinței reciproce de a lărgi și mai mult colaborarea comună, atât pe plan bilateral, cât și internațional, cu acest prilej a fost semnată prima Declarație solemnă comună dintre România și Camerun.

Este o nouă confirmare a dinamismului relațiilor țării noastre cu statele lumii, indiferent de sistem social și politic, raporturi care se îmbogățesc an de an. În cadrul politicii sale de colaborare internațională, de lărgire continuă a conlucrării cu țările în curs de dezvoltare, România socialistă acordă o mare însemnătate dezvoltării relațiilor sale cu țările continentului african. Dacă până în 1950 țara noastră a avut legături diplomatice numai cu o singură țară africană, Egiptul, în prezent, România întreține relații diplomatice cu 47 de state de pe acest continent, având ambasade în 23 și agenții economice în 33 de țări, iar la București și-au deschis reprezentanțe diplomatice 17 state africane. Un element determinant în dezvoltarea relațiilor multilaterale cu statele independente din Africa îl reprezintă vizitele președintelui Nicolae Ceaușescu în 18 state africane, ca și vizitele în România a 25 de șefi de stat africani, inclusiv recenta vizită a președintelui Ahmadou Ahidjo. Politica României de amplificare a conlucrării bilaterale cu statele africane pe plan politic, economic, cultural, tehnic, al pregătirii de cadre, ca și în alte domenii de interes reciproc, pe baza respectării stricte a principiilor independente și suveranității naționale, deplinei egalități în drepturi, neamestecului în treburile interne, respectului și avantajului reciproc, validată de fofurile superioare de partid și de stat, este promovată cu consecvență de președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, așa cum o ilustrează elocvent rodnicia întâlnirii la nivel înalt româno-cameruneze.

Un moment important al vizitei înaltului sol camerunez l-a reprezentat semnarea Declarației solemne comune între țările noastre. Este a 37-a Declarație solemnă comună pe care România o semnează cu un alt stat, aceasta confirmând în practică orientarea de principiu a Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român, din 1972, cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu a propus încheierea unor documente internaționale care să definească cu precizie dreptul sacru al popoarelor la independență și suveranitate, să consacre fără echivoc noile principii de egalitate, de neamestec în treburile interne ale statelor, îndeosebi ale țărilor mici și mijlocii, principiile noii politici ce trebuie promovată în viața internațională, direcțiile prioritare în vederea democratizării sistemului politic mondial. Așa cum sublinia președin-

Perspectivă largi dezvoltării relațiilor româno-cameruneze

tele Nicolae Ceaușescu, cu acea ocazie, adoptarea unor asemenea documente ar trebui să constituie „criteriul de atașament pentru principiile egalității în drepturi, pentru cauza colaborării între state și instaurării păcii în lume”. Documentele semnate de România cu alte state, cărora li se adaugă Declarația solemnă comună semnată cu Republica Unită Camerun, consacră la loc de frunte dreptul sacru al fiecărui stat la existență liberă, independentă și suveranitate națională, la pace și securitate, dreptul inalienabil al fiecărui popor de a-și decide de sine stăpînat soarta, egalitatea deplină în drepturi a tuturor statelor, dreptul fiecărui popor la dezvoltare și progres, toate aceste documente reprezentînd tot atîtea contribuții concrete la edificarea unui nou sistem politico-juridic al relațiilor dintre state, menit să instaureze cadrul viitor democratic al raporturilor dintre toate țările lumii în perspectiva unui ordin economic și politic internațional.

Considerînd că existența unui cadru juridic conferă stabilitate și deschide perspective relațiilor bilaterale, între România și Camerun au fost semnate: acordul comercial; acordul privind promovarea și garantarea reciprocă a investițiilor; protocolul de cooperare în domeniul cercetării și exploatarea miniere și protocolul pri-

vind cooperarea în domeniul avicol și s-a convenit continuarea tratativelor pentru încheierea altor acorduri și înțelegeri vizînd dezvoltarea colaborării româno-cameruneze. Toate aceste documente juridice care definesc bazele colaborării României cu Camerunul sînt de natură să confere noi dimensiuni relațiilor noastre bilaterale, punînd în evidență faptul că două țări cu sisteme sociale diferite pot colabora fructuos pentru progresul lor economic-social, pentru o lume a păcii, destinderii și colaborării neîngrădite între națiuni. „Prezența mea pe pămîntul românesc — arăta președintele Ahmadou Ahidjo — se dorește a fi dovada prieteniei care, de multă vreme, unește cele două țări ale noastre. Mai mult, prezența mea se dorește a fi expresia recunoașterii și admirației față de succesele excepționale obținute de poporul dumneavoastră în opera de edificare a unei Români moderne, în dezvoltarea și afirmarea identității sale naționale și a personalității sale pe plan internațional. Și, saluînd aceste mari succese, curajul și dinamismul poporului român a cărui ardore în muncă se dovedește exemplară, se cuvine să subliniem calitățile excepționale ale marelui om de stat care este principalul artizan al acestora, și a cărui personalitate, fermitate și clarviziune, conferă României un

loc de excepție, precum și respectul și considerația lumii întregi; mă refer, după cum bine vă dați seama, la Excelența Sa Nicolae Ceaușescu. Domnule președinte, permiteți-mi să vă felicit din adîncul inimii!”

Convergența obiectivelor de progres economic și social, atașamentul față de cauza păcii și a cooperării internaționale, prietenia și stima reciprocă dintre popoarele român și camerunez sînt premise favorabile pentru întărirea legăturilor reciproce și dezvoltarea schimburilor pe multiple planuri. În această lumină, se cuvine să subliniem că pe plan internațional dialogul româno-camerunez continuă colaborarea comună din cadrul Organizației Națiunilor Unite și al organismelor acesteia, al „Grupului celor 77” și al mișcării țărilor nealiniate, cele două țări fiind hotărîte să întărească solidaritatea și cooperarea în lupta pentru o nouă ordine economică internațională, pentru dezarmare și, în primul rînd, dezarmare nucleară, rezolvarea problemelor numai pe calea negocierilor, pentru reluarea și continuarea politicii de destindere, de respect al independenței naționale, de suveranitate și pace.

GHEORGHE SPRINȚERIU ■

Sub semnul omeniei, adevărului și încrederii în viitorul luminos al patriei socialiste:

Vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu în bazinul carbonifer al Olteniei

Contactul nemijlocit între conducerea partidului nostru și masele de oameni ai muncii, acest dialog fundamental și lucrativ, instituționalizat și permanentizat prin aportul decisiv, determinant al tovarășului Nicolae Ceaușescu, a căpătat o nouă expresie prin recenta vizită de lucru întreprinsă de primul bărbat al țării în bazinul carbonifer al Olteniei. Recentă înființare a secretarului general al partidului nostru cu făuritorii de bunuri materiale a fost marcată, ca de fiecare dată, de o întreagă suită de discuții și dezbateri de o importanță vitală pentru destinul colectiv al națiunii noastre, dialogul dintre partid și popor definindu-se odată mai mult ca un element esențial și definitoriu în cadrul unui proces de revigorare neînruptă a întregului nostru edificiu social.

Intrat mai tirziu decât alte zone ale patriei în circuitul industrializării socialiste, bazinul carbonifer al Olteniei a devenit într-o perioadă relativ scurtă cel mai mare furnizor de cărbune al României. Aici, în acest colț de țară unde — așa cum a fost să amintească conducătorul partidului și statului nostru — nu a existat în trecut aproape deloc industrie, dar în schimb burghezia a înființat unul dintre cele mai mari lagăre pentru deținuții politici comuniști și antifasciști, aici, astăzi, se realizează aproape 70% din producția de cărbune a țării. Astfel, în ramura minieră se obține zilnic o producție de 92.000 tone cărbune și există toate condițiile pentru ridicarea acesteia, încă în acest an, la peste 100.000 tone. De reținut, de asemenea, că în aceeași zonă, ritmul de creștere a producției industriale a fost cu 17-18 la sută mai mare decât în aceeași perioadă a anului trecut.

Intimpinată cu vii aplauze și ovații de mii de oameni ai muncii veniți în întimplinare, aeronava prezidențială a aterizat pentru început pe aeroportul din Craiova. A urmat un al doilea popas în localitatea Rovinari, vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu în județul Gorj având în continuare ca prim obiectiv Cariera de extracție la suprafață Gîrla. A fost vizitată apoi Platforma de montaj Tismana, locul unde se asamblează excavatoarele de mare capacitate, mașinile de haldat și alte utilaje destinate dotării exploațiilor carbonifere de suprafață din zonă. Vizita de lucru a continuat la Rovinari, cel mai mare obiectiv energetic al țării aflat în exploatare și care folosește drept combustibil lignitul din bazinul Olteniei. În continuare, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost oaspetele oamenilor muncii din noul oraș al minerilor, Rovinari, una dintre cele mai noi așezări urbanistice ale României, iar apoi al colectivelor de muncă de

la microcariera Roșița și al celor de la cariera Lupoia.

Discuțiile purtate cu muncitorii, maistrilor și inginerii unităților vizitate, cu organele locale de partid și de stat, cu reprezentanții unor ministere au readus în centrul atenției importanța pe care o deține în cadrul economiei naționale producția de cărbune, factor esențial în realizarea proiectatei independențe energetice a României, rolul deosebit pe care trebuie să-l acordăm unei mai judicioase organizări a producției și muncii de concepție, soluțiile și metodele necesare optimizării activității în mine și unități industriale, creșterea productivității muncii, folosirea intensivă a utilajelor și alegerea în general a acelor soluții capabile de a garanta structura modernă a valorificării superioare a resurselor materiale și umane. Bazinul carbonifer al Olteniei, reamintim cititorilor noștri, se bucură, de altfel de mai multă vreme de o atenție deosebită din partea secretarului general al partidului nostru. Ca urmare a unor vizite anterioare, a cunoașterii nemijlocite a condițiilor de muncă și viață din acest vast și important izvor de energie al țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu a dispus dotarea întreprinderilor de aici cu noi și moderne utilaje, precum și sprijinirea colectivelor de muncă existente cu un număr însemnat de muncitori și specialiști aduși din alte părți ale țării (măsură denumită simbolic „Acțiunea 7000”). La indicațiile președintelui României au fost întreprinse, deopotrivă, și măsuri destinate sporirii fondului locativ și a dotărilor edilitare, ridicării calității vieții, în general.

Momentul culminant al vizitei l-a constituit adunarea populară din orașul Motru, unde conducătorul partidului și statului nostru, întimplat cu bucurie, entuziasm și recunoștință de mii de cetățeni, a rostit o importantă cuvîntare. Cu acest prilej, referindu-se în principal la realitățile proprii spațiului de viață și muncă din bazinul carbonifer al Olteniei, dar oferind în același timp soluții de principiu și îndrumări cheie pentru întreaga economie națională, tovarășul Nicolae Ceaușescu a reliefat în cadrul unei analize profunde și a unor considerații generale, elementele și direcțiile definitorii ale politicii noastre curente și de perspectivă.

A devenit un lucru evident, a ținut să sublinieze secretarul general al partidului nostru, că marile realizări ale poporului nostru n-ar fi fost posibile fără o înțeleaptă politică economică, fără așezarea la temelie edificiului de granit al socialismului și a axiomei civilizației contemporane: crearea unei industrii puternice,

moderne, competitive, garanția progresului multilateral și avangarda independenței și suveranității naționale. Astăzi, știm cu toții, în lumina acestor adevăruri, că o țară lipsită de dinamism și forță în domeniul economiei naționale, în rezolvarea promptă și lucidă a problemelor dezvoltării sale interne, nu se poate aștepta decât la un loc modest în viața internațională a popoarelor, știut fiind faptul că înapoierea nu generează respect și nici garanții pentru independența de stat, mai ales în perioada actuală cînd imperialismul impune în raporturile internaționale practicile arbitrarului, prevalarea forței asupra dreptului.

Nu mai pe această bază s-a putut înregistra în țara noastră o permanentă ridicare a nivelului de trai material și spiritual al poporului nostru, proces evident, între altele, și prin faptul că, în actualul cîmp, creșterea retribuției reale va fi cu 30% mai mare și nu cu 20% cit se prevăzuse inițial.

Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu a reliefat o dată mai mult că la izvoarele muncii pline de abnegație a poporului nostru, de-a lungul unei istorii naționale, care, într-o perioadă atât de scurtă, a desferecat vigoarea, talentul și hărnicia unei întregi națiuni, se află, între altele, eșchiorarea gândirii politice din corsetul dogmatismului, transformarea ei într-un instrument științific de descifrare și pătrundere în esența realității concret-istorice, a specificului național, de confruntare realistă a teoriei cu practica. Tot ce s-a făcut și se va face reprezintă rodul muncii colective, al participării maselor la procesul decizional, întreaga noastră muncă și viață se bazează pe practica conducerii colective la toate nivelurile, al imbinării democrației reprezentative cu democrația directă, al participării maselor la elaborarea, înfăptuirea și controlul hotărîrilor de importanță națională și locală. „Societatea pe care o edificăm, a spus cu acest prilej tovarășul Nicolae Ceaușescu, este societatea muncii libere a unui popor liber, stăpîn pe destinele sale, a unui popor pe deplin conștient că numai prin munca sa unită va asigura victoria comunismului în România, bunăstarea, fericirea sa, independența și suveranitatea României socialiste”.

În cadrul cuvîntării au fost formulate de asemenea numeroase indicații și recomandări privind activitatea de muncă și concepție, necesitatea folosirii la întreaga capacitate a mijloacelor din dotare, lupta pentru calitate, funcționarea la parametrii proiectați a tuturor agregatelor, luarea tuturor măsurilor pentru ridicarea nivelului pregătirii profesionale și tehnice a întregului personal din unitățile productive.

Făurirea unei societăți noi, avansate, a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu, cere eforturi deosebite, și munca unită a întregului popor. Nimic din ceea ce s-a realizat în țara noastră în anii revoluției și construcției socialiste, în special în ultimul deceniu și jumătate, nu ne-a fost făcut cadou, ci a fost realizat și plătit cu eforturi și sacrificii de un întreg popor. Iată de ce trebuie să avem conștiința că totul depinde de noi, de pricepera și hărnicia noastră, de spiritul gospodăresc și de economii. Cu atît mai mult cu cit avem toate condițiile materiale, politice și morale de a înfăptui obiectivele și sarcinile de partid, de a pregăti din vreme și temelnic intrarea României în viitorul cincinal, care și-a propus ca obiectiv central ridicarea la o nouă calitate a vieții și a întregii activități, trecerea României la o nouă etapă, aceea de țară mediu dezvoltată.

Referindu-se la problemele internaționale de o deosebită complexitate, președintele României a reafirmat principiile de bază ce călăuzesc politica externă a partidului și statului nostru, politică întrupată din dorința și dragostea poporului nostru pentru pace și adevăr, de instaurare a unui climat de colaborare și înțelegere între popoarele lumii. Înăptuirea programului partidului nostru, a menționat tovarășul Nicolae Ceaușescu, dezvoltarea economică și socială a României nu se pot asigura decât în condiții de pace, de prietenie și colaborare internațională, așa cum dezvoltarea fiecărui popor nu se poate realiza decât în condiții de pace, prietenie și colaborare. „Doresc ca de aici, de la Motru — a spus în încheiere președintele României — să declar că și în viitor România socialistă, partidul nostru comunist, guvernul vor face totul pentru a contribui la realizarea unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră, a unei lumi a popoarelor egale între ele, în care independența națională să fie un bun recunoscut și respectat pentru fiecare națiune și unde toate mijloacele materiale și spirituale să fie îndreptate spre edificarea economico-socială, spre bunăstarea și fericirea omenirii. Noi dorim să facem totul pentru bunăstarea și fericirea poporului român!”

Noua vizită de lucru în bazinul carbonifer al Olteniei, desfășurată sub semnul omeniei, adevărului și încrederii în viitorul luminos al patriei noastre, a reafirmat încă o dată unitatea indestructibilă dintre popor și partidul comunist român, al unui partid în fruntea căruia se află tovarășul Nicolae Ceaușescu, omul care întruchipează atît de plener crezul, vigoarea și înțelepciunea unei întregi națiuni.

LIVIU TIMBUS

La 85 de ani, Nicolae Avram crede în

MĂRIA-SA LEMNUL!

Sîntem uzi pînă sus de genunchi: azi-noapte a căzut rouă înaltă peste iarba înaltă. Din față, Magda (e bărbat) mă îndeamnă să urc. Eu, neînvățat cu muntele, sui mai greoi. Ne-am pus în gînd să ajungem pînă la ograda moșului Nicolae Avram. De ce? A depășit, se zice, vîrsta bradului copt: are adică 85 de ani! Și în afară de faptul că își trage sufletul cam greoi, încolo nu mai are nimic. E sănătos tun. Tun a văzut în primul război mondial. A făcut armata la artilerie și a luptat în război, firește, ca artilerist. A ajuns pînă în Italia. Ii scormonesc amintirile, dar nu vrea să mai zică nimic din război: îl urăște!

— De ce vă mai zice și Ghionc? întreb.
— Să mă identifice lumea printre ceilalți Avrami: sînt mulți.

Nicolae Avram-Ghionc lucrează, de 70 de ani, numai ciubere. Dacă eu aș putea să-i adun toate ciuberele Moșului, cum l se mai zice, ar fi posibil să încapă în ele toată roua Apusenilor. N-ar încăpea poate lacrima moșilor...

— Înainte, zice, făceam așa: șiștare, ciubărașe, herăți de 40 litri, tot un fel de ciubăr, ferdeleț de 60 litri, patrăreț de 75 litri, pirlău mic de 120 litri, pirlău mare, pînă la 200 litri, și cojnită de 300 litri. Asta făceam eu împreună cu cei cinci copii. Le încărcam pe toate pe cal, cam 120 kilograme, treceam muntele dincolo și umblam din sat în sat. Strigam: hai la ciubere, hai la ciubere! Umblam mult pînă le vindeam. Ajungeam, uneori, pînă în Ungaria, în Bulgaria și în alte țări vecine. Dădeam ciuberele pe mlaai, pe făină, pe sare și chibrituri. Pe urmă, iar suiam muntele aici, acasă. Puneam urechea pe trunchiul bradului și o luam de la început.

Stă călare pe un scaun adecvat meșteșugului său și cioplește: încheagă un tulinic. Îl șlefuieste, îl prinde în ploambe, un fel de cercuri din lemn, îl arde cu fierul înroșit, parcă să-l purifice sunetul, apoi lese în pragul atelierului său și-l încearcă. Și tulinicul scoate un sunet prelung, vălurat, care se risipește peste codrii rugini ai Apusenilor, se fărîmă în ecouri multiple, asemenea ecourilor luminoase ale unei stele care se sparge, și peste pieptul de cremene al munților se simte umbra Iancului urmată de cetele moșilor.

Bătrîmul Ghionc, împreună cu doi dintre feciori, Ioan Avram-Nașu și Petru Avram, cu una dintre nurori, Ana Avram, lucrează acum în cooperativă. Cooperativă meșteșugărească a pătruns pînă aici, în culmile Apusenilor, să valorifice cu eficiență munca moșilor, bărbați și femei, și două din materiile prime locale: Măria-sa Lemnul și lina oilor de la munte. Cooperativa meșteșugărească „Moțul”, din Cimpeni, județul Alba, are aici, în satele Arieșeni, Gîrda, Scărișoara și Vidra, tot atîtea brigăzi de cooperatori, cu aproape 200 de membri, care valorifică toți lemnul de brad.

— Cum? îl întrebăm pe Ioan Adam, 47 ani, din Bistra, președinte al Cooperativei „Moțul” de la înființare, adică de la 1 ianuarie 1972.

— Am început cooperativa, se lansează într-un scurt istoric președintele, cu 112 oameni și realizăm o producție de două milioane lei. Azi avem 640 de membri și realizăm o producție de 24 milioane. Aducem în țară, prin exportul produselor noastre de artă populară, cam două milioane lei valută. Lemnul, să revin la întrebare, îl valorificăm astfel: luăm capete de busteni, de la întreprinderile de prelucrare a lemnului din zonă, care doar la foc ar mai putea fi folosite, și fabricăm din ele produsele. Adică, luăm lemn în valoare de trei sau patru lei, materie primă, și, prin prelucrare, prin manoperă îl aducem la o valoare de 80 sau 100 lei.

Iar aceasta înseamnă înobilare a lem-

nului prin muncă; prin meșteșugul transmis moșilor din tată în fiu; prin arta lor populară — expresie curată a spiritului lor reverberat din moși-strămoși. Îl urmăresc pe Ioan Avram-Nașu, și el membru cooperativ cu muncă la domiciliu, ca și tatăl și fratele său, ca și cumnată sa: este înconjurat aici, în micul său atelier, un fel de saivan, de tot felul de scule. Îl întreb cum se numesc. Îmi răspunde: „joagăr, ferăstrău, seure de doage, mai de doage, mezdrea de cioplit doage, julău de julăit, prinoare, cercul, dinatoare, garden, măsuri, compas, mezdrea de funduri, clești, bătătoare, mai de văsărit, scaun de văsărit și multe altele”. Multe dintre aceste cuvinte sînt pentru noi inedite, deși sînt vechi ca și meșteșugul. De aceea ni s-a părut, la început, că ele se adună ca într-un poem futurist, fără sens. Dar nu este așa. Pentru fiecare moț-meșteșugar cuvintele acestea au sensuri adînci, existențiale. Dați jumătate din aceste unelte-scule unui moț și el vă va crea o lume amirind o esență de brad. Ce creează moțul Ioan Avram-Nașu cu aceste scule? Ce creează și ceilalți. Adică peste 4.000 de produse din lemn. N-am îndrăznit să cred cînd am auzit, dar am fost convins: păhărele de 100 grame, vase pînă la 100 litri, donițe, tulinice de la 20 centimetri pînă la 3 metri, vase pentru flori, pentru fructe, servicii pentru bucătărie, solnițe, suporturi pentru umbrele etc. De la 14 produse cite meșterea Moșu în epoca sa de glorie, la 4.000! Iar asta înseamnă diversificare.

— Acum, zice președintele, orientăm diversificarea înspre produse de utilitate imediată. Obiectele de bucătărie din lemn sînt mult mai sănătoase decît cele din plastic. Va trebui, de asemenea, prin serviciile speciale ale UCECOM-ului, să facem o mai bună prospectare a pieței interne cit și externe; să organizăm tirguri și bilciuri, unde să desfăcăm produsele; să extindem comerțul stradal; să putem afla gustul consumatorilor noștri. Cu membrii

cooperatori pe care îi avem am putea realiza o producție mult mai mare. Numai să ni se asigure desfacerea!

Da, oamenii muncesc mult. Odată, la o comandă externă urgentă, Ioan Avram-Nașu n-a dat, ne mărturisea cu umor, o lună întreagă pantalonii de pe dînsul! La fel s-a întimplat și cu fratele său, Petre, cu Vasile Mocan, Ioan Mocan, Petru Mocan, Dumitru Petruță-Grec, Gheorghe Gligor-Căraba, Ioan Belei, printre cei mai buni și harnici cooperatori din Arieșeni.

— Am și cîștigat însă, mărturisește Ioan Bodea, 30 ani, șeful celor patru brigăzi din Arieșeni, Gîrda, Scărișoara și Vidra; numai în șase luni am dat peste plan o jumătate de milion lei valută. Am avut cooperatori cu munca la domiciliu aici, în Apuseni, care au realizat o retribuție lunară și de 5.000 lei pe lună. Anul trecut, Ioan Avram-Nașu a realizat, în cîteva luni, o retribuție de 6.000 lei la rînd. Produsele noastre sînt solicitate în R.F.G., Franța, Italia, Olanda, S.U.A. Iar moșii nu mai aleargă cu produsele prin lume, dintr-o dungă în alta. Stau acasă și lucrează. Avem centre de colectare a produselor și tot de la aceste centre primesc și materia primă. Iar în gospodărie mai cresc și cîteva animale. Viața e alta, mult mai înaltă.

În asemenea momente de mare zor, cînd cite un beneficiar intern sau extern cere marfă-marfă, adică artă populară românească, nepoluată încă aici de miini cu interese mercantile, atunci moșii-artizani, cei harnici, aprind candelice electrice în brazii din jur, transformă noaptea în zile și își revarsă sufletul în lemn. Iar în orele puține de somn, visează cum copiii lor aleargă prin ierburii înalte și ude să adune rourile Apusenilor în ciubărașe de lemn. Și atunci se trezesc din nou, se îmbracă în rumegușuri și în răsini cu pale largi de parfumuri și se lasă tot mai mult străbătuți de magia lemnului!

N. GRIGORE MĂRĂȘANU

GÎNDEȘTE ȘI GĂSEȘTE IDEI!

Săptămîna trecută, exact în ziua cînd cineva își aducea și ne aducea aminte că „întîia frunză cade, întîia barză pleacă”, într-o zi de vară dispusă să alunge de lângă noi temerile brumii, am călcat cîteva ceasuri „acolo unde-n Argeș se varsă Riul Doamnei / și murmură pe valuri copilăria mea”, am fost cîteva ceasuri printre oamenii Piteștiului, drumul oprindu-mi-se în locul în care ajung bustenii veniți din pădurile risipite jur-imperejur, cum recheamă poetul, „mi-am cîtorit viața pe dealurile toamnei”.

Acest loc se numește Combinatul de prelucrare a lemnului, este primul vîrf de pantof așezat de industrie în acest colț de orăș, deschizător de pîrtie pentru o întreagă coloană ce avea să-și instaleze curînd tabăra pe platforma de nord.

Am norocul să fac cunoștință cu un om documentat și plin de bunăvoință, Ion Pietrăreanu se numește, venit de 12 ani să taie aluatul lemnos în fel și chip la Pitești, în momentul de față fiind chiar directorul combinatului argeșean. Îl ascult și notez că în acest perimetru retras de privirea întîmplătoare, arătînd o ogradă în care gospodarul preferă să-și consume timpul pe îngrijirea răsadurilor și pe plivirea lor, decît să privească la cine trece pe drum, sînt nu mai puțin de 15 fabrici diferite, care scarmănă anual peste 350 de mii de metri cubi de masă lemnoasă. O organizare tipică de producție integrată, care preia bușteanul sosit la poartă, îl întoarce pe toate fețele, îl răsucește, îl stoarce, obligîndu-l să depună pe cîntarul bine strunit al eficienței tot ce are de pus. Sîntem combinatul cu cea mai mare diversitate și complexitate tehnologică, imi preciza directorul, pentru a ajuta înțelegerea de către mine și de către alții a coexistenței pe aceeași listă de fabricație a mobilei stil de mare frumusețe, a cherestelei și placajului, plăcilor fibrolemnoase, drojdiei furajere, taninului, furfrolului.

Cînd am încheiat traseul care mă adusesse prin cîteva din fabricile combinatului, l-am căutat pe directorul Pietrăreanu să-i comunic cîteva din impresiile mele de vizitator. Scaunul din biroul său era gol. În schimb, am putut citi deasupra unui terminal care îl ține mereu legat de nu știu ce bancă de date centrală, niște rînduri scrise vizibil pe un afiș ce se doare, am înțeles eu, o sonerie mereu în funcțiune pentru cel luat cu treburile de fiecare zi. Iată-le:

Obstacole în calea gîndirii creatoare
1. **Obșnuința, rutina, inertia, conservatorismul:** dau naștere la împotrivirea capacității creierului de a restructura cunoștințele existente în alte forme decît cele știute, stimulează nonflexibilizarea gîndirii;

2. **Lipsa de informații:** duce la ignoranță, aceasta se poate agrava, transformîndu-se în incompetență;

3. **Lipsa de metodă:** „Gîndește și găsește idei!” Ideile nu sînt suficiente în rezolvarea unor probleme fără existența metodei sistematice corespunzătoare pentru realizarea acestora;

4. **Atitudinile:** Dacă abordăm probleme cu convingerea că nu le vom rezolva niciodată, cu siguranță că așa se va și întimpla de multe ori;

5. **Lipsa de efort:** Chiar dacă toate celelalte piedici au fost depășite, foarte frecvent pot apărea comoditatea și dezinteresul prematur.

Nouăzeci la sută din masa lemnoasă care intră în labirintul prelucrării la Pitești se regăsește în produsele finite. Produsele combinatului ajung în 40 de țări. Odată cu ele, călătorește, pe diferite continente, experiența acumulată de argeșeni.

Știind toate acestea, ceva mă îndeamnă să revin în lumea aforismelor pe care vi le-am reprodus și mai ales la una din ele. Gîndește și găsește idei!

NEAGU UDROIU

Odată, cu niște ani în urmă, în trenul spre Tulcea, un hidrolog de la Sulina — tovarăș de călătorie întîmplător însă al naibii de sociabil — mi-a vorbit despre deltă, despre Dunăre, despre mare, despre răsărituri de soare ca-n basme, despre motivele din care oamenii de la munte sînt conștienți iar cei de la mare mediativi. Și, pe la urmă, mi-a împărtășit o convingere de-a sa care m-a tot urmărit, în timp: **oamenii deltei, din pricina turiștilor, se emancipează într-un fel, dar, totodată, își pierd din generozitate.** Meseria m-a tot purtat pe drumuri, însă uite că pînă săptămîna trecută n-am mai ajuns în deltă și deci n-am aflat nici o fărîmă de răspuns la convingerea amară a hidrologului devenită pentru mine o întrebare dintr-acelea care te urmăresc, a hidrologului care a aruncat o piatră în balta sufletului meu de gazetar și-a dispărut, cu dezinvoltură, în lumea lui de ape.

Deci, în deltă fiind, întreprind ad-hoc o microanchetă, să-mi potolească o neliniște. N-o fac afișat, pe față, ci implicit, încercînd să aflui esențialul despre viața și evoluția personalității, evoluția eu-ului a doi dintre oamenii deltei angrenați în munca industriei turismului.

Gheorghe Pătrașcu este comandantul navei turistice cu un nume local-poetic: Sitarul. De 16 ani lucrează numai la NAVROM, adică pe Dunăre. A început ca marinar și a continuat, cuminte dar ferm, ierarhic, trecînd prin toate funcțiile posibile: șef de echipaj, ofițer fluvial și-a

cum căpitan. Sigur, înainte de orice are suflet de marinar. Și mai are un sentiment de împlinire pentru că și-a încheiat un echipaj foarte bun și de aceea ține să-mi spună că Stelian Tudor, șeful mecanic, îl face să n-aibă grija tehnică a navei; că Teodor Todică, pilotul, cunoaște toate canalurile deltei, vorba ceea, ca pe buzunarele propriilor pantaloni; că

îmi place să-i văd pe toți mulțumiți! Să le arăt traseele cele mai frumoase! Sigur că strădania sa și a oamenilor vasului este răsplătită: sînt turiști care au ținut să meargă iar în deltă și iar cu Sitarul, pentru a treia oară. Din grija pentru turiști, comandantul Gheorghe Pătrașcu merge pînă într-acolo încît propune ca alte nave, de același tip cu Si-

A poluat industria turismului caracterul oamenilor deltei?

Nicolae Cornei îl ajută să nu-și piardă încrederea, în orice situație. Sufletul de marinar al lui Gheorghe Pătrașcu are un sentiment de împlinire și cu privire la nava pe care o conduce. Este modernă, ba chiar și luxoasă. Construită de noi și la noi, la Giurgiu, cu motor bucureștean de la Uzinele „23 August”. Dar această conștiință de om al Dunării de Jos a lui Gheorghe Pătrașcu, în contact cu explozia industriei turistice, nu numai că nu și-a pierdut, ci a și cîștigat în generozitate. Omul a devenit realmente obsedat de gîndul de a le da turiștilor cit mai multă fericire concretă. Neștiînd că-l suspectez — odios! — de negenerozitate, îmi spune: „Mă bucur,

tarul, nave aflate în construcție, abla pe cală, la Giurgiu, să fie dotate de motoare de 420 CP, în loc de cele de 250 CP. Traseul Maliuc-Tulcea, care-i mai puțin spectaculos, ar putea fi, astfel, parcurs, și la dus și la întors, în jumătate din timpul în care-l străbate Sitarul. Consumurile ar fi aceleași, iar timpul turiștilor ar fi mai bine valorificat. Pe de altă parte însă, tovarășul **Grigore Virjoghe**, directorul O.J.T. Tulcea, care-l pretuiește deosebit pe comandantul Pătrașcu, mi-a spus că la prima vedere acesta ar avea dreptate, numai că, atunci cînd — cu aceeași intenție bună — s-a făcut un studiu complex, la care au participat fel de fel de

specialiști, s-a constatat că tot motorul actual este cel optim. Printre alte argumente mi s-a părut de greutate acesta: vasele cu viteze mari provoacă valuri mari, care, în timp, afectează țărmurile locuite ale canalelor. Problema încă mai este în studiu și aceasta denotă — nu numai pentru comandantul Pătrașcu, ci și pentru ceilalți oameni ai deltei, fie de la O.J.T., fie de la NAVROM — că numai afectați de o scădere a nivelului generozității nu sînt.

Petre Clobu are 67 de ani, este pescar pensionar și, ca mai toți pensionarii, sprijină industria turismului și își sprijină și veniturile personale, plimbînd vizitatorii cu barca prin hățșurile deltei. Nu s-a născut în deltă, ci la Fintinele, în județul Iași; dar, la nouă ani, a rămas orfan și-a plecat să-și găsească un rost. L-a găsit în deltă, la Crișan, în satul Mila 23: „Aici m-am apucat de-o muncă zdravănă și am muncit tare. Am ajuns pescar fruntaș. Cu turiștii, lucrurile stau așa: sînt fel de fel de oameni. Altu-i mai deschis, altu-i mai închis. Nu întotdeauna ai cu cine te înțelege. Numai că noi și delta reușim să-i facem pe toți să strige ca italienii: I pelicani! I pelicani! Con beconi! Con beconi!”

În pofida industriei turismului, oamenii deltei și-au păstrat generozitatea. Ba, se pare, dispun de-atîtea rezerve încît au de unde da generozitate și turiștilor. Și chiar dau! Iar a da este primul semn de generozitate.

NELU IONESCU

La Stăncuța, la cea mai mare orezărie din țară

Înnobilind pământul din dragoste pentru pământ

Imaginați-vă o întindere mare de ape alternând cu ochiuri de pământ și acelea petice cu sovar, mohor, papură și trestii. Deasupra, un cer pe care vara vântul se tocmește paznic la nori, iar în celelalte anotimpuri îi lasă să potonească pustietatea de la zare la zare. Și mai imaginați-vă undeva, anume pe la mijlocul stufulurilor, ceva cam ca un saivan pentru oi, dar pe al cărui peretel — să vezi si să nu crezi — scrie: **CENTRU DE CERCETĂRI AL ACADEMIEI**. De acolo, satul era și nu era departe, dar abia dacă-l distingeai dintre ale bălților care-si minase luciul până în pragul primei case. Altminteri, era o asezare uitată de lume, din care oamenii ieșeau — dacă ieșeau — doar ca să-si vindă rimătorii semisălbăticiți pe privalură. (Despre oamenii aceștia îi scria Mártha Bibescu lui Saint-Exupéry: «Te vei duce, de consimțit, la Dunăre. Vei vedea ceea ce n-ai văzut în Africa. În acel ocean al nisipurilor torid: ape curgătoare, o vegetație sălbatică, peste, păsări, broaște — faună și o floră rară. În mod deosebit vei cunoaște oamenii — oameni, poate, încă neînținuți de dumnea, în acest chip — oameni puri prin însăși dăruirea lor unei vieți îndepărtate de lume, într-un univers care le aparține. Într-un cuvânt, oameni care se nasc, trăiesc și se sting acolo de generații, ca peștii în apă și păsările în văzduh». Și dacă nu știi, aflăți că la sfârșitul lui mai 1936 „Măicuța Prinț” «a consimțit» și a aterizat cam pe locul unde acum începe digul.) Păsările de curte hălăduiau laolaltă cu țigănușii, ratele sălbătice, berzele, serpii și stâncuțele. Poate că de la multimea acestora din urmă își trage numele și așezarea — **STÂNCUȚA** (desi există și o legendă cu o proafrumoasă și preajubita copilă înghițită de apele Dunării, aflată la doi pași...). Nimeni, niciodată, nu se gândise că pe locurile acelea s-ar putea face agricultură. Asta până când într-o duminică din vara lui 1956, profesorul — așa îl numeau bălăganii pe seful echipei de oameni care trăiau în fostul saivan devenit centru de cercetări — le-a spus celor din sat:

— Veti avea recolte frumoase: grâu, porumb...

Au ris. „Aici e baltă. Dincolo de dig au mai încercat și alții și ce a ieșit? Pământul s-a făcut alb de sare. Nu mai dă spic nici măcar sorgul. Tot papura-i împărat”. «N-o să mai fie». „Cind?” «Cind apa din fântâna pe care m-ati ajutat s-o sap va fi bună de băut». (În zonă, sârurile din apa freatică au concentrații incredibile: între 5-20 grame/litru; apa dulce se consideră aceea care are sub 2 grame/litru.) Iar au ris oamenii: „Fintina profesorului...”

Citez dintr-un Tratat de fitotehnie: „Prin faptul că orezul se pretează să fie cultivat pe soluri salinizate, el trece printre plantele cu care pot fi puse în valoare aceste tipuri de sol. În acest scop se impune însă aplicarea anumitor reguli agrotehnice care dacă nu sunt aplicate se poate ajunge la o salinizare și mai accentuată” (subl. ns.). De la practică la teorie și apoi... înapoi la practică. Citez dintr-o stare de ziare apărută în 1968: „La întreprinderea agricolă de stat Stăncuța, în incinta îndiguită Călmățui — Gropeni, de-a lungul Dunării, pe aproape 3) de kilometri, în aval de riul Călmățui, a fost amenajată, pe terenuri puternic salinizate **CEA MAI MARE OREZĂRIE DIN ROMÂNIA**”. (La Banloc, în Baňat, pe 300 de ha, cultura orezului se practică din 1760; ulterior au mai fost făcute orezării în zonele Oltenița-Chirnoși, Rost în Dolj și Piatra-Teleorman dar nu de dragul orezului, cum vom demonstra mai jos, ci **DE DRAGUL PĂMÎNTULUI**.) Ceea ce nu putea cuprinde o simplă stare de ziare, eforturile, îndoelile, speranțele, chinul și munca celor aproape 250 de încadrări permanenți în bătălia pentru pământ. Pentru că orezul este o plantă pe cât de pretioasă, pe atât de pretentioasă. Se seamănă pe la sfârșitul lui aprilie și se recoltează la sfârșitul lui septembrie, începutul lui octombrie. În perioada de vegetație are nevoie de cel puțin o mie de ore de strălucire solară. Temperaturile zilnice adunate în aceste o mie de ore — pentru ca planta să ajungă la maturitate — trebuie să însumeze cu puțin peste

3 000°C. Adică temperatura de fierbere a titanului (3 200°C). Și la această temperatură bătălia pentru pământ continuă. Este clar că pentru a face față unor astfel de nevoi ar fi fost indicați — nici mai mult, nici mai puțin — titanii. Inșă cei șase fii ai lui Uranus — purtătorii denumirii — pare-se că n-au acceptat transferul pe parcelele orezării și au rămas în organigrama mitologică... Motiv pentru care s-a apelat la specialiști. Dar aceștia nu aveau experiență. Inginerii Viorel Ionescu, directorul, Ion Mantu, Nicolae Bugeac, Eugenia Cosereanu, Marian Mărgărit, Daniel Dimitriu au fost și au învățat în U.R.S.S., China, R.P.D. Coreeană, S.U.A. Pentru că orezul este planta care nu admite eroarea. Totul trebuie executat rapid și perfect. De aceea se seamănă, se erbicidează și se fertilizează cu avionul. Anual sînt încorporate în sol 4 000 de tone de îngrășăminte chimice și 300 tone de erbicide. Suprafața arabilă este mare — 6 551 hectare (5 833 ha sînt amenajate pentru orezărie, iar în cultură sînt 4 500 de ha). Nu se poate zbura oricînd, ci numai cînd vîntul nu depășește 6 m/sec. Dar, de regulă, vîntul suflă acolo cu 10 m/sec.: «destarea» trebuie făcută exact în interiorul celor aproximativ 5 000 de parcele. „Ai impresia, după o zi de muncă, la mînsă, că-ti fug imaginile în televizor” — obisnuia să spună Paul Bilargiu, pilotul avionului. Acum, nea Paul s-a pensionat. În primăvară, semănatul l-au făcut, cu două avioane, doi piloți mai tineri: Cusovski și Dorel Micuțu. Alți fruntași? Directorul pare pus în incurcătură, apoi se hotărăște: „Noțai-i pe sefi de fermă Marian Mărgărit, Vladimir Sitkov și Vasile Gîrbă, pe vadașii Radu Stamate, Ghiță Preda și Nicolae Vizireanu, mecanizatorii Marin Iamandi, Vasile Mocanu, Nicolae Tigău — care s-au distins în mod deosebit, desi aici activitatea are un pronunțat caracter colectiv”. Pot confirma, așa stau lucrurile. Exemplu? Aflați că orezul este singura plantă căreia, după ce a fost semănată, îi apare înțel tulbina și abia mai tirziu rădăcinile. Un timp pluteste pe apă precum corăbii de vinze — frunzulițele tin loc de vele. Un bob, o corabie — miriade de boabe, miriade de corăbii. Cea mai fantastică «flota» văzută vreodată de aceste locuri. Inșă este suficient un vînt mal puternic și plantele-geolete sînt luate și purtate de curentul de aer care-încotro. Atunci intervin oamenii: prin apă, în vînt, pe ploaie, culeg bob cu bob, plantă cu plantă, le așază în coșuri și le readuc în parcelele cu apă (o parcelă = 600 X 200 m = o „Mare” de 12 ha). O înfriziere cit de mică — citeva ore — și plantele mor, recolta este compromisă. Pînă acum nu s-a întîmplat așa ceva. Anul trecut, cele mai bune rezultate le-au obținut ing. Daniel Dimitriu (ferma 13, cu 5 062 kg orez/ha), ing. Mihai Ciocan (ferma 5) și ing. Nicolae Dobrotă. (Interesant de știut: un spic bun conține pînă la o sută de boabe de orez și cîntărește circa 3 gr. În 1979, pe mapamond, primele locuri în producția de orez — orez care s-a vîndut cu 400 dolari tona — au fost ocupate de R.P.D. Coreeană și Noua Zeelandă. În Asia, consumul mediu anual de orez este de 100-140 kg/locuitor. La Stăncuța — repet, cea mai mare orezărie din România — se produce cam o treime din producția națională anuală și cam o șesime din consum!). Cu toată mecanizarea și chimizarea existente, munca în orezărie este uncori de-a dreptul dramatică.

Dar orezul este mijlocul, nu scopul. **ADEVĂRATA LUPȚA** — o mai spunem — **SE DĂ PENTRU PĂMÎNT**. Orezul și apa minuite cu pricepere spală terenul de săruri, îl fac favorabil grîului, porumbului, acționează ca niste medicamente asupra unui organism bolnav, înșănătoșindu-l: 106 milioane metri cubi de apă sînt împinși anual la Stăncuța prin 750 km de canale. Rezultatul? În cei zece ani pe care i-a împlinit orezăria modernă — pentru că, tot acolo, pe citeva sute de hectare, încercări timide au existat și anterior — s-au smuls din ghearele sărurilor suprafețe importante. Datorită amenajării orezicole de la Stăncuța, România a salvat și a cistigat peste 6 000 ha de pământ care pot fi și chiar sînt cultivate prin rotație cu grâu, cu porumb... Adevă-

rata luptă — lupta cea mare, lupta în care orezul intervine doar ca aliat ocazional, ca element și ca etapă de tranziție — se duce inșă pentru pământ, pentru recistigarea terenurilor spuzite de sare. Și aici, indicațiile tovarășului Nicolae Ceaușescu — de a se folosi fiecare palmă din pământul țării, de a veghea la sănătatea pământului românesc — acționează ca un adevărat imperativ categoric. Criteriile de ordin moral interfează cu cele economice, etica și hrcmatistica își dau mîna pentru ca albul de sare să poată fi înlocuit cu verdele de clorofilă, pentru ca peste tot și toate să triumfe și să se înstăpînesc sevele vieții. Adevărata bătălie se dă pentru pământ, iar la Stăncuța s-a adunat o bună experiență. Ea este cu atât mai valoroasă cu cît, în țară, există încă sute de mii de hectare de teren cu diferite grade de sărăturare — pământ sterp, bolnav de alb. „Inchipuți-vă — îmi spunea fermierul Ion Alexandru — că tomatele care reuesc să crească și să se coacă pe asemenea terenuri pot fi consumate fără sare!”

Iar dacă a lecu înseamnă în primul rînd a preveni, o întrebare se impune cu prisosință: **CUM SĂ PREINTIMPINĂM SALINIZAREA TERENURILOR?** Sînt oamenii care, pentru a afla răspunsul la această întrebare, si-au consumat cei mai frumoși ani de viață. «Perfectionarea tehnologiei orezului pe terenurile saline» — așa sună titlul tezei de doctorat la care lucrează inginerul director Viorel Ionescu; dar discutați cu el și veti realiza că ceea ce-l interesează cu adevărat este soarta solurilor salinizate. «Polizești 23» este sotiul de orez de mare productivitate creat de cercetătorul Ion Albescu, inșă ceea ce a tintit cu adevărat a fost și este soarta solurilor salinizate. Ati retinut? La începutul reportajului aminteam de un fost saivan pentru oi în care, cîndva, în mijlocul stufulurilor, funcționa un centru de cercetări al Academiei. Centrul funcționează și azi, dar bineînțeles că într-o clădire și cu dotare corespunzătoare. Și bineînțeles că dincolo de orez, cercetările efectuate aici vizează tot soarta solurilor salinizate și prevenirea apariției acestora. Din cînd în cînd, centrul se face gazda unor consfățuiri de lucru cu aceeași temă. Atunci sînt invitați să participe și șososi din toată țara tehnicieni, sefi de unități agricole, mecanizatori, ingineri, cercetători, profesori universitari și chiar gazetari. Fîresc, „tot capita, tot sensus”, cite capete, atîtea păreri... Se poartă adevărate războaie teoretice, fiecare beligerant căutînd să cucerească adepți pentru propriul punct de vedere. Dincolo inșă de divergențele opiniilor, de experiențele de viață și de formațiile intelectuale, dincolo de memorii de activitate și chiar dincolo de orolii, în acele consfățuiri se vede bine un lucru: pentru toti, pentru absolut toti participanții, scopul final al folosirilor este același: **gospodărirea și folosirea integrală a fiecărei palme de pământ, readucerea în circuitul productiv a terenurilor degradate, sporirea fertilității tuturor solurilor**. La o astfel de consfățuire am aflat, de exemplu, că suprafața arabilă care revine pe fiecare locuitor al României este de numai 0,45 ha. (Concluzia este limpede: nimănu nu-i poate fi indiferent cum sînt și cum vor fi folosite pămînturile strămoșesti dintre Carpați și Dunăre.) După sedinta de comunicări, tot fîresc, s-a vizitat Stăncuța. S-a văzut practic că pe fostele sărături poate crește nu numai orezul, ci și grîul, si...

— Să mergem și pe la fîntîna lui Obrejanu, a zis cineva. Am fost, am șos apă și am băut: limpede, bună, răcoroasă.

— Cine a numit-o astfel?

— Nu știu, oamenii, eu așa am apucat-o; sătenii îi spun, «Fîntîna lui Obrejanu». Undeva, cam pe la mijlocul vizitatorilor, un om cu fîmle argintii zimbea abia perceptibil. Era profesorul, academicianul Grigore Obrejanu...

Mi s-a confirmat astfel că dincolo de știință și de muncă, dincolo de zile și de nopți, dincolo de ani, anotimpuri și tehnici, ceea ce semănăm cu adevărat sînt faptele noastre, vietile noastre, NUMELE noastre. Ele rămîn în oameni și trăiesc cît omenirea. Adică, sînt nemurire.

MIRCEA BUNEA

UNITATEA CLASEI MUNCITOARE, ARGUMENT AL ISTORIEI CONTEMPORANE

(Urmare din pagina 1)

te cinci sute de syndicate unice în întreaga țară, în toate ramurile de activitate, avînd în cuprinderea lor peste cinci sute de mii de membri. Expresie a unei înalte conștiințe a muncitorilor, a năzuinței lor și a tuturor forțelor progresiste de a se înfăptui importante reforme de dreptate socială, de a se edifica o Românie nouă, democratică și independentă, unificarea syndicatelor a fost încununată de un deplin succes patru luni mai tirziu, între 26 și 30 ianuarie 1945, cînd Congresul general al syndicatelor a hotărît crearea Confederației Generale a Muncii, unica centrală sindicală din țară.

Realizată în condiții deosebit de grele — o industrie subdezvoltată și o agricultură precară, foamete, lipsuri de tot felul, urmare a războiului, a unei proaste administrări a țării — unitatea sindicală, largă unire a tuturor forțelor progresiste în jurul Partidului Comunist Român, dovadă limpede a justetei cauzei acestui partid, a capacității sale de a mobiliza mascele, avea să-si arate roadele în anii care au urmat. Instaurarea primului guvern democratic muncitoresc-tărănesc, înfăptuirea reformei agrare, proclamarea republicii, naționalizarea de la 11 iunie 1948 — iată tot atîtea fapte ale acestei unități în jurul partidului comunist, iată tot atîtea temeiuri care au permis trecerea la reconstrucția țării, la construcția socialistă a noii societăți.

Congresul din februarie 1948, prin care s-a creat partidul revoluționar unic al clasei muncitoare, avea să consfințească marile realizări obținute de întregul popor în anii de luptă și muncă eroică, de puternică angajare revoluționară, ani care au evidențiat marea forță a unității pentru înfăptuirea unor înalte idealuri. Unitate care a făcut posibilă transformarea unei țări înapoiate într-o țară prosperă, unitate care, azi, constituie fundamentul a tot ceea ce am dobîndit, a întregii dezvoltări economice și sociale a țării. Este acesta unul dintre adevărurile incontestabile ale istoriei noastre, reliefat cu putere mai ales în ultimul deceniu și jumătate, cînd, prin vastă operă de perfectionare a relațiilor sociale, inițiată de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, unitatea întregii națiuni s-a întărit, a căpătat noi valențe, un puternic argument în acest sens fiind înscrisura României, la sfârșitul viitorului plan cincinal, printre țările cu dezvoltare economică medie.

„Syndicatele, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, trebuie să militeze pentru dezvoltarea inițiativei și capacității creatoare a oamenilor muncii, pentru întărirea ordinii și disciplinei în producție, pentru cultivarea unui spirit de înaltă răspundere în vederea îndeplinirii exemplare a sarcinilor cantitative și calitative ale planului de stat — punînd în centrul preocupărilor creșterea productivității muncii, diminuarea costurilor de producție, ridicarea continuă a calității și nivelului tehnic al producției”.

În lumina temeiurilor dezvoltării țării, syndicatele — cea mai largă organizație obștească a țării — acționează cu putere în spiritul cuvintelor secretarului general al partidului, ele constituînd una dintre prîghiile cele mai importante prin care clasa noastră muncitoare își exercită rolul de forță conducătoare a societății. Exprimînd interesele fundamentale ale oamenilor muncii, syndicatele asigură unirea eforturilor acestora pentru dezvoltarea unei economii dezvoltate, îndeplinindu-și astfel îndatoriri care decurg din statutul de proprietar, producător și beneficiar al oamenilor muncii. Beneficiind de dreptul legiferat de a fi reprezentate în guvern și în cadrul organelor de conducere colectivă, avînd importante responsabilități în organizarea adunărilor generale ale oamenilor muncii, în realizarea controlului obștesc, syndicatele au o arie cuprinzătoare de manifestare, muncitorii, ceilalți oameni ai muncii avînd largi posibilități de exprimare în problemele care privesc conducerea întreprinderilor, participarea la elaborarea și adoptarea tuturor hotărîrilor care au ca scop progresul societății.

Numeroasele fapte de muncă ce dovedesc imensul efort constructiv în care s-a angajat țara, fapte de muncă ce oglîndesc în egală măsură patriotism, maturitate și abnegație, vorbesc de la sine despre unitatea clasei muncitoare, a întregii națiuni în jurul partidului, a secretarului său general, despre această unitate — argument al istoriei noastre, argument al viitorului României.

TOATE ACESTE SÎNT SCRISE ÎN MANDATUL DEPUTATULUI

Timișoara, de la o zi la alta

Interviu cu tovarășul Radu Bălan, primarul municipiului Timișoara

— Sinteți prim-secretar al Comitetului municipal Timișoara al P.C.R. și primar al orașului de aproape trei ani sau mai exact din luna noiembrie a anului 1977. După numai o lună, în decembrie, la București a avut loc primul Congres al consiliilor populare. Cu alte cuvinte, îndepliniți funcția de președinte al Consiliului popular municipal de la data primului congres național amintit. Tovarășe Bălan, în calitate de primar al orașului, vă rog să ne spuneți ce s-a întâmplat la Timișoara între primul și al doilea Congres al consiliilor populare?

— O mulțime de lucruri. Pornind de la fel de la indicațiile secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care spunea — așa dori să citez — următoarele la Congresul partidului: „...Consiliile populare trebuie să-și ridice activitatea la un nivel superior, având în etapa actuală atribuții noi, de importanță deosebită, în elaborarea planurilor dezvoltării economico-sociale în profil teritorial”, Comitetul executiv al Consiliului popular municipal Timișoara a acordat o atenție sporită perfecționării conducerii și planificării economico-financiare, aplicării autoconducerii muncitorești și autogestunii economice, creșterii răspunderii oamenilor muncii în elaborarea și realizarea planului de dezvoltare, a bugetului de venituri și cheltuieli, gospodăririi judicioase a tuturor bunurilor materiale încredințate de societate. Asta în privința activității noastre, de zi cu zi. În acest context, primăria a inițiat cu regularitate analize, studii, controale la fața locului menite să sprijine direct întreprinderile industriale, de construcții și transporturi, din comerț și agricultură, în vederea realizării prevederilor peste plan la toți indicatorii și cu o eficiență sporită. Dumneavoastră m-ați întrebat despre roadele muncii noastre, despre dezvoltarea propriu-zisă a municipiului. Vă previn că veți avea multe de notat.

— Cu atât mai bine!

— Să începem atunci cu industria, cu noile capacități intrate în funcțiune în ultimii 3 ani. La întreprinderea mecanică s-a construit o nouă hală de producție, cea pentru mașini de ridicat și transport uzinal, ca și o nouă secție de scularie, avind o suprafață de circa 40.000 metri pătrați. De asemenea: fabrica de lacuri, vopsele și rășini sintetice în cadrul întreprinderii „Azur”, o nouă secție de baterii la „Electrobanat”, fabrică de oxoalcooli la Combinatul petrochimic „Solvventul”, o nouă fabrică de zahăr, avind o capacitate de prelucrare dublă față de cea veche, noi capacități de producție la întreprinderea textilă, întreprinderea „Victoria”, întreprinderea de prelucrare a lemnului și altele. Se va termina în curând construcția Fabricii de tractoare. Producția industrială a Timișoarei a sporit în ultimii 3 ani cu 8 miliarde lei, ajungând de la 22 de miliarde în 1977 la 30 de miliarde anul acesta, pe total cincinal. Față de cincinalul trecut, în fapt, producția industrială a municipiului practic s-a dublat, ajungând de la 15,7 miliarde lei la 30 miliarde, așa cum am amintit. Ne-am realizat încă de la 26 iulie angajamentul producției suplimentare pentru actualul cincinal, existind condiții ca pînă la sfîrșitul anului să înregistrăm o depășire de nu mai puțin de 6 miliarde lei.

— Într-adevăr, realizări foarte frumoase. Care este situația în construcțiile de locuințe?

— În ultimii trei ani la Timișoara s-au construit peste 15.000 de apartamente. Eșalonat pe ani, situația e următoarea: 6.100 în 1978, 5.500 în 1979 și, pînă în momentul de față, 3.750 în acest an. Planul pe 1980 este de 5.300 de apartamente, dar vom face probabil 5.600. În luna august am făcut 500 și vrem să mergem cu aceeași medie pe ultimele patru luni ale anului. Dacă vom reuși, depășim și cifra de 5.600. Oricum, trecem de 17.000 de apartamente în trei ani de zile, cifră imensă și de creșterea numerică a populației

Vrancea

De la convingeri la fapte

Pentru motive pe care rîndurile de mai jos nu vor întîrzi să le arate, Conferința județeană a deputaților consiliilor populare din Vrancea, desfășurată în Sala sporturilor din Pocișani în cursul zilei de sîmbătă, 30 august, va rămîne fără îndoială un moment de referință în viața localnicilor prin faptul că ea a reprezentat, în cel mai deplin sens al cuvîntului, o matură și responsabilă dezbateră a activității pentru dezvoltarea economico-socială a acestui județ. Vrancea, așa cum se înfățișează acest țînut de la curbură Carpaților astăzi, este în cea mai mare parte rezultatul muncii inimoase a local-

municipiului. La 1 ianuarie 1978, Timișoara număra 278.000 de locuitori, iar ultimele date de recensămint arată 306.000 de locuitori stabili în municipiul nostru. În felul acesta s-au profilat noi cartiere ale orașului, cum sînt Calea Lipovei, zona străzii Matei Basarab, Calea Aradului, cartierul Dimbovița II, iar în prezent se lucrează la primele blocuri din cartierul Spitalului județean. Aceste blocuri, 4 la număr deocamdată, vor beneficia de o instalație pentru încălzirea apei menajere folosind energia solară, panourile și bateriile respective urmînd a fi instalate curînd pe acoperiș. Vreau să subliniez de asemenea că în ultimii ani s-a pus un mare accent pe calitatea locuințelor, domeniu în care se simte cu adevărat un salt. La acest lucru a contribuit fără îndoială și intrarea în funcțiune a poligonului de prefabricate, avind o capacitate de 60.000 metri cubi pe an. Noi apreciem că, în prezent, spațiile comerciale ale municipiului sînt suficiente. Atît ca număr, cît și ca diversitate. S-au dat în folosință, și încă se vor mai da, spații comerciale în toate cartierele noi. Așa sînt cele din Calea Girocului, în cartierul Circumvalațiunii (unde am fost multă vreme criticați!), și Calea Lipovei. S-au inaugurat două noi piețe agroalimentare și alte trei puncte pe activitate specific, în fapt nuclee ale viitoarelor piețe, în zona străzii Dunării, Calea Lipovei și Calea Buziașului. Alte două complexe comerciale se vor deschide în acest an. Nu stăm deloc rău nici cu transportul în comun, unde de curînd am inaugurat o nouă linie dublă de tramvai, purtînd numărul 7, care rezolvă astfel transportul dinspre partea de sud a orașului, respectiv cartierele Freidorf, Fratelia și Calea Șagului. Avem 3 linii noi de troleibuz, legînd centrul de zona de est a Timișoarei, de cartierul Ronăț și, respectiv, de cel dimprejurul Căii Girocului. S-au prelungit arterele principale pentru alimentare cu apă potabilă cu 27 km, iar canalele colectoare cu 24 km. Cu apa potabilă avem încă unele greutăți, dar se află în construcție o nouă uzină de apă, avind o capacitate de 900 litri pe secundă și care astfel va rezolva pentru o bună perioadă de timp problema apei potabile în toate cartierele orașului. Uzina era prevăzută să intre în funcțiune abia în 1981, dar ca urmare a preocupărilor și sprijinului efectiv acordat constructorilor ea va începe să lucreze încă de la finele acestui an. Ce să vă mai spun? Ceva despre școli noi. Așa sînt școlile generale cu numerele 26, cu 32 săli de clasă, și 27, cu 24 de săli, apoi Liceul de construcții de mașini de pe lângă I.M.T., cîmine și cantine pentru elevii la Liceul energetic nr. 3, la Liceul „Electrotimiș”, la Liceul de muzică, la Liceul de mecanică nr. 1 și așa mai departe. Pentru învățămîntul superior s-au dat în folosință noi spații la Facultatea de agronomie, avind peste 4.500 locuri în cîmine, o nouă cantină, în construcție aflîndu-se deocamdată și noi localuri pentru facultățile de mecanică, de construcții și de chimie. Incurajăm și sprijinim colectivele de oameni ai muncii din întreprinderi de a-și construi prin forțele lor o bază proprie de odihnă și agrement, care să cuprindă un bazin cu apă termală, terenuri de sport, un mic bufet, locuri unde oamenii se pot recrea și-și pot recupera forța de muncă. Avem la ora actuală o adevărată salbă de astfel de baze pe Bega și pe Timiș, și dorim să punem în valoare în felul acesta mai toate zonele goale ale orașului, pe care le vom transforma în parcuri, în baze sportive sau de agrement. În fapt, puține întreprinderi din Timișoara nu posedă încă o bază proprie de agrement pentru oamenii muncii, iar cele care n-au deocamdată își vor face. În plus, în zona străzii Dunării, pe locul unei foste gropi de gunoi, se conturează un modern parc de cultură și odihnă avind două lacuri, între care unul cu apă termală.

DUMITRU GRAUR ■

a subliniat-o în repetate rînduri, arătînd că numai printr-o dezvoltare echilibrată a tuturor zonelor țării socialismul se asigură, în fapt, egalitatea între toți fiii patriei. Ce a însemnat, pentru Vrancea, transpunerea acestui principiu în realitate?

După cum arăta tovarășul Gheorghe Stoica, prim-secretar al Comitetului județean de partid, în expunerea pe care a prezentat-o în cadrul Conferinței, în primii patru ani și jumătate ai acestui cincinal vrîncenii au realizat un volum de investiții de aproape 9 miliarde lei, de circa 2 ori mai mult decît în întregul cincinal precedent, iar corespunzător Programului-directiv în profil teritorial județean va beneficia în cincinalul următor de fonduri de investiții în valoare de 13,2 miliarde. Vrancea a depășit pragul subdezvoltării. Acest firesc sentiment de satisfacție a răzbătut, de bună seamă, din lucrările Conferinței însă totodată perspectiva racordării la fluxul unor preferențe socialiste și mai accentuate a impus ca forul județean al reprezentanților organelor locale ale puterii de stat să se constituie drept un înalt exemplu, un prilej fericit de angajare a tuturor deputaților pentru ca munca tuturor vrîncenilor să se desfășoare cu mai multă eficiență, să dobîndească atributele unei noi calități. În acest sens, expunerea prezentată în cadrul Conferinței a reprezentat, socotim, un model de dezbateră lucidă și responsabilă, matură și chibzuită, un veritabil exemplu de analiză comunistă a unor realități economice și sociale ale județului, a principalelor căi prin care activitatea vrîncenilor poate fi îmbunătățită. Am putea spune chiar că aspectele critice nu numai că nu au lipsit ci, dimpotrivă, ele au reținut din plin atenția participanților la Conferință. Aspecte negative a furnizat mai ales agricultura județului. Deși o serie de unități beneficiază de sisteme de irigații, producțiile obținute sînt, s-a arătat, sub plan. Pe de altă parte, consiliile populare precum cele din comunele Garoafa, Milcovul, Tîfestei, Golești, Cîmpineanca și altele n-au acționat cu convingere pentru a păstra și dezvolta buna tradiție ca localnicii să producă legume și fructe în gospodăriile proprii. Un fapt greu de înțeles: în comuna Dumitrești, în ultimii ani nu s-a plantat nici un pom fructifer! Alte fapte aduse fără ocoliri în fața Conferinței deputaților: există și unități cooperatiste sau ale agriculturii de stat în care producția anuală de lapte pe cap de vacă furajată este sub 1.000 de litri, cea de lînă se ridică pînă la 1,5 kilograme iar sporul de greutate, de exemplu la îngrășătoria de taurine Golești, este de numai 320-450 grame pe zi. „Punem în fața deputaților — s-a arătat în Conferință — problema efectivului de animale, deoarece an de an numărul acestora scade, deși noi facem eforturi mari pentru sporirea lui. O situație cu totul necorespunzătoare o

întîlnim în comunele noastre, unde, spre exemplu, la Slobozia Bradului o taurină revine la 15 gospodării iar o vacă la 33 de gospodării. La Cîmpineanca, să luăm alt exemplu, o vacă revine la 15 gospodării iar un porc la 14. Situația efectivelor de animale se prezintă în mod asemănător și în comunele Cotești, Dumbrăveni, Gulești, Homocea, Străoane, Timboești și altele. Astfel de neajunsuri, s-a arătat în cadrul Conferinței, se datorează stilului defectuos de muncă al consiliilor populare care nu și-au îndeplinit obligațiile legale privind planificarea, organizarea și controlul activității în acest important sector economic.

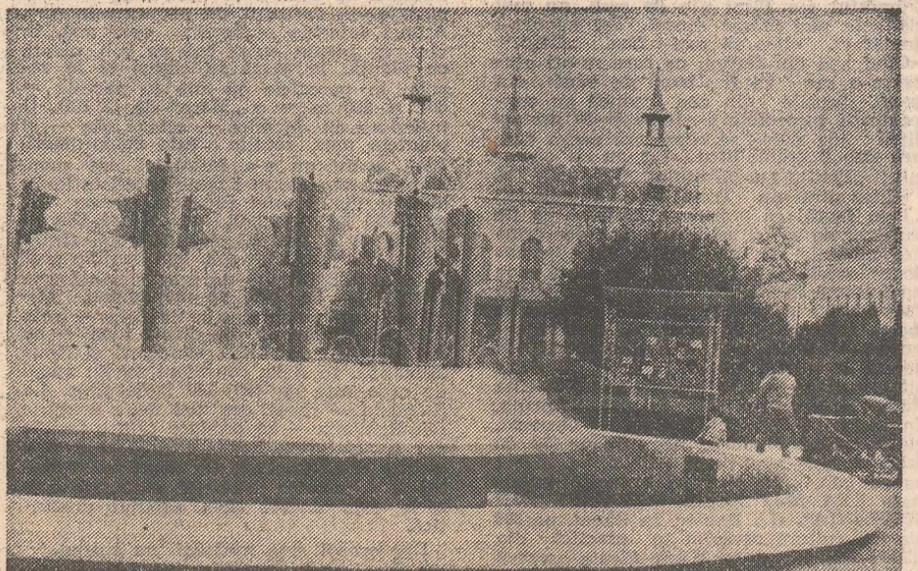
În altă ordine de idei, acțiunile organizate în cadrul întrecerii de bună gospodărire și înfrumusețare între localități s-a concretizat în realizarea unor importante lucrări de construcții și reparații, întreținerii străzi, trotuare, poduri, spații verzi etc., astfel încît numai în acest an locuitorii Vrancei au executat lucrări în valoare de peste 240 milioane de lei. Rezultate bune au fost obținute la Odobești, Dumbrăveni, Străoane, Timboești, Vultur. În alte comune însă deputații n-au acționat potrivit mandatului ce li s-a încredințat, de a organiza și desfășura activitatea în circumscripțiile în care au fost aleși. Asemenea aspecte se întîlnesc, de exemplu, în comunele Slobozia Bradului, Valea Sării, Reghiu, Dumitrești, Pufești, Boghești, Nistorești, Milcovul, Sint, din păcate, membri ai birourilor executive ale consiliilor populare și deputați care nu se achiță în suficientă măsură de rezolvarea sarcinilor și atribuțiilor ce le revin, nu constituie întotdeauna exemple personale în fața cetățenilor. Dealtfel, datorită neîndeplinirii sarcinilor, superficialității în muncă și săvîrșirii unor abateri de la normele de etică și echitate socialistă, în ultima perioadă au fost înlocuiți din funcție primarii din comunele Homocea, Gura-Caliței, Năruja, Tănăsoaia și vicepreședinții din comunele Boghești, Tănăsoaia, Cîmpuri și Slobozia Bradului.

Exemplele citate sînt suficiente, credem, pentru a se înțelege atmosfera de lucru, de adevărat for de dezbateră colectivă pe care deputații vrînceni au ținut să o dea Conferinței din 30 august, în cadrul căreia ei au prezentat dealfel numeroase propuneri ce urmează a fi discutate iar cele mai valoroase să fie puse neîntîrziat în practică. Ținînd seama de răspunderile tot mai mari, de noile obiective pe care le au de realizat, ei au hotărît că este necesar ca toate consiliile populare să acționeze mai ferm pentru întărirea ordinii și disciplinei în fiecare sector de activitate, să lupte pentru înlăturarea fenomenelor de rutină și formalism, pentru îmbunătățirea controlului în vederea împlinirii în cele mai bune condiții a sarcinilor relexite din documentele de partid și de stat, din hotărîrile și deciziile proprii.

D. CONSTANTINESCU ■

Sighetu Marmăției

Vocații la concurență

Centrul vechi al orașului așteaptă replica noului Centru administrativ

Sîmbătă, 30 august, la Sighetu Marmăției nu s-a sărbătorit nimic important. Punctele cele mai aglomerate ale orașului — stațiile PECO. Ziua urca în pas egal către duminică. Nu trecuseră nici zece minute de cînd mă aflam în clădirea consiliului popular și eram în posesia mai multor invitații printre care la o nuntă, la întîlnirea primei promoții (peste 40 de ani), de absolvenți ai Institutului pedagogic, la o agapă prietenească. A doua vocație a sigheteanului este aceea de gazdă sau, mai exact, de a face din ori-

care din vizitatorii urbei lor un oaspete așteptat. Am scris a doua vocație fiindcă totuși prima vocație a fost și rămîne iubirea de cetate. Maramureșeanul de dincolo de Gutin recunoaște un singur oraș — Sighetu. Pentru el există „la Vișeu”, „la Baia”, „la Borșa”; niciodată: „la Sighetu”; Sighetu înseamnă totdeauna și oriunde „la oraș”. Sighetu este pentru el o altă lume, dacă nu chiar lumea însăși. După război, țărani care a pătruns în oraș imediat după bombardament și care văzuse și pînă atunci ogoare pirjolite și cadavre, și ruine

s-a oprit în fața primei clădiri distruse : „Tare s-a mai spart lumea asta“ a zis năucit de surprindere.

Fiii Sighetului au plecat spre alte orașe. Au rămas bătrînii. Zarva civilizației s-a oprit destulă vreme la poalele Gutinului, dar ei știau că mai devreme sau mai târziu orașului lor îi va redescoperi adevărata vocație. Feciorii plecați, cei mai bravi dintre ei, s-au reîntors aducînd alături de conștiința menirii lor și știința de a o împlini. Liniile de pregnantă ale Sighetului au fost trase, nu de puține ori, cu spinarea și minile goale, tocmai de acești frumoși împătimiti în cea mai mare dintre dragostele lor. Sighetenii nu mai au acum nevoie de recunoaștere, ci de altceva și mai complicat, și mai delicat : de cunoaștere.

Vizitez Sighetu după aproape cinci ani. Orașul are superba înălțime a oamenilor care au crezut în el. Și oamenii aceștia cresc mereu. L-am cunoscut pe Petru Roman, prim-vicepreședintele consiliului popular, bărbatul reîntors pe melegurile natale minat de nepotolita sete a construcției. I-am ascultat peț de mai multe ore fierbînta confesiune cu răsufletarea tăiată, fără să-l întrerup, ca un firesc omagiu adus pasiunii susținute de competență. În viziunea lui inflăcărată, Sighetu dobindește strălucirea unei capitale a Nordului. O strălucire fertilă, fertilitate ilustrată de dublarea valorii producției industriale în ultimul cincinal, de previziunea dublării și acestei dublări în cincinalul următor. Ce înseamnă pentru beneficiul omului această cifră ? — îl întreb pe Vasile Danciu, secretar al Comitetului municipal de partid, și tînărul activist mă conduce să vizitez nu frumoasele locuințe noi ale orașului cu care presupunea că sint obișnuiți. Sint condus în Vadu Izei, în Mara, Botiza, Birsana, Ocna Șugatag, Bogdan Vodă, Dragomirești, locuri de baștină ale beneficiarilor și producătorilor marii producții, acolo unde casele se numesc gospodării, case din piatră, cu etaj, vile ce înfruntă solemnitatea eternă a peisajului nordic cu eleganță și ambițioasă năzuință spre bunăstare, adăugîndu-i solemnitatea vie și rodnică a libertății. În termeni citadini, bunăstarea se va numi un venit mediu pe cap de locuitor mult peste media pe țară, 4 000 de apartamente, 4 000 noi locuri de muncă, casă de cultură, stadion, cinematograful, 200 noi locuri în grădinițe, sală de gimnastică, popicarie cu șase piste, un nou centru civic, 224 noi locuri în internate, autogară nouă, canalizare generalizată, 64 săli de clasă. Notați, adaugă Vasile Danciu, că la nivel de patru ani și jumătate cincinalul a fost depășit cu peste 48 000 000 lei, iar planul de export a fost realizat în august pe întreg cincinalul. Notez și întreb apoi de creșterea desfacerilor de mărfuri cu amănuntul în noul cincinal și cifra pe care o transcriu aici — aproape 50 la sută — desemnează deopotrivă rezultatul și scopul hărniciei sighetenilor.

Îmi stăruie în minte o imagine și o cifră. Imaginea a fost surprinsă de un fotoreporter local la Circumscripția pentru controlul sanitar-veterinar al alimentelor. Cifra ilustrează valoarea muncii patriotice din acest an : 105 000 000 lei, 2 660 lei pe locuitor, cu mult peste media județului. Aceste două fapte, la fel de exacte și de concrete, n-au aparent nici o legătură între ele. Este adevărat, laboratorul pentru controlul alimentelor, singular ca execuție este el însuși rodul sordidului întreținute de flacăra patriotismului local al medicului Coriolan Dragomir. Legătura între ele o realizează însă forța cu care amîndouă, aceste fapte alăturate, desemnează un fapt exterior fiecăreia dintre ele. Sighetenii întrețin aspirația întru civilizație utilizînd deopotrivă formele autoeducației și prerogativele forței coercitive. Poate în nici o altă parte a țării, la nivelul consiliului popular, aplecarea spre igienă, sănătate publică, urbanism nu dobindește într-un asemenea grad gravitatea unghiului numit pregătirea pentru viață. Atît igiena publică cit și înfrumusețarea orașului au fost descăsnate din drepturile lucrului în sine și pentru sine în favoarea instruirii omului la nivelul exigențelor titlului de cetățean al celui mai frumos oraș al Nordului. Vis la a cărui construcție, reprezentanții obștii în consiliu de conducere al orașului așază în primul rînd realitatea unei politici care acordă orașului nordic forța unei puteri industriale de patru miliarde lei concretizate în fabrici și întreprinderi diverse, dar specifice forței de muncă a zonei : Combinatul de industrializarea lemnului, întreprinderea mecanică, Fabrica de prelucrarea laptelui, Fabrica de confecții, P.A.L., Fabrica de mobilă artă și scaune timplărești, întreprinderea de tricotație, la care se vor adăuga întreprinderea de echipamente pentru sudură și acoperiri metalice, întreprinderea de conductori electrici, întreprinderea de piese de schimb și subansamble pentru tractoare, întreprinderea de prelucrarea maselor plastice, secții noi în unitățile existente, ceea ce înseamnă o producție pe locuitor de peste 90 000 lei.

90 000 lei producție industrială de fiecare sighetean, iată o realitate care-i surprinde pe sighetenii înșiși, într-atît de scurt a fost timpul de întrupare a ei, într-atît de lungă a fost perioada în care speranța s-a nutrit din ea înșiși.

C. NICOLAE ■

O industrie în devenire: reciclarea materialelor uzate

NIMIC NU SE PIERDE, TOTUL SE TRANSFORMĂ, TOTUL SE CÎȘTIGĂ!

Am arătat, într-un număr anterior al revistei noastre, importanța pe care ar trebui să o dețină, în cadrul activității generale de reciclarea materialelor, achiziționarea și recondiționarea bunurilor de folosință îndelungată. Am folosit, în acest scop, datele de sinteză ale unui studiu elaborat de Institutul de economie industrială din București precum și păreri și recomandările unor experți ai domeniului.

Conform estimărilor de specialitate, în următorii cinci ani, în țara noastră, urmează să iasă din uz aproximativ 1 238 000 de televizoare, 1 599 700 aparate de radio, 721 500 frigiderice, 1 158 800 acumulatori auto, precum și sute de mii de aparate electrocasnice (mașini de gătit, aspiratoare, mașini de spălat, aeroterme etc.). El bine, ne punem și azi ca și data trecută întrebarea : care va fi soarta acestor obiecte devenite incomode și inutile în spațiul domestic al cetățenilor noștri ? Vor fi aceștia pur și simplu nevoiți să le abandoneze pe străzi sau în locuri virane, așa cum s-a întimplat în alte țări sau cum se mai întimplă îndeobște și la noi cu anvelopele, piesele auto, ambalajele din hirtie și carton sau cu recipientele din material plastic ?

Deversarea acestor bunuri uzate în mediul înconjurător ar avea, declară specialiștii, consecințe dintre cele mai nefaste : privarea economiei naționale de milioane de piese și subansamble re folosibile, risipirea unei imense cantități de materii prime (mil de tone de aluminiu, fier, plumb, sute de mil tone cupru, laminare de alamă, aliaje cositor, staniu, mil de metri pătrați de material lemnos), precum și grava lezare a spațiului ambiental.

Problema a fost studiată la nivel guvernamental și a făcut, între altele, obiectul unor prevederi cuprinse în Decretul Consiliului de Stat nr. 465. Colectarea și reciclarea bunurilor de folosință îndelungată scoase din uz au devenit astfel o componentă inseparabilă a acțiunii generale de recuperare și refolosire a materiilor și materialelor sub orice formă, pentru asigurarea bazelor de materii prime și materiale atît de necesară desfășurării normale a producției. Iar în această privință un rol de prim ordin revine unităților cooperatice meșteșugărești.

Partea doua a anchetei noastre vizează tocmai modul în care s-a înțeles și se procedează în consecință pentru obținerea unui volum cit mai mare de valori de înțrebuintare din aceeași cantitate de materiale. În cazul de față prin refolosirea unor bunuri de folosință îndelungată depreciație fizică și morală.

Referindu-ne la situația din București sintem nevoiți să facem de la bun început următoarea constatare : foarte puțini cetățeni ai Capitalei știu la ora actuală că există unități pentru preluarea bunurilor de folosință îndelungată și că aceste cooperative vind cu termene de garanție și la prețuri modice televizoare și radiouri recondiționate. Un sondaj efectuat în acest scop a demonstrat că 31,1% din persoanele chestionate (cîteva sute) n-au aflat pur și simplu pînă în prezent de existența acestor unități, iar mulți dintre cei care au declarat că știu de ele, n-au putut totuși face nici o precizare. Întrebați apoi cum au izbutit să se descotorosească de prezența stînjentoare a unor bunuri de folosință îndelungată deteriorate, cetățenii intervievați au răspuns, în marea lor majoritate, că le-au vîndut sau le-au dăruit unor rude, prieteni sau cunoscuți. Dar la nevoie au fost alese și alte soluții. Iată cîteva exemple : „L-am pus în fața casei lîngă pubelele de gunoi și pînă a doua zi a dispărut“ (M. Murărașu, contabil) ; „Tin de trei ani pe balcon un televizor Azur și un radio Tir M-2“ (Ing. Paul Stamatiu) ; „Televizorul vechi l-am dus la țară la cumnatul meu, care l-a desfăcut și a făcut din el cuibar pentru cloșcă“ (Mihai Teodorciuc, pensionar). (Și tot în paranteză fie spus carcasa unui televizor este făcută din lemn de cea mai scumpă esență și i s-ar potrive o altă destinație decît aceea de adăpost pentru galinace).

Situația este perfect explicabilă dacă avem în vedere faptul că unitățile prestatoare de servicii, direct angajate în această acțiune, nu s-au grăbit să înștiințeze populația că achiziționează și revind bunuri scoase din uz. Despre cauza acestor stări de lucruri vom vorbi cîteva rînduri mai jos. Am constatat însă în același timp noi înșine că despre modul de funcționare a unităților în cauză nu știu prea multe lucruri nici chiar reprezentanții forurilor diriguitoare. Ne-am adresat, astfel, UCECOM-ului, solicitînd amănunte în legătură cu funcționarea și eficiența acestor unități. Ni s-a răspuns că ele există, dar că la acest nivel nu li se

cunoaște adresa și am fost sfătuiți să ne adresăm Uniunii metal, chimie, lemn-construcții București. Am primit și aici un răspuns aproape similar și am fost invitați să apelăm pentru informații la cooperativele „Radio-Progres“ și „Metalocasnica“. În sfîrșit, prin mijlocirea inginerului Nicolae Stupu, am aflat adresele citorva unități unde se practică achiziționarea, recondiționarea și vinderea televizoarelor, aparatelor de radio clasice și cu tranzistori, magnetofonelor și altor aparate electrocasnice. Interlocutorul nostru ne-a informat că, de la începutul anului și pînă în prezent, valoarea totală a aparatelor TV, achiziționate însumează 0,485 mii lei, iar cea obținută prin vindere, 2,55 mii lei, sau ceea ce indică o activitate mai mult decît neînsemnată.

Am discutat, în continuare, cu cîteva dintre responsabilii unor unități ale cooperativei menționate adresîndu-le tîtuțor una și aceeași întrebare : „Cite bunuri de folosință îndelungată scoase din uz au fost achiziționate, recondiționate și revîndute și cum decurge în general

● O acțiune economică de excepțională importanță, tratată cu indiferență ● Milioane de televizoare, radiouri, frigiderice și alte aparate electrocasnice scoase din uz oferă o mare cantitate de piese recuperabile

această activitate de reciclare. „Iată, pentru început, răspunsurile încredințate revistei noastre de responsabili unităților Radio Progres, răspunsuri care au ușurința cuvîntului ce declină, de fapt, o sarcină de stringență oportunitate.

Mircea Iancu (Unitatea 23, str. Avrig 66) : „N-am prea achiziționat aparate TV, deoarece după ce le recondiționăm n-avem cui să le vindem. Situația ne obligă să ne găsim clienți printre cunoștințe sau prieteni, ceea ce nu e normal. Publicul ne oferă aparate cu tuburi cinescoape defecte, clupite sau uzate. Cetățenii fixează apoi prețuri inacceptabile. Unii cer pe un televizor uzat 1 500 sau 1 800 lei, ori noi nu putem să-l revîndem cu o sumă mai mare de 1 000 lei. În general, nu avem decît bătaie de cap cu televizoarele uzate“ (!?)

Ion Diaconu (Unitatea 21, Calea Plevnei 11) : „N-am achiziționat pînă în prezent nici un televizor scos din uz. Afacerea e total nerentabilă. Cetățeanul vine la noi ca să scape de aparat. Cei mai mulți vin cu aparate vechi pentru care nu se mai găsesc piese de schimb. Fiindcă dacă s-ar găsi, omul ar înlocui el singur piesele stricate și n-ar mai apela la noi“.

Ion Zlate (Unitatea 22, str. Duca nr. 15) : „Ofertele clienților noștri sint inacceptabile. Aparatele pe care ni le aduc nu sint bune nici ca deșeuri metalice. În general ni se oferă următoarele tipuri de aparate : TEMP-3, Azur, Tonitza, E-47, Rubin, adică televizoare vechi ce nu mai pot fi recondiționate. Altele ne sosesc într-o stare deplorabilă, deoarece tot felul de nepricepături le-au deschis și au încercat să le repare, folosind apa tare sau ciocanele de lipit tablă. În februarie, ca să dau un exemplu, s-a prezentat la noi un cetățean care ne-a adus un aparat cu toate lămpile lipsă. I-am spus că nu-l putem primi și atunci ne-a asigurat că ne aduce aceste piese într-o jumătate de oră, deoarece le are acasă. Și dus a fost ! În prezent, în unitatea noastră se găsesc peste 40 de televizoare, unele aduse încă din 1975 pentru diverse reparații, dar posesorii lor au uitat cu desăvîrșire să le ridice. Probabil că au procedat așa pentru a scăpa de ele. Interesant e a-mintit că unul dintre acești clienți fantomă a dispărut definitiv chiar după ce a avansat pentru repararea aparatului suma de 700 de lei. Propun ca să se realizeze în Capitală o unitate specializată pentru achiziționarea și vinderea aparatelor T.V. scoase din uz“.

Iată și păreriile unor responsabili de unități „Radio Progres“.

Mircea Dinu (Unitatea 42, str. Smîrdan 30) : „De la începutul anului și pînă în prezent am achiziționat și recondiționat patru aparate de radio cu tranzistori. Puțin, dar atît ni s-a oferit“.

Mihai Bătoi (Unitatea 56, str. Ghica bl. 62) : „Treaba e foarte incurcată și nu o

putem noi rezolva. Ofertanții pretînd sume mari pentru receptoare și magnetofone vechi și superuzate. Pentru un magnetofon tip Sonet duo, sau Sonet B-3 ni se pretînd sume aberante : 1 300—1 500 lei. Eu propun să ni se acorde dreptul să achiziționăm aparate uzate din care putem recupera piese în bună stare : role, axe, tambur, difuzoare, butoane, geamuri de scală etc.“.

Mai optimiști și puși pe treabă s-au dovedit reprezentanții Cooperativei „Metalocasnica“. Dar aici, alte greutăți. Iată punctul de vedere al inginerului șef, Aurel Pungă :

— Ne-am propus ca în șase dintre unitățile noastre pentru reparat bunuri electrocasnice să întreprindem o largă acțiune vizînd achiziționarea frigiderelor cu absorbație de tipul Fram și transformarea lor în frigiderice cu compresie. O acțiune extrem de rentabilă dacă avem în vedere că un agregat cu compresie are un consum de energie sensibil mai scăzut. Am anunțat acest lucru prin mijlocirea unei emisiuni transmise pe micul ecran. Ca urmare, în unitățile noastre au fost aduse peste 200 de frigiderice Fram. Dar au început să apară incurcăturile. Din 200 de motocompresoare aduse de la Găești, 70 s-au defectat încă în perioada termenului de garanție. Le-am înlocuit furnizorului, dar spre marea noastră stupefacție acesta ne-a replicat că piesele se defectează deoarece, tehnologic, nu se pot adapta la frigidericele Fram. Ceea ce nu corespunde adevărului : agregatele dotate cu motocompresoare de bună calitate funcționează ireproșabil. Atunci am făcut altă propunere : să preluăm de la întreprinderea argeșeană motocompresoarele uzate, să le decapsulăm noi și să înlocuim piesele stricate. Avem utilajele necesare pentru această operație. În felul acesta ar dispărea litigiul dintre noi și unitatea din Găești. Dar se pare că nici acest lucru nu le convine. Este păcat, iată, că o inițiativă valoroasă este pe cale de a muri pe drum din pricina lipsei de înțelegere și colaborare.

Nu este nevoie să ne declarăm specialiști pentru ca pe baza datelor și considerațiilor de mai sus să constatăm ușor că pînă la ora actuală activitatea de reciclare a bunurilor de folosință îndelungată nu se recomandă decît prin acțiuni timide și inefficiente. O părere la care, de altfel, a scris și directorul direcției tehnice din UCECOM, inginerul Dumitru Dăngă :

— Faptul că acțiunea de recondiționare a bunurilor de folosință îndelungată demarează atît de încet poate fi explicat numai în parte prin invocarea unor cauze obiective. Acestea ar fi lipsa unor piese de schimb și a unor utilaje de prelucrare. Nu e mai puțin adevărat, însă, că acolo unde colectivele unităților noastre au dat dovadă de spirit de inițiativă, unde treaba a fost bine organizată, s-au obținut succese notabile. Iată cîteva exemple privind încășările medii lunare la bunuri recondiționate pe primul semestru al anului în curs : 60 000 lei la Cooperativa „Teleprecizia“ din Oradea, 40 000 lei la Cooperativa „Dinamo“ Timișoara, și 30 000 lei la Cooperativa „Prestațiunea“ din Iași. Deci, cînd vrea omul, se poate. Este momentul să revenim cu toată seriozitatea asupra acestei acțiuni, să o analizăm în spirit critic și mai ales autocritic.

Este adevărat : scoaterea din uz a unui mare număr de bunuri de folosință îndelungată este abia la început. Abia de acum înainte vor succomba prin depreciere fizică și morală milioane de televizoare, radiouri, frigiderice, și sutele de mii de variate aparate electrocasnice.

Ar fi deci timp pentru organizarea judicioasă a serviciilor de achiziție și recondiționare. Ar fi, dar nu prea mult. Modul deplorabil în care s-a lucrat pînă la ora actuală reclamă o grabnică și severă revizuire a acestei activități. Ea trebuie să devină o componentă principală în acțiunea generală de recuperare și refolosire a materialelor de orice fel, condiție principală pentru a feri economia națională de tensiunile continue ale pieței mondiale de materii prime. Reciclarea materialelor reprezintă o veritabilă industrie în devenire ; ea nu este numai o problemă de producție, ci — așa cum a ținut să precizeze tovarășul Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din 25—26 februarie a.c. — o problemă de economii materiale, pentru că prin refolosirea pieselor economisim materia primă, energie și muncă.

LIVIU TIMBUS ■

Cercetătorii de la I.C.E.M. merită toate superlativale

Un singur arzător de tip toroidal economisește 10 mii de metri cubi de gaz metan anual!

Acum câteva zile, iată-ne, în Crin-gași, pe strada Mehadiel, la numărul 39, în preajma unui cuptor încins la maximum de flacăra incandescentă și orbitoare a unui arzător de tip toroidal. Iată-ne, mai exact spus, în hala care găzduiește Laboratorul de economie a combustibililor și energiei, unul din multele laboratoare ale Institutului de cercetări metalurgice, pe scurt I.C.E.M.

Privită cu ochiul liber, flacăra arzătorului toroidal este, cum spuneam, orbitoare. Parcă am fi privit direct în inima soarelui. Unul dintre cercetători, inginerul Vasile Anghelută, ne oferă o pereche de ochelari cu sticlă de cobalt și flacăra, devenită verde, un verde diafan, își desenează conturul în continuă mișcare. Un alt inginer, tot cercetător, Valentin Pășcu, minuiind simultan două rozete, una de la instalația de aer, cealaltă de la instalația de combustibil, face ca jetul flăcării să crească și să descrească. Cel de-al treilea inginer, Lucian Dragomirescu, nu mai conține cu explicațiile, în timp ce undeva, la celălalt capăt al cuptorului, trei tehnicieni, Iulian Milea, Nicolae Matei și Dorel Flutur, supravegheau depunerea reziduurilor și efectuau o sumedenie de alte măsurători privind eficiența flăcării.

Și pentru că am ajuns la acest capitol, al eficienței economice a unui arzător de tip toroidal, să notăm din partea inginerului Ion Cioacă, cercetător principal la Laboratorul de economie a combustibililor și energiei și, totodată, inventatorul arzătorului de tip toroidal, următoarele: „Mai întâi și-nții arzătorul pe care l-ați văzut, consumând drept combustibil o păcură cu ridicat conținut de sulf, se află în probe finale, motiv pentru care nu vă putem oferi prea multe amănunte tehnice. Puteți consemna totuși că acest arzător, tot de tip toroidal, se comportă admirabil, chiar peste așteptările noastre, că au fost rezolvate cu succes câteva din problemele deloc ușoare ale arderii unui combustibil cu prea mult sulf în compoziție. Cam atât, plus faptul că acest arzător este, la urma-urmelor, continuarea sau extinderea, și pe păcură, a arzătorului pe care, împreună cu un colectiv destul de larg din institut, l-am pus la punct încă din 1974, când a fost brevetat ca invenție. Deci, despre acel arzător, multiplicat în peste 10 000 de exemplare și adaptat pentru alte câteva

mii de arzătoare, se poate vorbi. Se poate vorbi mult și cu folos. Simțindu-mă obligat, profesional și etic, față de ceilalți colegi cu care am realizat acel arzător, v-aș propune, pentru început, să notați numele lor”.

Am făcut-o pe loc, chiar acolo, în preajma cuptorului încins la maximum de flacăra suierătoare a noului arzător, adică am notat numele doctorului inginer Iancu Drăgan, directorul institutului, și al inginerilor Gheorghe Iordache și Cristian Cirlănescu.

Apoi, în liniștea și răcoarea laboratorului, în clădirea principală a institutului, ne-a fost dat să privim și să admirăm două din distincțiile acordate arzătorului

Dosarul energiei

de tip toroidal cu consum de combustibili gazeși, Diploma și premiul II obținute la Salonul național al invențiilor, București, 1979, precum și Marea medalie de argint obținută la Salonul internațional al invențiilor, Viena, 1974. Avem prilejul să constatăm și brevetarea arzătorului românesc în câteva țări recunoscute ca mari puteri siderurgice, adică Anglia, Franța, R.F.G., Italia, Belgia, Olanda și Luxemburg.

Și, în sfârșit, ajungem și la problema numărului unu, aceea a consumului redus de combustibili gazeși: „Pe lângă faptul extrem de important că arzătorul nostru, ne declară inginerul Ion Cioacă, poate stabili o flăcărie în regimuri foarte variate de sarcină printr-o optimizare a raportului aer-combustibil, fapt care face ca arderea să îmbrace, pur și simplu, piesele expuse pe vatră, pe lângă acest fapt deci arzătorul realizează și o reducere a consumului de combustibil de aproximativ 10—15 la sută”.

Pentru a înțelege dacă reducerea consumului de numai 10—15 la sută este mare sau mică, ni s-a propus să facem un simplu calcul. Am luat, de exemplu, un arzător mediu, de 25 metri cubi gaz metan pe oră. Considerând că pe parcursul

unui an arzătorul funcționează în medie cam 6 000 de ore, obținem un consum anual de 150 000 N metri cubi. Ca în regula de trei simple, un arzător, un singur arzător, realizează o reducere a consumului de 10 000 metri cubi pe an. Să înmulțim acum această cifră cu cele 10 000 de arzătoare tip Tricem (arzătoare toroidale radiante I.C.E.M.) fabricate în serie la întreprinderea mecanică „Gaz metan” — Mediaș și vom obține cu aproximație uriașa economie de combustibil realizată prin aplicarea în producție a acestei invenții. Ne aflăm deci în fața a aproximativ 10 000 000 de metri cubi de gaz metan economisiți. Mai mult decât atât, prin montarea a doar două piese, majoritatea arzătoarelor de tip GAR, produse tot la Mediaș, pot fi modernizate, ele transformându-se în arzătoare de tip toroidal. Au fost supuse acestor adaptări aproximativ 5 000 de arzătoare. În legătură cu această amplă acțiune care s-a desfășurat cu un deosebit succes ar fi de consemnat că, inițial, arzătoarele GAR urmau a fi scoase și date la fier vechi, locul lor urmând a fi luat de noile arzătoare. Ei bine, operația în sine ar fi însemnat desființarea unor instalații de aer-combustibil, transformarea cuptoarelor inesei, ca formă interioară, construirea unui nou lăcăș pentru arzătorul toroidal, montarea unor noi aparate de măsură și control. Cu alte cuvinte, cheltuieli destul de mari pentru aceste lucrări. Dar toate aceste cheltuieli au fost stopate prin strădania incununată de succes a cercetătorilor de la I.C.E.M. care au pus la punct o soluție pe cit de simplă pe-atât de eficientă, cea a înlocuirii stabilizatorului de flăcărie printr-un stabilizator asemănător cu cel folosit la arzătorul de tip toroidal.

Să recunoaștem, după atâtea cifre și amănunte, că ne aflăm în fața unei invenții care a cucerit, pe bună dreptate, atenția celorlora mari puteri siderurgice ale lumii. Și, revenind la începutul acestui reportaj, să subliniem din nou că arzătorul de tip toroidal pe consum de combustibili gazeși este pe cale să se extindă și să se impună și pe consumul de combustibili lichizi, în special păcură cu sulf. La timpul potrivit, când se vor încheia toate probele aflate în plină desfășurare, vom reveni, fără doar și poate, convingși că vom fi obligați, spre satisfacția noastră, să folosim, la adresa cercetătorilor de la I.C.E.M. toate superlativale.

N. VICTOR ■

ÎN ACȚIUNEA POMPELE DE CĂLDURĂ TREBUIE ÎNCEPUT CU ÎNCEPUTUL (I)

În industrie se vehiculează debite enorme de apă. Din procesul tehnologic rezultă în mod obișnuit apă cu temperaturi în jur de 30 de grade. Pentru a fi recirculată, apa trebuie răcită. Astăzi cel mai folosit sistem de răcire al apelor este cel cu ajutorul turnurilor de răcire care reușesc să răcească apa cu 10 grade. Prin răcire, căldura conținută de apele industriale se pierde. Debitele de apă care trec printr-un turn sau printr-o baterie de turnuri de răcire fiind foarte mari, și cantitatea de căldură care se pierde este, de asemenea, foarte mare. În sistemul pus la punct de specialiști, apa industrială se răcește cu ajutorul pompelor de căldură iar căldura conținută în ea este folosită pentru încălzirea apei menajere de consum sau a apei necesare pentru încălzire. Pentru a ne da seama de proporția problemei iată câteva cifre care arată cantitatea de căldură eliminată în atmosferă prin turnurile de răcire ale întreprinderilor industriale, echivalată în tone combustibil convențional (cc) pe an: M.I.Ch. — 2 183 000; M.I.M. — 1 763 000; M.E.F.M.C. — 86 300. Aceste cantități sînt repartizate în special în marile centre industriale, adică tocmai acolo unde avem mai multă nevoie de apă caldă. Tot în tone cc pe an, repartitia pe localități, după un recensământ încă incomplet, este următoarea: Galați — 1 030 000; Piatra Neamț — 370 000; Turnu Măgurele — 736 000; Slobozia — 222 150; Curtea de Argeș — 148 000. Lista ar putea continua. Se dovedește că în viitorul imediat, sarcinile sînt precise în privința asta, o parte din alimentarea cu căldură a ansamblurilor de clădiri și a complexelor industriale să se asigure prin recuperarea căldurii din apele de răcire industriale cu ajutorul pompelor de căldură. Față de centralele termice cu cărbune, noul sistem de încălzire a apei aduce o economie de combustibil de 50—70 la sută. Aplicarea sistemului implică modificări în modul de producere al apei calde, în transportul ei și uneori chiar în instalațiile interioare. Să vedem care sînt ele, ce trebuie făcut ca treaba să pornească așa cum se dovedește și de ce se manifestă încă la ora asta timiditate, dezinteres și lipsă de coordonare.

În primul rînd este necesar un recensământ al tuturor surselor de ape industriale care conțin deseuri de căldură. C.N.S.T. a dat pentru această lucrare termen august 1979. Nici pînă astăzi nu s-au primit toate datele, desi pentru întocmirea ei nu era nevoie de mai mult de o săptămîna. Orice serviciu tehnic, cît de cît pus la punct, trebuie să le aibă. Cantitățile pe care vi le-am furnizat la început sînt orientative și sînt urmare a unui recensământ incomplet. Fără aceste date nu se poate pleca la acțiune. Pînă astăzi s-au făcut pași mici și sovăielnici. Numai după ce se confruntă disponibilul cu necesarul, după ce se face această balanță strict necesară, sîntem în măsură să trecem la proiectarea de execuție care implică cunoașterea concretă și exactă a unei situații. Numai așa proiectul poate avea o soluție unitară pentru că trebuie să ne imaginăm proiecte mari în care se tratează soluții pentru ansambluri de locuințe, uneori orașe întregi, și pentru complexe industriale. Uneori, disponibilul de căldură este atît de mare încît permite pe lângă încălzirea unui întreg oraș, cazul orașului Turnu Măgurele, folosirea lui și în alte scopuri: încălzirea serelor, dezvoltarea unor industrii care în aceste condiții pot deveni rentabile. Cunoașterea acestui disponibil și felul cum poate fi folosit poate hotărî chiar dezvoltarea ulterioară a orașului. Distanța dintre sursă și consumator este un factor extrem de important în stabilirea economicității. Uneori distanța prea mare dintre ele poate să plaseze sistemul în zona nerentabilă. Caracteristicile și mărimea ansamblului urban sau a complexului industrial, dacă sînt existente sau urmează a fi construite, dacă urmează să se extindă sau nu în viitor, toate acestea sînt aspecte de care trebuie să le cunoaștem la atacarea unui proiect.

Dacă ne imaginăm această acțiune la nivelul întregii țări, și așa trebuie să ne-o imaginăm, rezultă că recensământul de care vorbeam este strict necesar. Realizarea lui a întîrziat cu un an, ceea ce de fapt înseamnă întîrzierea întregii lucrări de recuperare a căldurii din apele care conțin deseuri de căldură. Ce înseamnă un an întîrziere în această acțiune? În cincinalul viitor se prevede ca alimentarea cu căldură din recuperarea căldurii reziduale din apele industriale să aducă o economie de 300 000 tone cc. Transformînd această cifră în tone de țitei și apoi în dolari (la pretul actual) obținem aproximativ 50 de milioane. Cînd mergem cu taxiul ne uităm cu mult interes la aparatul de taxat care tîcîne implacabil, însă în cazul unei sume atît de mari uităm să întocmim niste situații de care este atîta nevoie.

VICTOR NIȚA ■

OPREA GEORGESCU ■

Creație tehnică în vatra producției

Două motive pentru care anvelopa merită atenția inventatorilor

Lumea și viața doctorului inginer Constantin Drăguș pot fi cuprinse, după cum chiar singur se exprima, într-un singur cuvînt: anvelope. Anvelope pentru autocamioane, pentru autoturisme, pentru tractoare. „Anvelope în fața cărora stau, a continuat interlocutorul nostru, drumurile. Dar și anvelope în spatele cărora stau, la obirșia lor, la nașterea lor, a anvelopelor, oamenii. Printre acești oameni mă număr, de-o bună bucată de vreme, și eu, alături de toți ceilalți membri ai colectivului de specialiști ce alcătuiesc Secția cercetări anvelope din cadrul Institutului de cercetări și prelucrări cauciuc și mase plastice. Mai exact spus, lumea și viața noastră, a colectivului mai sus-amintit, este dominată de compozițiile de cauciuc folosite în fabricarea tuturor elementelor ce compun o anvelopă”.

Precizînd că doctorul inginer Constantin Drăguș este chiar șeful colectivului de specialiști din cadrul Secției cercetări anvelope, plus faptul că acea bună bucată de vreme, la care se referea, vrea să însemne peste 15 ani de muncă de cercetare, și revenim la anvelope, drept pentru care să notăm, fie și pe scurt, că aparent banala anvelopă se compune din banda de rulare, flancuri, carcasa, breker (plurile de cord limitate la zona de rulare) perna benzii de rulare, sirma de talon, materialele textile cauciucate, plus o sumedenie de rețete și amestecuri pentru protecția straturilor exterioare împotriva agenților oxidanți externi sau pentru protecția straturilor interioare împotriva temperaturilor ce se nasc în timpul rularii. Asta, în linii mari, fără să mai punem la socoteală faptul că fiecare element în parte poate fi de mai mult feluri sau structuri, de exemplu carcasa, care poate fi medie, deasă sau rară. De asemenea, nu putem omite importanța plastifianților în atît de complicatul proces de producție la capătul căruia se naște o anvelopă, respectivii plastifianți fiind acele substanțe speciale care ușurează și permit prelucrarea compozițiilor de cauciuc, fie că ne referim la cauciucul natural, materia primă clasică,

sau la cauciucul poliizoprenic sintetic care, prin calitățile sale, intru totul egale cu ale cauciucului natural, a reușit să se impună și să anuleze dependența de pînă acum a țărilor care importau cauciucul natural.

De fapt, sinceri să fim, prezența noastră în Secția de cercetare anvelope a Institutului de cercetări și prelucrări cauciuc și materiale plastice și-a propus să înregistreze exact această problemă, a cercetărilor privind înlocuirea cauciucului natural cu cauciucul poliizoprenic sintetic românesc.

Așadar, după acea scurtă introducere în ceea ce vrea să însemne o anvelopă, cu doar câteva din numeroasele ei elemente, doctorul inginer Constantin Drăguș ne-a declarat în continuare: „Realizare de prestigiu a cercetării chimice românești, cauciucul poliizoprenic sintetic a impulsat puternic și decisiv preocupările noastre pe linia reducerii importului de cauciuc natural. Aș aminti în acest sens că anul trecut, la Salonul național de invenții, colectivul nostru, căruia i s-au adăugat cercetători de la întreprinderile Danubiana și Victoria, de exemplu inginerii Lucian Motiu și Dumitru Gugui, a expus câteva importante invenții cum ar fi compozițiile de cauciuc sintetic pentru centura, flancurile și carcasa anvelopelor radiale, precum și compoziția pentru șapajul primului pliu al anvelopelor radiale. Două dintre aceste compoziții, cele privind carcasa și șapajul primului pliu, au înregistrat în producție, la întreprinderea «Victoria» Florești, o eficiență economică anuală de 12,5 milioane lei și, respectiv, de 24 milioane lei, eficiență rezultată prin reducerea unui import de peste 2 300 tone cauciuc natural. Un amănunt nu lipsit de importanță ar mai fi acela că înlocuirea cauciucului natural a dus la eliminarea citorva operații tehnologice mari consumatoare de energie electrică, adică, mai concret, ar fi vorba de două operații, cea de decristalizare și de plastifiere în amestec cu ingredientele specifice, respectiv unele sorturi de negru de fum fabricate la Pitești și Copșa Mică”.

Piedici mărunte în calea unor idei mari

Realizări importante în domeniul electronicii medicale — unele în premieră națională — la catedra de electronică și măsurări electrice a Facultății de electrotehnică, Institutul politehnic Timisoara, dar și probleme rezolvate, legate de mecanismul finalizării cercetării științifice universitare. Dar iată mai întâi una din aceste realizări.

Au intrat de multă vreme în practica medicală electroencefalogrammele, denumite pe scurt EEG, a căror interpretare de către specialiști consumă însă un timp prețios. În plus, sînt necesari ani de experiență pentru o „citire” corectă. Și totuși, chiar și în aceste condiții, interpretarea nu se poate dezvălui, în anumite situații, de o tentă subiectivă, acești traseu fiind considerat în chip diferit de doi specialiști: unul discerna, bunăoară, semnele unei epilepsii acolo unde celălalt nu vede nimic suspect. Dacă asemenea cazuri sînt însă rare, mai ales pentru medici experimentați, rămîne îndubitat faptul că descrierea electroencefalogramelor este laborioasă și cronofagă. Nu s-ar putea oare automatiza această operațiune? — s-a întrebat asistentul universitar inginer Ionel Sabin, de la sus-mentionata catedră. În prezent, conferențiarul doctor Francisc Schneider și biofizicianul Gheorghe Mihaș de la Institutul de medicină Timisoara, conferențiarul doctor inginer Ștefan Gîrlasu, de la Institutul politehnic (subingineri) Reșița, asistentul universitar inginer Gheorghe Drăgănescu, de la Facultatea de mecanică a politehnicii timșorene, și Ionel Sabin studiază posibilitatea analizării matematice a ritmurilor alfa, beta, gamma și delta emise de creier.

— Aceste semnale — subliniază inginerul Sabin — sînt mai greu de analizat decît cele provenite de la inimă datorită caracterului lor aleator. În acest scop trebuie utilizate metode statistice fine, stabilite de medici în strînsă colaborare cu ingineri și electroniști. Este ceea ce își propune colectivul nostru. Lucrăm la o carte — prima din România — ce va apărea la Editura medicală, intitulată „Semnale EEG”, privind interpretarea matematică a acestor semnale. Din păcate, mai tot ce am realizat noi în sfera EEG s-a făcut mai mult pe bază de entuziasm. Acesta este necesar, dar nu și suficient, cum spun matematicienii, pentru finalizarea cercetării, întrucît nu dispunem de toate condițiile necesare. De pildă, pentru prelucrarea pe corelator și transformator Fourier a benzilor cu înregistrări EEG „fugim” la Reșița, ne întoarcem la Timisoara, apoi iarăși la Reșița ș.a.m.d.

Dacă această dificultate, relevată de interlocutorul nostru, este de ordin pur material, implicînd o eventuală investiție care azi, din motive tehnice, nu se poate materializa, există însă alte greutăți, mult mai însemnate, nelegate de investiții în echipamente etc., ci de anumite mecanisme ale cercetării științifice universitare care se cer perfecționate. Ele ne-au fost astfel sintetizate de către profesorul doctor inginer Anton Polkec, titularul cursului de electronică medicală de la Facultatea de electrotehnică:

— În primul rînd, aprovizionarea. Mi se pare injust ca si universitarii să fie supuși exact aceluiași norme de aprovizionare ca și o întreprindere. Un colectiv ca al nostru, restrîns prin forța lucrurilor, sau chiar o facultate întregă necesită pentru cercetări cantități înfime de piese, de pildă transistoare, în comparație cu o fabrică. „Producția” noastră, deci și cerințele, sînt

cu totul altele, noi nu fabricăm șuruburi, nasturi sau strunguri carusel, ci inginerii cîncinolelor viitoare. Și productivitatea noastră trebuie judecată cu alt cîntar, căci ea implică cea mai rentabilă producție din cîte se cunosc, producția de idei. Unele din ele (mă refer, desigur, la un plan mai general, nu neapărat la activitatea proprie) pot fi premiere naționale și chiar internaționale, de mare utilitate economică potențială. Inclusiv la export. Pentru a materializa ideile tehnice este însă indispensabilă aprovizionarea cu piese și dispozitive, repet, în cantități mici, dacă le raportăm la necesarul industriei. Și totuși, poate în mod paradoxal, cerințele de aprovizionare cu piese și materiale ale catedrelor universitare vin de ultimul loc în atenția furnizorilor, din pricina unor rezlementări nediferențiate, care nu tin suficient seama de specificul cercetării științifice.

— Cum se întîmplă, în practică?

— Un exemplu. Un coleg de-al meu mai tînăr, inginer, asistent universitar, pierde zile întregi la București, „stă la coadă” la vreo întreprindere producătoare de componente electronice, pentru ca în final... să nu obțină piesele necesare decît dacă se află pe raftul obiectelor uitate, dacă mă pot astfel exprima! Adică acele piese care s-au nimerit să nu fie solicitate de beneficiar, de o fabrică.

— Nu puteți obține repartiții ca și ceilalți beneficiari, prin Ministerul Aprovizionării Tehnic-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe, bunăoară?

— În unele cazuri se poate, în altele nu, întrucît cercetătorii explorează căi necunoscute — altfel ei nu ar aduce nimic nou. Vreau să spun că nu poți prevedea în toate cazurile, cu un an sau doi înainte (cum cer rezlementările valabile pentru fabrici, dar... și pentru noi), de ce piesă sau ce material vei avea nevoie în viitor.

— Alte exemple din experiența dumneavoastră?

— În primăvara anului 1979 am avut nevoie de aluminiu, citeva kilograme, un fleac pentru întreprinderea de profile laminate de la Slatina. Neavînd însă repartiție — pe care, din motivul mai sus-aratat, nu am putut-o solicita la timp — la început nu am obținut ce am dorit. Mulțumită înțelegerii secretarului comitetului de partid și a inginerului-șef, pe căi mai ocolite însă fără a încălca cu nimic legalitatea, am procurat o anumită cantitate de aluminiu, pe care l-am plătit la kilogram. Mi s-a aprobat din aluminiul căzută de pe cărucioare, care zăcea pe margine. Totuși, nu mi se pare o cale normală și mă întreb de ce nu venim noi, politehnica, universitatea, care cerem atît de puțin, înaintea marilor consumatori?

— Materializarea unei idei tehnice, trecerea ei în producție implică, firește, etapa proiectării. Cum se rezolvă aceasta în mediul universitar, politehnic?

— În adevăr, după elaborarea de către cercetătorii a soluțiilor de principiu, urmează etapa a doua, modelul funcțional și toate soluțiile electronice, mecanice, chimice etc. necesare pentru intrarea în producție. De obicei, creatorii din facultăți sînt relativ puțini la număr și trebuie să facă față, cum e și normal, la numeroase sarcini didactice. Asimilarea de către industrie presupune omologarea în fază de prototip, depunerea întregii documentații a proiectului. Or, cercetătorii, prin aparatul unicat, au demonstrat că aparatul funcționează și că rezultatele sînt valoroase. Proiectarea reprezintă însă o meserie în sine și niciodată doi-trei creatori nu vor putea înlocui un atelier de proiectare cu 20-30 ingineri și tehnicieni în timp util, să spunem pe parcursul unui cîncinal. Altfel, intrarea în producție nici nu ar mai prezenta interes. Noutatea tehnică trăiește puțin.

— Legat de proiectare, v-ați putea referi la o experiență personală, doar în scop de exemplificare?

— Eu și un colectiv condus de mine am pus la punct în 1977 un echipament electronic cu aplicații în diagnostic și în cercetarea medicală, imbinînd principiul electrografului Florin Dumitrescu și sistemul de comandă din defibrilatorul sincron, de unde și denumirea electronografului sincron. Ideile în sine nu erau noi, dar combinarea celor două metode era inedită. De reținut și faptul că o tehnică din cardiologie, defibrilarea sincronă, poate aduce foleose importante industriei. Noi am pus așadar la punct generatorul pentru electronografului sincron în formă de model funcțional, plus documentația privind principiile de funcționare a aparatului. Oricare atelier de proiectare al întreprinderii care s-ar fi decis să-l producă ar fi putut întocmi proiectul de execuție. Dar acesta din urmă mi-a fost cerut tot mie și colaboratorului meu, șeful de lucrări inginer Gheorghe Ciocloada!

— Proiectul era oare realmente atît de laborios încît nu l-ați fi putut realiza în timp util?

— Categoriic. Ne-ar fi trebuit peste o mie de ore de muncă intensă, peste sarcinile curente care și așa acoperă întreaga zi. Să fiu clar: nu de muncă ne plîngem, o facem cu plăcere, este meseria, datorită noastră. Se pune însă o cu totul altă problemă: apare oare rațional pentru interesul general ca timpul unui profesor universitar să se irosească într-o activitate de pro-

iectare, utilă fără îndoială, dar încorporînd o mare doză de rutină? Fiecare piesă (și ele sînt mii!) trebuie cotată, eventual cîntărită. Un exemplu. Pentru electronografului sincron am rebobinat o bobină auto. Doar pentru reproiectarea bobinei de inducție, deci o singură piesă, din aparat, a fost necesar un dosar întreg.

— Nu ați apelat la studenții pentru proiectare?

— Nu în cazul electronografului sincron, noutate absolută în țara noastră. Un student nu ar putea colabora cu succes la proiectare, el este un inginer în formare, lipsit de experiență.

— În ce stadiu de realizare se află actualmente electronografului sincron?

— Din motivele mai sus-aratate, nu s-a trecut la proiectare. Chiar cu riscul de a mă repeta, subliniez că nu am apelat la experiența personală decît pentru a ilustra o stare mai generală, așa cum o văd eu. Bineînțeles, pot exista și alte opinii, care pot fi și trebuie să fie confruntate, pentru a se contura, prin consens, căi de îndreptare. Soluțiile se întrevăd chiar din cele discutate aci. Dealtfel, recent, tot în paginile revistei dumneavoastră, situații și experiențe similare, în cu totul alt domeniu, au fost menționate de distinsii mei colegi de la Facultatea de mecanică, profesorul emerit doctor inginer Vasile Savu și profesorul doctor docent inginer Aurel Nanu, promotori de trei decenii al tehnologiilor neconvenționale în țara noastră. Sînt convinși că prin consultare largă cu specialiștii se vor găsi, cu relativă ușurință, soluții adecvate. Merită reflectat asupra lor, fiind vorba de valuta forte cea mai căutată pe „piața” internă și internațională: aurul cenușiu.

LIONEL NIȚESCU ■

Anul 1000 la Rîmeți

(Urmare din pagina 1)

tragem și cu ale lor cuvinte ni-i graiul implinit. Și ce frumos li cheamă pe cei doi călugări: Romulus și Ghenadie.

Despre originea primului nume, astăzi ne poate vorbi și un copil. Despre Ghenadie, poate transmis alterat, să fi fost oare

C K A 3 9 1 11 (sau 111) 6
a spus (cine?) F
A P K A A M
1 1 2 1 anul mîntuirii (leatul mîntuirii)
KH (?)
X A (?)

Gheorghe de pe inscripția lui Mihul zugravul sau printr-o lectură revizuită să fi fost Ghelastie?

În orice caz, tot tradiția orală de la mînăstirea Rîmeți ne transmite povestea unui Gelasius, ca prim stareț al așezării monastice.

După descoperirea grafitului indicînd anul 1103, am mai descoperit la Rîmeți încă două grafituri și o inscripție.

În prezentul articol ne ocupăm numai de un grafit care vine să ne confirme vechimea așezării și chiar tradiția orală.

De data aceasta este vorba de o evidență, fără dubii interpretabile.

Grafitul se află în dreapta sfîntului de pe pilastri cu inscripția lui Mihul și glăsuiește:

„a spus” (scazați sau scazial) — cine a spus, acel cineva care a spus, scrie mai departe grafitul, că evenimentul, nespun nici el, s-a produs în anul 1121! Urmează alături „leatul mîntuirii”, adică numărarea după era noastră și nu 6629 cum se obișnuia, iar dedesubt două grupe de inițiale suprapuse KN (să vină de la cnez?) și HL, ambele ca și precedentele în chirilice; poate vom reuși, continuînd cercetările, să decriptăm și semnificația inițialelor de mai sus. Importanța descoperirii acestui grafit e că el poate elimina îndoielele acelor cercetători care ar fi pus sub semnul întrebării elizivitatea din inscripția descoperită și publicată anterior, ca marcînd anul 1103. Aceasta întărește în plus datarea inscripției lui Mihul zugravul înainte de 1103, implidit a bisericii și a întregii așezări monahale de la Rîmeți.

Mai rămîne ca în viitorul nu prea îndepărtat să ne ocupăm de grafitul descoperit de mine în altar dreapta, precum și de inscripția foarte stearsă cu litere negre pictate de pe stilp central al capetetesmei. Dar, în acest ultim caz, va fi nevoie să excităm vizualizarea cu raze ultraviolete, pentru că fotografiile normale nu ne-au dat nici o satisfacție!

În numerele viitoare vom relua problema, cu noi argumente, pentru că importanța, după noi, a cazului monumentului istoric de la Rîmeți este de covîrșitoare și seducătoare importanță.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

Ce e nou cu?...

Experimentul Dănilă

Mai mulți cititori ne-au întrebat, scris și telefonic, ce se întîmplă cu experimentul doctorului Mihai Dănilă. Revenim astăzi, pe scurt, asupra experimentului care se desfășoară, de la 1 martie 1979, în cadrul Policlinicii universitare Titan din București, încredințînd hîrtiei cîteva informații de ultimă oră.

La Policlinica Titan funcționează, de la data amintită, un cabinet experimental de consultații și tratament foarte căutat. La începutul acestei săptămîni fusese înregistrat Andras Schuster din comuna Gruiu, județul Sibiu. Cabinetul, deschis prin strădania directorului Direcției sanitare a municipiului, doctor George Iacob, numără 4 cadre, personalul fiind, după opinia lui Mihai Dănilă, suficient și competent. Să notăm, ca noutate, faptul că a fost recunoscut, în sfîrșit, gradul de competență al cabinetului, permițîndu-i-se doctorului Dănilă să emită rețete.

Înainte de a trece mai departe, să reamintim că medicamentele lui Mihai Dănilă, brevetate și, sub formă de brevete, premiate la Salonul național al invențiilor din 1979, au la bază o teorie originală cu privire la declanșarea și

combaterea bolii canceroase. E vorba, în rezumat, de redresarea enzimatică a celulei canceroase prin introducerea unor potențiale redox la nivelul metabolismului celulei viciate, ce tinde spre fermentație. Legat de asta, i s-a reproșat inventatorului, adesea pe bună dreptate, lipsa unui aparat științific corespunzător, vindicările și ameliorările obținute de doctorul Dănilă, despre care „Flacăra” a scris, fiind susținute doar de declarațiile pacienților, argumente nu chiar convingătoare într-o demonstrație științifică. În acest domeniu, Mihai Dănilă încearcă, acum, să recupereze timpul pierdut. Bolnavii sînt fișași și urmăriți, lunar, cu strictețe, foile de observație fiind ținute din cîte ne-am lămurit, în ordine, rezultatele experimentului fiind raportate trimestrial. Se întocmește o statistică riguroasă a cazurilor, pe grupe de vîrstă, pe zone geografice, pe coduri de diagnostic, pe doze de medicament etc. S-a constatat astfel, deși n-a sosit încă ora concluziilor, că grupa de vîrstă cea mai disponibilă la îmbolnăviri e cea cuprinsă între 50 și 59 de ani.

Experimentul define, conform protocolului, și 20 de paturi, puse la dispoziție prin amabilitatea profesorului Constantin Anastasatu, directorul Institutului central de fiziologie. Paturile sînt însă, după expresia inventatorului, mai mult pe hîrtie, bolnavii trimiși de Mihai Dănilă spre internare întîmpinînd obstrucții și dificultăți, ridicate de șefii de secții ai unității respective. Ni

s-a dat un exemplu concret, cel al bolnavului Nicolae Șerb din Tîrgu Ocna, silit să vină de 3 ori în Capitală spre a putea fi internat. Credem că Ministerul Sănătății, care a manifestat, în ultimul timp, interes și bunăvoință față de situația Dănilă, are datoria să intervină spre a pune lucrurile la punct, respectîndu-și angajamentele.

Cîteva cuvinte despre comisia ce urmează să se pronunțe, pe baza dovezilor produse de doctorul Dănilă, asupra valabilității sau futilității experimentului. Ea s-a format, din dispoziția Ministerului Sănătății, la 1 martie 1979 și s-a întrunit de mai multe ori, convocîndu-l pe autorul tratamentului o singură dată, la insistențele acestuia. Doctorul Dănilă și-a exprimat, în repetate rînduri, rezerve față de maniera de lucru a comisiei, dar întîmpinările sale n-au fost, din cîte am înțeles, luate în seamă. Oricum, comisia se va întruni, din nou, în cursul lunii octombrie, urmînd să-și dea avizul cu privire la mai multe cazuri de cancer bronhopulmonar.

În altă ordine de idei, Mihai Dănilă e convins, cu probe, susține el, că tratamentele sale pot ajuta, în paralel cu iradierea, rezolvării maladii Hodgkin. De asemenea, vorbește de 50 de vindicări spectaculoase în purpura trombocitopenică, homeopatie malignă care, deși neetichetată ca neoplazică, e foarte gravă, adesea fatală. În sfîrșit, inventatorul ne-a informat că e pe cale de a lansa două noi formule de tratament în bătălia pentru combaterea can-

cerului, precum și un test de serodiagnostic avînd ca punct de plecare seroreacția Abderhalden, metodă de dializă. Cu alte cuvinte, Mihai Dănilă e mulțumit, în linii mari, de modul cum decurge experimentul, la a cărui desfășurare corectă contribuie și direcția Policlinicii universitare Titan, medicul șef al acesteia, Constantin Gorgos. Deși atmosfera e, în jurul colectivului cabinetului experimental, mai bună ca oricînd, rămîne, după vorbele doctorului Dănilă, destul loc pentru mai bine. Se simte nevoia unui microstaționar, 20-25 de paturi, pentru urmărirea bolnavilor aflați în tratament. E absolut necesar, în acest moment al experimentului, un laborator de cercetare, pentru ca autorul medicamentului C 17 să nu mai fie silit, cum zice, să umble cu săruf mîna de la Institutul de virusologie la I.C.C.F., de la Politehnică la Institutul de hematologie și așa mai departe. Laborator care să fie dotat nu doar cu aparatul, ci și cu o echipă, chimist, farmacist ș.a., capabilă să adincească cercetările.

Există însă, o spunem deschis, și specialiști care consideră tratamentele lui Mihai Dănilă drept inefficiente. Ei, ca și Mihai Dănilă însuși, trebuie să producă probe, nu vorbe. Tocmai pentru luminarea situației, experimentul e cit se poate de binevenit. El se aliază azi, mai mult ca oricînd, cu o activitate științifică, ale cărei rezultate nu pot întîrzi. Oricare ar fi ele, de partea sau împotriva teoriei enzimatică și a tratamentelor aferente ei, le așteptăm. Vom reveni.

CA SĂ PREVII INFRAȚIUNEA TREBUIE SĂ ACȚIONEZI!

● Dialog cu tovarășul colonel DUMITRU BITLAN, șeful Miliției municipiului București

— Tovarășe colonel, vă rog să desconfirați sensul numelui unuia din codurile folosite de dumneavoastră. Deci, ce înseamnă acțiunea „Fermitatea”?

— Secretul nu este unul prea mare, așa că n-am nimic împotriva. Acțiunea numită este una de asanare radicală a Capitalei de cei certaiți cu legea, de reducere continuă a cimpului de acțiune a acestora. Sintem, cu alte cuvinte, într-o ofensivă generală de depistare și sancționare nu numai a infractorilor, ci a tuturor persoanelor fizice care refuză să se încadreze, trăind în mod parazit pe spatele societății. Numai în ultima săptămână, am raportul în față, peste 250 de astfel de „paraziți” au fost trimiși spre judecare la Decretul 153. Sigur, nu am să susțin în fața dumneavoastră că miliția nu se mai confruntă în momentul de față decât cu astfel de probleme — dar atât logica lucrurilor, cât și experiența noastră ne arată că indivizii a căror preocupare nu este munca sint, dacă nu deja infractori, potențiali infractori. Desigur că nu neglijăm, și nu vom neglija celelalte aspecte ale activității noastre. La armată, în tactica militară vreau să spun, există preceptul că rareori poți fi la fel de tare peste tot; principalul este să ai intuiția de a dirija forțele și mijloacele pe direcția loviturii principale. Cam la fel se petrec lucrurile și în miliție. Iar astăzi, cum spuneam, principala noastră direcție este aceasta, de asanare socială a orașului, de stingere a focarelor de natură infracțională.

— Prevenirea, cu alte cuvinte. Cât de mare este rolul pe care l-i acordați?

— Vedeți dumneavoastră, prin politica statului nostru, o politică de clemență și de încurajare spre muncă a tuturor cetățenilor patriei, inclusiv a celor care au călcat uneori strimbu, miliției noastre îi va dispărea încetul cu încetul rolul represiv, crescându-i considerabil sarcina prevenirii infracțiunilor. Miliția nu mai trebuie să fie un organ care urmărește și culege, ci unul care să acționeze anticipativ, profilactic, determinând ca fiecare cetățean să-și găsească locul în societate și astfel preîntâmpinând posibilele încălcări

ale legii. Din păcate, cel puțin deocamdată, nu sint deloc puțini aceia care nu înțeleg bunăvoința cu care sint priviți și clemența ce li se acordă, iar pentru aceștia, fără îndoială trebuie să luăm măsurile covenite.

— Este foarte interesant ce spuneți. Care este însă suportul faptic al acțiunii la care v-ați referit?

— Vă pot oferi câteva date statistice. Astfel, față de perioada corespunzătoare a anului trecut, anul acesta înregistrăm o reducere generală a stării infracționale de 10,7 la sută, iar a infracțiunilor comise cu violență de 14,1 la sută. S-au făcut, până acum, peste 25 000 de acțiuni și controale ale miliției, 3 460 de persoane au fost puse în dezbateră publică, 5 790 de persoane au fost încredințate colectivelor de oameni ai muncii, au avut loc 560 de procese cu publicitate largită, iar 3 271 de foști „paraziți” au fost încadrați în muncă la diferite întreprinderi. Cifra totală de persoane depistate în acțiunea „Fermitatea”, de care vorbim, este de peste 42 000. Mai avem desigur încă multe de făcut!

— S-a ocupat „Fermitatea” și de străzile Covași, Gabroveni etc., devenite de acum proverbiale pentru prezența unei anume categorii de oameni fără ocupație, deși o anume ocupație fără îndoială că au?

— Vă referiți desigur la așa-numiții „bisnițari”, care continuă să ne pună destule probleme. Țin să vă asigur că am intrat mai adinc în zonă, fiindcă vrem să asanăm sursele, nu doar „plasatorii”, indivizii de la mina a doua, să ajungem la „păsările” aflate în umbră, care nu apar decât rar în plină stradă. Desigur că față de aceste elemente trebuie acționat ferm, cu multă fermitate și operativ, fiindcă numai astfel pot fi sancționați și trași la răspundere potrivit legilor în vigoare. Cum spuneam, și aici suportul de clemență este mare și nu toți îl înțeleg așa cum trebuie.

— Referiți-vă puțin, vă rugăm, și la ampla acțiune de pregătire antiinfracțională a populației, domeniu în care miliția a făcut și face, sintem siguri, multe eforturi.

— Socotim pregătirea antiinfracțională drept un principal obiectiv de prevenire. Mulți oameni nu prea știu ce au de făcut, sau cred că dacă n-au pățit-o până acum,

lor nu li se poate întâmpla nimic. Evident că e bine să avem încredere în omul de lângă noi, fiindcă așa sintem noi, românii, buni la suflet și foarte sociabili. Numai că naivitatea și credulitatea nu mai țin de bună-nădejde, iar ele sint exploatate la maximum de infractori. Unii dintre ei se laudă că pun „impozite pe prostie”, așa că noi socotim că un om prevenit și un mare câștig pentru activitatea profilactică a miliției... În fapt, profităm de aproape fiecare adunare a cetățenilor pentru a le spune o mulțime de lucruri interesante pentru viața lor de toate zilele. Participăm la întâlnirile din cadrul Tribunalului democrației, la adunări ale cetățenilor pe cartiere sau din întreprinderi, iar dacă avem, să zicem, 200 de participanți, credem că vom avea mai apoi 200 de propagandiști, care vor duce mai departe ceea ce au aflat.

— Ce lucruri ați văzut, cu aceste ocazii, cetățenii?

— Cum să se ferească pentru a nu cădea victime elementelor infracționiste, să nu se expună, să nu producă prin comportamentul lor adevărate invitații la furt sau la alte infracțiuni. Spre exemplu, să nu primească în casă persoane fără o legitimitate temeinică, sub pretextul că sint lucrători la telefoane, IDEB, de la gaze sau mai știu eu de unde, uneori poate chiar de la miliție. Nu demult, pe strada Braziliei, doi indivizi s-au prezentat a fi de la I.C.R.A.L. și au dorit să facă măsurători în vederea reparației. După ce au imobilizat victima, au sustras bunuri în valoare de peste 100 000 de lei; iar pe strada Episcopiei, alți doi, pretextând că vor să citească suma contorului electric, au sustras bani și obiecte la o sumă totală de circa 80 000 lei. Unii își țin cheia sub preș sau într-o glaștră aflată pe

aproape, alții lasă bilete de-a dreptul ridicele, anunțând „vin peste 3 zile”, sau pur și simplu, unde se află ascunsă cheia! Se întinesc, de asemenea, foarte frecvente cazuri când unele persoane dau toate relațiile cerute la telefon de infractor: cind vin acasă de la serviciu, dacă rămâne cineva dimineață în casă și așa mai departe. Astfel a acționat un grup de infractori, care își alegeau victimele după anumite obiecte oferite la vânzare prin intermediul rubricii de „Mica publicitate”. A doua zi, cind veneau acasă, posesorii acelor obiecte nu numai că nu mai aveau ce să vină, dar mai toată casa era goală... Trebuie ținut minte că și oamenii care se împrietenesc repede cu copiii, sau care se oferă a procura tot felul de obiecte ce lipsesc momentan din comerț sint foarte periculoși. Un infractor, dindu-se drept cetățean străin și promișând magnetofone, radiocasetofone și alte aparate electronice de proveniență externă, a înșelat un număr însemnat de cetățeni, suma strinsă de el ridicându-se la aproape 180 000 de lei. Oamenii trebuie să știe să nu-și mai țină portofelul la spate, să nu ia bani mulți la ei, să-și păzească mai bine mașinile, să nu atirne cheia copilului de gît și așa mai departe, fiindcă se expun, iar infractorii nu iartă asemenea greșeli. De asemenea, să știe că alcoolul îi va face victime aproape sigure în fața celui care vrea să-i jefuiască: 87 la sută dintre tihării au fost înregistrate asupra oamenilor aflați sub influența băuturilor alcoolice! Și încă altele, o mulțime de lucruri care, după cum am văzut, îi pun serios pe gânduri și pe cetățenii cei mai pașnici.

— Care este operativitatea dumneavoastră, în cazul ce infracțiunea v-a comis?

— Depinde de situație. De la caz la caz. Oricum, trebuie să reținem că foarte puține sint infracțiunile care rămân nerezolvate, cu autorii nepedepsiți. Mai devreme sau mai târziu, tot îi prindem. Dar, am avut și situații cind am descoperit furtul chiar înainte pagubasului. Vă dați seama de stupoarea proprietarului de bunuri — fie că e vorba de un apartament plin sau de un simplu portofel burdușit — cind află nu numai că a fost jefuit, dar și că hoțul a fost deja prins, recuperându-se întreaga pagubă! În asemenea cazuri, de ce să nu ne mindrim, prestigiul miliției noastre crește...

G. DUMITRU ■

O scrisoare comentată

Mamă fără lacrimi

Recitesc pentru a nu știu cîta oară rîndurile scrise stîngaci ca de-un școlar din clasele primare și sint că ceva nu este în regulă. Scrisoarea e totuși clară, de-o logică impecabilă, matură.

„Mă numesc Ioana Parasciva Pleșa. Sint o bătrînă îndurerată și tare amărîtă, în etate de 79 de ani, cu domiciliul în satul Nișcov din comuna Vernești, județul Buzău, soția fostului muncitor ceferist Pleșa Gh. Dumitru, veteran al primului război mondial, decedat la 15 februarie eurent. Cu lacrimi în ochi vin în fața dv. cu rugămintea să mă ajutați, pentru că eu și răposatul meu unchiș, fie-i țărîna ușoară, am fost înșelați amarnic de numitul Dumitrușcu Eftimie și de nevasta lui, Măria, ființ și vecinii noștri. Acești oameni pe care i-am ajutat cît am fost în putere ca pe propriii noștri copii, și totodată i-am cununat, profitînd că avem copiii departe, că sintem bolnavi și surzi și neputincioși, ne-au dus cu vorba și ne-au amăgît de le-am dat lor gospodăria noastră cu teren cu tot, în schimbul îngrijirii mele și a bărbatului meu pînă la moarte. I-am crezut de bună-credință, dar ei nu s-au ținut de cuvînt. Văzîndu-se stăpîni pe bruma noastră de avere, într-o zi ne-au bestelit cum le-a venit pe la gură, ne-au întors spatele și nu ne-au mai călcat prin bătătură. Nici la moartea bărbatului meu n-au venit și nu ne-au ajutat cu nimic, așa cum dîmpotrivă se obligaseră. Așa că acu am rămas și fără casă, și fără îngrijire, singură cuc, părăsită pînă și de copiii mei, de toți pe care i-am slujit în tinerețea mele. Sint bolnavă la pat, nu mai am nici o putere, nici vlagă, nici măcar lacrimi nu mai am să-mi plîng amarul, nici glas n-am ca să strig...”

Urită poveste! Iată, încă mai este posibilă o astfel de gravă lipsă de omenie față de un om al zilelor noastre. Nu pot înțelege însă cum niște copii legitimi, crescuți și educați în această societate — a celui mai real și profund umanism — uită de obligațiile lor fundamentale neglijîndu-și părinții.

Rămîntat de gînduri, ajung deunăzi în sat, la Nișcov. Împreună cu tovarășul Nicolae Borovînă, vicepreședintele Consiliului popular din Vernești, bat în poarta unei case vechi de peste o sută de ani și ne deschide un tînăr cu ochi blînzi, înconjurat de patru copii, care ni se recomandă ca fiind de-al casei. Sintem invitați să intrăm într-o cămăruță întunecoasă și scundă. Aici, pe o lavită, acoperită cu un macac de lînă, zace mătuașă Parasciva. E galbenă cum e ceara, cu fața brăzdată de cute. Îi dăm

binețe, dar ea nu ne aude. Nu se poate scula singură și de aceea omul casei o ajută să se ridice în capul oaselor, să ne vadă. Zice să ne apropiem și să-i vorbim tare, la ureche. În ciuda faptului că nu prea vede și n-aude, măicuța Parasciva are memoria bună și mintea limpede.

— Care mai e, maică, necazul dumitale cu finul Eftimie?

— E mare necaz, cum v-am mai spus eu și în scrisoare. În actu' pe care i l-am făcut, în loc să scrie clauza adevărată pentru care i-am dat casa asta, pentru că lucrează de vreo douăzeci de ani pe la tribunal și se cunoaște bine cu mulți de-acolo, el a scris, după cite am aflat abia tîrziu, cu totul și cu totul altceva: că-l act de vânzare-cumpărare și că ne-ar fi dat cinci mii de lei...

— Ați primit banii?

— Vai de păcatele mele! Nici un leu măcar! Uitați, asta-l actu'...

— Da, dar ați semnat. Și dumneata, și bătrînul, și fata și ginerele. Actul e act. Așa scrie în el: că ați vindut casa, ați primit 5 000 de lei, cu dreptul de a locui în ea pînă la moarte; cu dreptul de...uzufuct viager, așa scrie...

— N-aud, maică. Rogu-vă, vorbiți-mi mai tare.

— Păi, cu uzufucta asta ne-a înșelat el, Eftimie, pe 18 iulie 1973, bătui-l-ar Dumnezeu să-l bată! Ne-a spus atunci, la semnare, că asta înseamnă îngrijirea noastră și dreptul de a sta aici pînă la moarte. Nici acu' nu știu ce-or fi vrînd cuvintele celea să spună... că altfel, nu năi dacă am fi fost nebuni am fi procedat altcumva, adică să vindem casa de pe noi, la cei aproape 80 de ani ai noștri, cu citeva mii de lei. E și ea casă, nu o butelie de aragaz.

— De ce nu vă duceți la copii?

— Ei ls fiecare cu rostu' lor. Și-apoi, fiu-meu, Dumitru, după ce a vindut casa mare de-alături și a mîncat banii, n-are ochi să mă mai vadă. Zice că din cauza mea a murit noru-mea, pentru că am blestemat-o eu; ne-a bestelit, ne-a imbrîncit și ne-a certat cu tot felu' de vorbe grele. Anicuței mele de trei ori i-am scris să mă ia la ea, dar degeaba.

— După cite înțeleg, sinteți hotărîtă să desfaceți actu încheiat cu soții Dumitrușcu.

— Da, maică, pentru că vreau să dau casa acestei familii tînere, cu patru copii, care, deși străină, vrea să mă îngrijească. Finu' Eftimie o ține însă pe urechea lui: cîcă să-i dăm mîile înapoi, că altfel nu dărimă actele, că el e stăpînul aici, în casa mare. De unde să-l dau?

Gospodăria lui Eftimie și a Mariei Dumitrușcu se află mai sus, pe un deal. Cind i-a strigat vicepreședintele, tocmai trebaluiau prin grădina casei lor mari și arătoase. Din discuția cu cetățeanul Eftimie, un om încrunțat și pus parcă mereu pe harță, am aflat că lucrează la procuratura județeană. Dezvăluindu-i despre ce-i vorba, s-a mirat că avem vreme de pierdut, zice el, cu...babornia aia adîrșită din vale.

— Cît o vedeți de bolnavă, nici dracu' n-o întrece la cleanță!

— Cu casa ei cum mai e treaba, bădie? Îl abordăm noi direct.

— Apoi, tovule, eu sint omul legii și al actelor. Ce scriu ele pentru mine-i sfînt. Scrie în acte că am cumpărat casa? Scrie. Scrie că am dat 5 000 de lei? Iată actu', semnat, parafat. Eu n-am treabă cu nimeni! După moartea babei, casa este a mea!

— Ea zice că nu pentru bani v-a dat casa, ci pentru îngrijire; că n-a primit nici un bănuț de la dv. Legea mai înseamnă și omenie. Nu se poate ca dumneavoastră să stăpîniți două case și altul să nu aibă nimic, nici măcar unde să se adăpostească la vreme rea, nici măcar dreptul la viață. Nu-i omenos, întii și întii.

— Dar ce mă interesează pe mine omenia, dom'le? Am acte? Am!

De la Nișcov la Buzău nu sint mai mult de 20 de kilometri. Revin aici după o cursă de o jumătate de oră și cu adresa dată precis de măicuța Parasciva, sun prelung la ușa apartamentului 7 de pe bulevardul Stadionului, blocul 43 B, scara A. M-a întîmpinat în prag chiar Dumitru D. Pleșa, un bărbat în jur de 50—52 de ani, înalt și roșcovan, semănînd bine cu omul din fotografia de pe lavita mamei sale de la țară.

— De cînd nu v-ați mai văzut mama?

— Cam demult. De la moartea bătrînului, am mai fost o dată...

— Știți cum se simte acum?

— Bine. Baba se ține bine, am auzit numai că și-ar fi scîrîntit un picior.

— De ce n-o luați la dv? Văd că aveți 3 camere, confort.

— Păi, vrea? Nu vrea buturugoasa de babă să plece din casa ei.

— Se plînge că ați ridicat toți banii ei de la C.E.C.: 6 000 de lei. Cind a decedat tatăl dv., ați mai ridicat și ajutorul de înmormintare, în sumă de 1 500!

— Mal am vreo 1 500—2 000. Îi păstrez aici în plic, pentru înmormintarea babei.

— Nu sinteți în relații bune...

— Nu prea, dar chiar miine mă duc la cimitir și trec pe la ea.

Pe Ana Gudea, fata mătuașii Parasciva, am găsit-o ceva mai greu. Ea locuiește cu familia la Ploiești și lucrează acolo, împreună cu soțul, la Autobaza 2 — mărțuri a întreprinderii județene de transporturi auto. În prezenta președintelui sindicatului pe întreprindere, i-am cerut și ei părerea despre soarta mamei sale.

— Îmi pare rău că n-am putut să mă duc pe la ea. Știu că e bolnavă, dar n-am avut vreme.

— Nici la scrisori nu i-ați răspuns. Zice că v-a trimis trei, prin care vă ruga s-o luați la dv., chiar pe cheltuiala ei...

— Eu așa vrea, dar bărbatu-meu nu vrea.

— Vă amintiți? Ați luat cumva, atunci, cind cu actu' pe casă, vreun ban de la Eftimie?

— Ce bani? Minte, nerușinatul! El și cu notaru' ne-au pus de am semnat toți ca niște proști, luînd drept bune spusule lui. Tata, de înimă rea, s-a îmbolnăvit și a murit din cauza asta, săracul!

— În act așa scrie, că ați luat și ați semnat. Dumneavoastră totuși știți carte, vedeți și auziți bine. Dacă scria acolo că v-a dat 100 000?

— Pe urmă, tîrziu, ne-am dat seama de greșeală. Dar unde nu-i cap...

— Bătrîna dv. mamă zace acum la pat bolnavă. Nu încercați să vă duceți totuși pînă la ea s-o ajutați? Eventual, s-o luați aici...

— Nu știu momentan ce să spun; am să vorbesc cu bărbatu-meu...

Principali vînovați sint, fără nici o îndoială, Ana Gudea și Dumitru D. Pleșa. Ei au uitat pur și simplu de obligațiile pe care le aveau față de propriii lor părinți, față de aceea care zace acum neputincioasă, pe patul mortii. Dumitru Pleșa uită, neîngăduit de ușor, că tocmai... buturugoasa aceea de babă, cum se exprimă el cinic, este mama lui, care l-a născut, l-a crescut cît bradul.

Ana Gudea și Dumitru Pleșa să la însă bine aminte. Societatea noastră, statul, în deplină civilizație și omenie, le-au dat locuri de muncă, bine retribuite, apartamente confortabile, pe care le-au încărcat cu de toate, și n-au dreptul să-și neglijeze părinții ajunși la anii senectuții!

Pînă nu-i prea tîrziu, ei trebuie să-și scoată mama din impas, din starea precară în care se află și să-și spele rușinea. Pentru că nimănui nu-i este îngăduit să încalce normele elementare ale bunului simț, ale omeniei în societatea noastră.

Cît îl privește pe Eftimie Dumitrușcu — om al legii! — ce să mai vorbim? Este evident că nu trebuia să profite de naivitatea unor oameni nepregătiți în fața actelor. În fuga-i după chilipir și înavuțire, el a uitat sau se face că uită — vorba vicepreședintelui din Vernești — cel puțin două lucruri esențiale: 1) Cui anume a înminat banii, dacă susține morțiș că l-a dat, și 2) Dacă are și de cînd are dreptul să dețină în proprietate proprie două locuințe. Altfel, la adăpostul actelor, făcute oneros, a uitat și el de omenie, de conștiința de om, de cetățean, de reprezentant al legii.

...Ca să vedeți de ce nu mai are nici putere și nici lacrimi să mai plîngă măicuța Ioana Parasciva din Nișcov. De ce își jefleşte ea amarul cu un fel de scîncet surd și neputincios.

MIHAI ȘTANESCU ■

Cronica serviciilor

Un ghișeu, cu program special

Gara Slatina într-o zi de marți, orele 9,00 dimineața. Rîndul ce se formase în fața singurului ghișeu deschis bilete trecuse de jumătatea sălii. Nici 10 minute nu mai erau pînă la sosirea trenului spre București, așa încît e lesne de închipuit reacția dintr-o parte și din alta a ghișeului: cei care așteptau au rugat-o, mai întîi frumos, pe tovarăsa casierii să dea mai repede bilete; tovarăsa casierii — care nu avea nici ecuson și nici tablă expusă cu numele său — părea a se lăsa filmată cu încetîntorul. Ne păstrăm loc în rînd, dăm fuga la biroul de informații și-l rugăm pe omul de la ghișeu să ne spună dacă este adevărată informația pe care ne-o dăduseră călătorii: că de la Piatra Olt ar mai fi un accelerat spre București în jurul orei 13,00. După ce a studiat de două ori la rînd o foaie scrisă mărunt cu cerneală — un fel de rezumat al mersului trenurilor — ne-a spus că nu există. (Și totuși există, stimate tovarăse — ne scuzați — că nu v-am reținut numele, dar nici pe la dv. nu se poartă ecusonul! Am plecat, totuși, cu trenul accelerat de la Piatra Olt la orele 13,18! Poate vă veți folosi de informația noastră și dumneavoastră, tovarăse de la biroul de informații!)

Trecuseră aproape cele 10 minute pînă la sosirea trenului. Cînd ne-am înapoiat mai erau la rînd 3-4 persoane. Intrase „în priză” casiera, ni se spune, la vociferările călătorilor. Pentru trenul care se anunțase deja mai erau trei călători. Fără nici un motiv fata de casa oprește vînzarea biletelor (probabil că „efortul” o slesse!) și se apucă, în ritmul aceluiași încetîntor, să întocmească formele de expediție ale unui colet. Ce a urmat este greu de descris. De o parte rugăminti, de cealaltă cuvinte cel puțin neobrăzate, dacă finem seama că le adresa unei femei în vîrstă care-i putea fi bunică. Nici ceilalți doi călători n-au scăpat de „lectia” tineretului de dincolo de ghișeu gării din Slatina așa încît, luîndu-ne înima în dinți și dreptul cetățenesc la opinie, o întrebăm de ce vorbește urît cu oamenii. „Tu ce te bagi?” — a sunat impertinent răspunsul după care i-a trîntit celui cu buletinul de expediție restul la cei 50 de lei: o hîrtie de 10 lei și o monedă de 5 lei (expediția coletului costînd doar 10 lei). „Mai aveți să-mi dați 25 de lei?” — i-a arătat omul banii. „Care 25 de lei? Să-ți fie rușine, mă faci și hoată acum! Nu era mai bine să nu-ți fi făcut cu formele de expediție?” Și, din nou lasă gemulețul de la ghișeu să cadă ca o ghilotină. Toți cei care asistaserăm la scenă am încercat s-o convingem să-i dea omului restul ce i se cuvine, fuserăm cu toții martori că nu primise decît 15 lei. „Eu i-am dat, dacă i-o fi luat altul, să-i fie de bine!” — ne-a răspuns pe ton ridicat, după care a urmat invariabila replică: „Și voi ce vă băgați?”

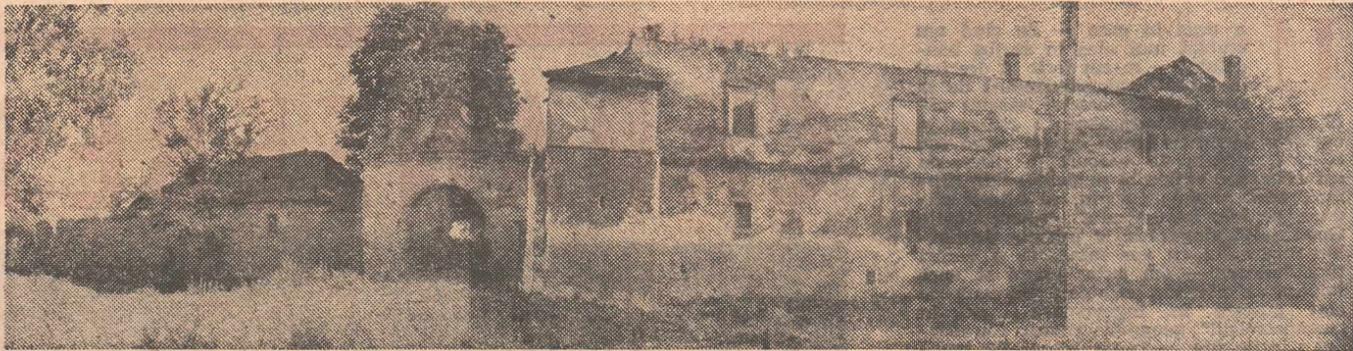
În biroul șefului de gară am aflat că păgubașul se numea Vasile Obloja, era din satul Bălănești, comuna Măruntel de Olt și că stătuse două ore lingă ghișeul casieriei care nu avusese timp să-i întocmească formele de expediție decît cu cîteva minute înainte de sosirea trenului. În sfîrșit, aflăm și numele acesteia: Eugenia Sirbu. Ni se servește și o scuza, că e foarte tînără în meserie. Atît locuitorul șefului de gară, Marin Năstase, cit și instructorul C.F.R., Marin Ilie, au încercat, la rîndu-le, s-o convingă să-i dea omului cei 25 de lei. Drept replică, Eugenia Sirbu repetă conștient „nu era mai bine să nu-i fi completat formele?” părăsind biroul fără a restitui convenitul rest.

Rămînem surprinși de o asemenea relație de muncă, de atîtudinea conducerii gării din Slatina în fața unui funcționar indisciplinat, lipsit de responsabilitate. Așteptăm astfel să ni se comunice dacă păgubașul (jenat de o asemenea pățanie) a primit, cum e normal, fișcă, cum e moral, și banii și dacă preia tinerii și neinstruții Eugenia Sirbu i s-a aplicat sancțiunea disciplinară meritată!

GEORGETA BLĂNARU

FLORIN FOTA — „Dublu portret”

Castelul din Vințu trebuie scos din ruină

Cu doi ani în urmă, mai precis în numărul 35 al revistei „Flacăra” din 31 august, 1978, în articolul „Un lăcaș care ni-i amintește pe Bălcescu și Iancu”, se descria starea jalnică în care se află castelul din comuna Vințu de Jos — județul Alba. Ne-am reîntors, exact după doi ani, la Vințu. Dar, înainte de a descrie cum am regăsit castelul în vara anului 1980, să reamintim cititorilor cîteva date legate de acest punct, să-l numim așa, de plecare și de venire a istoriei.

Se pare că istoricii nu s-au decis încă privind data exactă de construcție a castelului. În volumul „Mai există enigme” de Simion Săveanu, tipărit în Editura Sport-Turism, se specifică faptul că acest castel a fost construit în jurul anului 1450, în stilul Renașterii, după planurile arhitectului italian Domenico Bologna. Dar se presupune că ridicarea lui coincide, de fapt, cu atestarea documentară a comunei Vințu, în anul 1219, iar actualul castel a fost construit pe ruinele unei cetăți. Lăsînd istoricii să se decidă asupra datelor și trecînd la alte perioade de timp, tot în documente se subliniază rolul atît istoric cit și cultural pe care l-a avut castelul din Vințu în existența Țărilor Române.

De castel se leagă, odată pentru totdeauna, perioada de domnie a lui Radu de la Afumați, Aron Vodă-tiranul cit și prima unire de la 1601 a lui Mihai Viteazul. Un rol important a avut acest lăcaș și în perioada Revoluției de la 1848 unde se pare că Nicolae Bălcescu și Avram

Iancu s-au întîlnit cu acest prilej.

În ultimul timp castelul a avut o destinație tristă. După ce a fost folosit ca depozit de fructe, legume și pale i s-a găsit o altă întrebuințare: depozit de cherestea. Și fiindcă nu trebuia să plouă pe scînduri, cu ani în urmă niște echipe de muncitori au acoperit castelul superficial și numai acolo unde era mare nevoie, cu carton asfaltat. Canalul de mari dimensiuni ce lega castelul de Mureș nu mai există. El s-a năruit. De asemenea, de jur-împrejur, lacul ce îndeplinea și funcție de apărare s-a volatilizat în timp.

După-amiază de vară. Drumul pînă la castel îl parcurgem împreună cu primarul comunei, Ioan Sasu. Castelul pare mult mai trist decît acum doi ani. Pare o mireasă îmbrăcată în negru. Ierburile trecute cu mult de încheietura genunchilor formează o barieră greu de parcurs. De zgomotul pașilor, păsări sălbatice ocrotite de umbra castelului fug speriate.

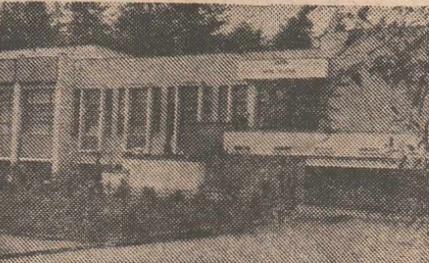
— Mi se rupe inima de cîte ori vin pe aici, ne mărturisește primarul comunei. Și face de multe ori acest drum fiindcă școala se află vizavi de castel. După apariția articolului dumneavoastră au venit la fața locului tot felul de specialiști, după aparențe, dar cum au venit așa au plecat. Castelul a rămas în continuare obliaduit de neglijența și de nepăsarea noastră. S-a hotărît ca în clădirile cas-

telului să nu mai fie depozitată cherestea și să i se dea o altă întrebuințare, „demnă” de mărția lui. Așa că în încăperile lui a fost depozitată mobilă! Noi la început ne-am bucurat fiindcă, presupunînd că în castel există mobilă, poate, ulterior, se va acoperi și parțial repara întreaga clădire. Dar, după ce a fost depozitată mobilă, la puțin timp, acoperișul castelului a căzut peste planșeul nivelului unu. Acesta a căzut peste mobilă stricînd-o și pricinindu-ne mari pagube. Parcă a fost o răzbunare a castelului. În prezent castelul nu mai folosește la nimic, iar timpul mușcă fără milă din tot ce a mai rămas. Fiecare cărămidă care cade parcă e o lacrimă. Și la tot acest plîns cei care ar trebui să ștergă obrazul castelului de lacrimi nu numai că nu dau pe aici dar nici măcar nu se interesează de soarta lui.

Am plecat tîrziu de la poalele ruinelor castelului din Vințu. Soarele, cit mai strălucea la acea oră, îl scâldea într-o lumină misterioasă, romantică. Totul părea decupat dintr-un basm. Un basm al cărui sfîrșit nu este deloc vesel. Așteptăm ca în final rînilor grave ale castelului din Vințu să fie vindecate. Sperăm ca acest lucru să se petreacă în cel mai scurt timp fiindcă acum acest monument arhitectonic cu ample rezonanțe în istorie mai poate fi salvat!

SORIN POSTOLACHE

Țăranii Maramureșului la izvoarele sănătății

(Urmare din pagina 1)

Află că veniseră acolo în căruțe, imobilizați pur și simplu de durerile reumatismului. Se scîldaseră în apa încălzită în cazane și după cîteva zile începuseră să meargă în picioare. Unul dintre ei o și zbughise acasă însănoșit, mai înainte ca fiul lui să vină să-l ridice. Țăranii se ridicaseră și se puseră să defileze prin fața lui lăudîndu-se cu elasticitatea nefiresc de normală a corpurilor lor.

Itată-ne, deci împreună cu Iuliu Ardelean, directorul stațiunii UGSR de la Ocna Șugatag, la capătul drumului forestier părăsit, pe un mic platou inconjurat de lăstăriș și aluni, între două dealuri defrișate. Lacul este cu desăvîrsire pustiu și nefolositor, mai sus de comuna Văleni (Maramureș). Se vîd urme de case, ruine ale unei foste microstațiuni balneare și de tratament. La picioarele noastre, două ochiuri de apă tulbure ce bolborosește ca magma vulcanică. Gustăm; apa diferă, într-un loc e sărată, în celălalt — sulfuroasă. Descoperim sub o ripă refugiu forestier, jghebul, conducta improvizată, cazanele, focul și, desigur, țăranii, printre care cîteva femei. Iuliu Ardelean e recunoscut și primul care se apropie este un bărbat tînăr și viguros despre care presupun că este unul dintre acei fii care-și aduc aici părinții imobilizați de reumatism. Se recomandă Gheorghe Moldovan. A venit aici să ia acasă apă sulfuroasă. Îl doare stomacul. Mai exact l-a durut pînă nu demult, pînă a descoperit acest ochi de apă. Acum, declară, o bea preventiv. Ochiul de apă sulfuroasă l-a descoperit cu un an în urmă. Venise cărat într-o căruță de-al lui. Nu se putea mișca. Căzuse de la o înălțime de opt metri. A fost plîmbat, timp de zece luni, prin mai multe spitale, apoi a fost trimis acasă. Un an întreg a fost beteag și inutil. A făcut băi cu apa din celălalt ochi și ca să demonstreze ce a obținut face mai multe mișcări de gimnastică. Pot s-alerg, muncesc oricît, zice. Și nu te mai doare deloc? Întreb. Deloc. Insist: Băi mai faci? Fac, să nu revină boala. Și dacă n-ai mai

face? De ce să nu mai faci? Așa, zic, să vezi dacă revine sau nu. Ride. Nu vreau să văd. Ce-a fost de văzut, am văzut. Aia de-acole e bicicleta mea. Dau o fugă, iau niște apă, o încălzesc și gata. Ce mă costă? Cînd se strică vremea, spun, cum e? Bine. Cît de bine? Se uită spre bicicletă. Bine. Merg cu ea și pe ploaie și pe zloată. Numai cînd e omăt o las acasă. Cine mai știe că ai căzut de la opt metri? Cum adică? A fost cineva de față? Ai martori? Pricpe, zice. Păi n-am umblat prin spitale? Ce, într-un singur spital am fost eu? Am fișule. Le țin într-un coș. Doctorii se minunau că mai trăiesc. Am fost rău, pe cuvînt. Cîți ani ai? 38. Parl și mai tînăr. Deh, oftează. Acum nu mai beau, nu mai fumez. Nu bei niciodată? Am băut la o nuntă. Da' am băut vin și, după aia, dă-i cu apă d-asta. Și nu te-a durut? Păi dacă am băut apă! Adică, nu? Nu...

Apare, urcînd poteca dinspre vale o femeie între două vîrste. Merge agale, abia atîngînd pămîntul, din care pricină se leagănă mult, cînd pe un picior, cînd pe celălalt. Poartă pe ea atîtea lucruri încît abia îi deosebești părțile corpului. Nu îi e cald, mătușă? Întreb. Da' cum să nu-mi fie? Vorbește domol, cîntînd fiecare vorbă. De ce nu-ți dezbraci măcar cojocul? L-oi dezbrăca la vană. Faci băi? Da' cum? Ce s-a întimplat? Privește spre picioare. Te doî? zic. Mă fulgeră... Ca niște cuțite. N-ai fost să te tratezi? O, zice, unde n-am fost? Unde? Insist. Peste tot locul. Și nu ți-a trecut? Asta nu-i boală să treacă. Aici de cînd vii? Vara asta sînt doi ani. Și e mai bine? Nu m-o mai durut. Cîte băi faci? Cîte apuc, opt, zece... Durează mult baia? Da' cum? La început nu poți sta mult. Te sufoci, așa-i de tare apa. Acum de ce ai venit? Să nu treacă vara. Pe urmă e mai greu... Spuneai că nu te-a mai durut. De durut nu m-o mai durut, da' ar putea să mă doară. Unde stai? Arată cu mina spre baraca forestieră. Și ce mîncî? Ce-am adus de-acasă. Unii, spun, nu se vindecă. Nu-l așa? Unii nu. Mata, mătușă, cunoști din accia care nu s-au vindecat? Eu, nu. Dar din ceilalți care se vindecă? O, ride, din accia, cită-i frunza. Nu te superi dacă te întreb cum te cheamă? Da' cum? Maria Gogea.

Iuliu Ardelean se întreține cu moș Gheorghe Iepan. Îl întreabă cîți kilometri ar putea fi de la Ocna Șugatag pînă aici, în linie dreaptă. Moș Iepan este fostul pădurar al acestor locuri. Are 76 de ani. A mai prins vremea cînd doi evrei exploatau apele sărate și sulfuroase de alături și transformaseră zona într-o mică stațiune balneară. Și-a adus aminte de asta cînd s-a imbolnăvit fiică-sa. Femeia cu degetele și mijlocul țepene. A trimis-o peste tot și fiindcă nimeni n-a

putut-o ajuta a adus-o aici. Așa s-a reînnotat totul. El începe focul, apoi îl lasă altora...

Iuliu Ardelean nu se îndoiește de efectul tămăduitor al apelor. Nu se îndoiește fiindcă, om al locului fiind, crede în spusele oamenilor, fiindcă are cunoștințe despre istoria zonei, fiindcă apele de la Ocna Șugatag însele probează aproape zilnic acest adevăr. Deși nu sînt departe, apele de la Ocna Șugatag și Văleni (Maramureș) — circa 10 km — ar putea totuși să difere între ele. De pildă, apele de la Ocna Șugatag nu sînt folosite (încă) în bolile de stomac, în schimb, mai ales în ultimul timp, sînt folosite cu procente ce se apropie de miracol împotriva sterilității, poate cea mai mare durere dintre toate durerile oamenilor. Va culege probe și le va trimite la analiză. Tehnic, n-ar exista dificultăți pentru ca apele de la Văleni să fie transportate, prin conducte la Ocna Șugatag. Mai important aici este debitul izvoarelor, acesta conțea. Vorbind de posibilele diferențe, Iuliu Ardelean se referă în special la izvorul de apă sulfuroasă. În privința celuialt aproape sigur nu există diferențe de compoziție și ca să-mi demonstreze, directorul stațiunii, la întoarcere, îmi face cunoștință cu un grup de bolnavi. Rețin cîteva nume și sentimentul că între spusele țăranilor și ale lui Anton Gheorghe, tehnician la ITC Ploiești, Zoltan Fazekas sau Maria Crupa (amîndoi din Baia Mare) nu diferă decît dialectul în care se exprimă.

— Chiar așa mare, vi se pare diferența dintre felul în care vă simțiți aici și cum v-ați simțit în celelalte stațiuni? Îl întreb pe Anton Gheorghe. Apa de aici este evident mult mai tare decît în oricare altă parte. Efectele sînt constatabile de la o zi la alta. Cum ați aflat de stațiune? N-am aflat. Ce vreți să spuneți. A venit la mine organizatorul grupei sindicale și mi-a spus că pentru boala mea nu mai sînt bilete decît la Ocna Șugatag. Am luat trenul și-am venit. Departe, dar merită. Parcă mi s-ar fi făcut un cadou, atît de bine mă simt. Și nu vă mai doare deloc? Deloc deși boala asta nu este una care să treacă. O ai toată viața. Nu erați în criză? Cînd am plecat de la București m-am interesat la ce să fiu atent cînd întreb și mi s-a răspuns să fiu atent dacă nu cumva oamenii care acuză vindecări miraculoase au venit aici pe perioada crizei. O criză trece oricum. N-avem cum veni în perioada crizei. Venim cu bilet și programaj...

La plecare, directorul Iuliu Ardelean promite că ne va trimite la redacție rezultatele analizelor și ale celorlalte demersuri pe care le va întreprinde. Așteptăm!

Un oraș în care — de când am umblat mai ales în slujba condeiului — m-am ferit să descind în ultimii ani, salutându-l de la ferestrele diverselor mașini călătorești, a fost Caransebeșul; citisem și auzisem destul de multe despre urbea cea bătrână, situată de veacuri la răscrucea cărilor geografice și a drumurilor istorice, acolo unde se scurge, ca într-o căldare, poalele Semenicului semeț, văile Godeanului singuratic și ogașele dealurilor Buziașului cu ape minerale și vinuri tămăduitoare — am putea glumi și, spre împăcarea părților, lichidele miraculoase sint gustate în îngemănare și aici, în „compromisul” geografic numit Caransebeș; ieșite din cadranul izvoarelor montane, din acea frumusețe de mărunte cavalcade ale cheilor încă anonime, aici se înfrățesc Timișul, Sebeșul și Bistra, fiecare cu valea lui și lanțul de sate născute din relația omului cu apa dătătoare de viață și creatoare de civilizații, de durată; i-a fost dat Caransebeșului să stea în cumpăna traseelor vechimii, unul dinspre Dunăre — și Roma! —, Orșova și Herculane, altul dinspre Hațeg — și Bărăgan, și Moldova și Dobrogea — Sarmizegetusa, Oțelul Roșu, unul dinspre Anina — și Banat — și Oravița și Reșița, altul dinspre Lugoj, Timișoara și Deva — și Transilvania —, stare confirmată, mai încoace, spre noi, de limbajul transporturilor cu vagonul: nod de cale ferată.

De istoriile și semnificațiile „nodului” de la Caransebeș mă cam temeam — și încă — la gândul scrierii despre orașul socotit cam în tot acest veac că prea a rămas cu privirea în trecut, în vremurile gloriei apuse, precum un pensionar respectabil prin ceea ce a fost și nicicând n-are cum să mai fie, de unde și nepuțința de a-și întrece strălucirile dintii, fastul, vigoarea, sănătatea, asemenea și cetăților antice (născute, trăite și moarte), înviolate citva în cărți și, ceva mai mult, prin rivna imaginației, de reconstituirile grăbite ale pliantelor turistice sau de cele color ale artei cu nr. de ordine 7; aci, la Caransebeș, ca în atâtea alte locuri marcate adinc de pecețile vechimii nației române, belșugul de ani eroici și de bărbați legendari nici că se poate șterge din memoria pruncilor, din pietrele și munții și apele și stinele și livezile și ogoarele cu inscripții ale nașterii unui popor care, deși singur și vrăjmasit, a avut tăria să rămână nod gordian poftelor imperiilor nu întotdeauna migratoare și efemere; fruntea patriei, Banatul — și inima sa, Caransebeșul — a fost spațiul pe care au bătătorit cărări eterne pașii lui Decebal și ai moșului nostru, Burebista, la Sarmizegetusa, iar apoi s-au auzit cadentele cohortelor lui Traian, celălalt moș, chiar p-aci, unde, împreunate, urmele dacilor și romanilor grăiesc mereu o slavă și nemurire; ca o scoică ascunzând o fărîmă de vuiet marin, de ce, oare, piatra ziditoare n-ar avea puterea fascinantă de a stîrni și nostalgia și imaginația celui de azi, nu răscolind auzul, ci, cu ochii închiși, văzînd cetăți și chipuri, scurgerea vieții — sub scut — a bărbaților și femeilor, a flăcăilor și copilelor de odinioară; l-am și întrebat pe doctorul în istorie Petru Bona, director al muzeului local, dacă el, arheologul, găsind o vatră, un blid, un coif, o zăbală, nu e dus de vis în lumea dinainte, de n-o vede, aude sau simte?!; pentru că savantul, sperînd să inventeze becul, l-a creat măcar în minte-i, pentru că scriitorul, făurînd destine, le mișcă întii în singurătatea ființei sale, pentru că, mi se pare, și el, arheologul, e înzestrat cu darul descoperirii relicvelor și ruinelor unor realități cindva armonioase, ordonate, întregi, nu risipite, nu impuținate; și din ele, din urme, din resturi, din cioburi, întreb, doctore Petru Bona, se poate închipui, în mărime naturală și în iz autentic, cum era traiul cetății Tibiscum?

Am avut noroc că l-am întilnit pe istoricul acesta; stătuse ceasuri multe la Caransebeș, atît în orașul contemporan, cit și în castrul și lângă municipiul Tibiscum, daco-roman; am umblat, cu și fără treburi, să cunosc nume și isprăvi ale muncii, la întreprinderea constructoare de mașini, adică de boghiuri și de construcții metalice, la Combinatul de prelucrare a lemnului, de mare tradiție aici, cu fabrici moderne, integrate — cherestea, furnir, placaj, mobilă curbată, la Complexul C.F.R., ce nici că putea lipsi într-un „nod” precum Caransebeșul feroviar, cit și în alte unități economice, cu o producție industrială, la capătul anului 1980, de 1,82 miliarde lei, mult, foarte mult față de anul '48, cînd suma în cauză era de 8,5 milioane lei; și agricultura se face aici, tot pe temelii tradițiilor, doar că pămînturile, animalele și mașinile își află rostul în două cooperative agricole, o stațiune pentru mecanizare, două asociații inter-cooperatiste, cu vaci, una, cu pui și nutrii, cealaltă, cea la care șef de fermă e un om pe care mi-a fost drag să-l reîntilnesc, medicul veterinar Mircea Mioc, deținător, ca student, al locului I la un Festival al artei universitare, și acum, încă, rapsod al doinelor bănățene, mai aproape de obirșia lor și chiar în toiul sporurilor calității vieții, tuturor; sint pajisti multe în jur, pe plaiurile văilor, cu iarbă grasă ca untul și înaltă ca lina; sint livezi pe dealurile ce mor în grădinile caselor de orăgeni, sint fructe aromatate, prune și mere, duse cindva spre cimpla cu grîne de carele gugulanilor, după cum mai glăsuiește cîntecul; și-acum piața din Caransebeș e un spectacol al belșugului ogoarelor și livezilor și atelierelor; joia, în zori sau din seara cealaltă, vin la tirg, cu mere, cei

CARANSEBEȘ

cuib de istorie

din Borlova, cu zarzavaturi, cei din Iaz, Obreja și Glimboca, cu animale și bunătăți de lapte-carne, țărani din Slatina-Timiș, Teregova sau Bucosnița, joia, zi în care ulițele satelor din preajma Caransebeșului se închid și cam toată suflarea se mută la oraș, la piață, în haine de sârbătoare, ceea ce înseamnă port autentic, bătrînesc, cepse, catrințe, pieptare, oprege, căciuli, nădragi, opinci — nu de sărăcie, că nu e, de vreme ce se umblă mult și mulți cu automobilul, ci de fală, de cinste, piața fiind o solemnitate a traiului, o sârbătoare a trudei răsplătite, o bucurie a întilnirii cu lumea; am văzut, într-o expoziție, picturile naive ale lui Mihai Vințilă, fratele scriitorului, și am tresărit la culoarea locală a țergului din Caransebeș, desenat pe-o pinză: erau acolo, ca-n palmă, două filințe, el, cătană, ea, frumoasă, cu salbă de aur la gît, care se fotografiau și așa se fotografiau de fericiți încît se părea că toată suflarea ce se-nvîrtea prin vecinătate știa că e pictată și că sensul fiecăruia era acela de a nu mișca, o clipă, atît, cit ochiul stă fără să clipească.

Și de aceea l-am întrebat pe Petru Bona cum se vede, cu ochiul și cu inima, o secvență, măcar, din Tibiscum, nu din șantierul arheologic, deschis privirii tuturor, într-un muzeu de lingă satul Jupa; și mi-a făcut plăcere să rețin replica omului cu profesia de bază și profesiunea de credință: istoria și adevărurile ei; adică: „N-am nici o poză de la moșul meu din Ilova, unde m-am născut am 40 de ani, și n-am apucat să-l cunosc, fiindcă murise în primul război, dus și neîntors. Mi-ar fi drag să știu cum arăta la chip, să-l văd pe tîrnat, cu alți bătrîni, la „givan”, să-l aud cum tușeste de tutun și cum cîntă — de-o fi cîntat — din fluier. Dar, dacă moșul s-a dus, neștiut de nepot, nu înseamnă că a trăit degeaba: mi-a lăsat nume, mi-a lăsat casă, mi-a lăsat un bun, un ram din arborele Bona; la rîndu-ne, lăsăm și noi moștenire, împreună: o țară. Pentru pămîntul românesc, Tibiscum-ul e ca moșu-meu, o parte dintr-un întreg, mai din virful „codrului genealogic”. Noi, arheologii, vedem istoria trecută, li citim „scrisorile”, dar nu putem

folosi mașina timpului, călătorînd îndaci într-un veac, într-un deceniu, fără „oprim” la o clipă anume, cum s-a timplat la Pompei, ci trebuie să recotim verigile unui lanț solid, bimile; cam la capătul istoriei noastre stă și biscum-ul, deci și Caransebeșul, „no-cum i-ați zis, dar stă și moșu-meu, mo-anonim din războiul întii”.

Cu Petru Bona — să mă lerte dacă i-am redat întocmai spuselor și biogr dar esența e aceea — am străbătut rui castrului roman și ale așezării civile, bătut drumul relicvă de acum două de ani, am pipăit zidurile porților și termelor, mușcate de ploi și ză și tunuri, am călcat cu gîi caldarimul unei străzi, și, tot așa, dir cană, făurită la cuptorul dezvelit sub munte de pămînt, am băut apă, sc printr-un apeduct, ca să află că, înal erei Tibiscum-ului, aci era un „vicus” „pagus”, așezare umană „altoită” pe străvechi sat dacic, înglobată în adn strația Ulpiei Traiana și devenită, urior, cu numele știut, municipiu; micipiul nu e nici castrul, nici așezarea vilă, ci municipiul e dincolo de Ti încă sub pămînt, iar sus, pe deal, e cîtirul, și el necercetat (oricum, tot pămînt), de unde, speră Petru Bona, sperăm cu toții, vor ieși la lumină file din cartea neamului; era seară, am șezut pe ulițele cetății, eu și di torul, și, într-o tăcere iscată de mul cuvinte dinainte, s-au auzit copite de nu în galop, ci domol; am tresărit, apoi mi s-a spus că sint cai, cai îngr torului; „In cimitir paște un cal / Pe primul război mondial...” spune poetul metafora se potrivește și, aci, într-un c de istorie.

Cite, cite date mari poartă cu: Caransebeșul I. Pină și scrie lor, evocatoare, e o îndeletni anevoioasă, tot cu teama cuprinderii; nici că e ușor, unde din veacul 15 a fost reședința nilor Severinului, unde, la 1600, Mihaț teazul a emis un document, unde, b 1658—1688, a fost un sangeac turcesc, apoi — cîmp de bătălie, ba, de război, toată puterea armiiilor, între turci și a trieci — ce-or fi căutînd încoace?! care au dus la demolarea unuia din n numentele care aveau loc sub soa nostru: cetatea Caransebeșului, un cas nu municipiul, ci altul, feudal, pe locu căruia se întinde orașul; nici nu-i de rare că într-o asemenea așezare, la nița imperiilor, s-au ivit mari gener precum acel Mihai Trașpa, ortac de Ianului, al lui Vicențiu Babeș și al Barițiu, general-savant, autor al u cărți de tactică și strategie militară, în care și una „Despre capacitatea de act a calului” (1879); grad de general a pu — strigau țărani „Vivat I Trăiască G năraru Doda!” — și Traian Doda, c timp de 13 ani a fost singurul reprez tant în Dietă al celor 3 milioane de mâni și pe mormîntul căruia stă scr „Dreptatea și-a fost deviza, pentru te-ai stîns”; lui, lui Traian Doda, l propus la 1877 să preia conducerea arm tei române în Războiul pentru in pendință, doar împrejurările istorice i piedicîndu-l să devină marș erou al triei. (Pentru un articol, „Generalul Dod din Tribuna, 15 noiembrie 1887, Slavic fost condamnat la un an închisoare); cimitirul din str. Muntele Mic, se od nesc în vecie și Patriciu Dragalina, p fesor și istoric, Constantin Diaconov Loga, reprezentant al Școlii Ardelene, lian Vuia, invățător, Cumbria Mur mama, lui Eftimie, Nicolae Popea, me bru al Academiei Române, Ștefan Ve van, dascăl, creator al Școlii pedagog model din Craiova, dr. Constantin Popa prietenul de la Viena al lui Eminescu, de un an, poetul George Suru, răpus tinăr, cărturar sensibil și cetățean volat... Și regret că n-am aflat dacă aci au rămas poetul Mihail Halici și t măcitorii Paliei de la Orăștie, Efr Zăcan și Ștefan Herce, dar se știe că același cimitir zace, cîstît de urm: acel George Stoica de Hațeg, contem ran cu vremuri de care a dat știre tr-o cronică neuitată.

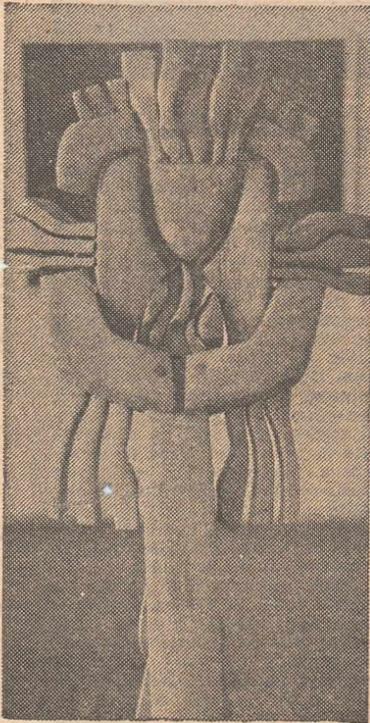
Curios, cu toată gloria-l trecut Caransebeșul anului 1948 ay doar 13000 de suflete; aci trăiesc aici 30000 de oameni, case vechi și în case noi, mu cînd la locurile menite, ca strungari, dori, electricieni, ceferiști, timplari, ag nomi, soferi, contabilii, inventatori, ca I nest Kellner, șeful fabricii de furnire cadru C.P.L., om cu mîntea neastîm rată, pensionari, ca Emil Rădescu, c ducătorul fanfarei Casei de cultură, p fesorii, precum dascălii de la cele 7 ș primare și de la cele două licee, profil pe matematică-fizică și, respectiv, pe industrializarea lemnului, medici, în fru cu directorul spitalului (400 de locu dr. Gheorghe Adam, și cu Ștefan Kelln frate cu Ernest, doctorul fiind un radiol renumit în tot Banatul — și alte mese și alte rosturi, și alte destine.

Greu, tare greu să redai și starea azi a unei vorbe, darmite să citești lezezi și ruine viața cetăților antice; și încît, la întrebarea cum a curs traiul, l tr-o clipă anume, la Tibiscum, să ră pundem, mirîndu-ne, cum o fi căutat fată moșul acela care a murit fără să rămînă fotografia?! Cum?! Asemen altora, întru eternitate: cu numele și ca: cu țara! chiar dacă în zilele din urm apele s-au suit pe maluri și au mușc din temelii orașului; nu și din răd cinile sale. Totul curge...

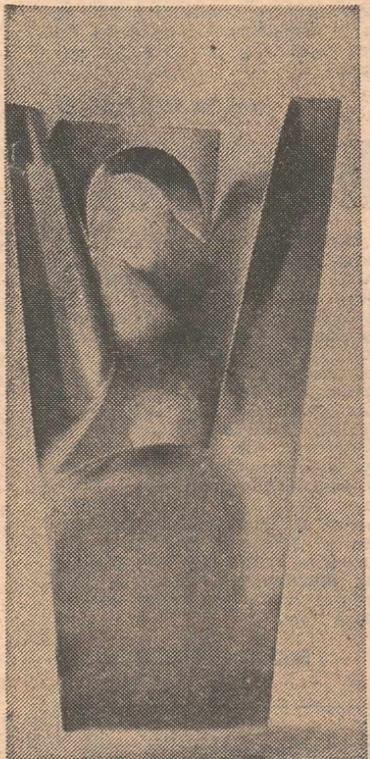
TEODOR BULZA

ARTIȘTI
PLASTICI
DIN SIBIU

EUGEN SAVESCU — „Mireasă”

DAN FRATICIU — „Mireasă”

HANDEL KURTFRITZ — „Pasaj”
Fotografii de RADU VINTILESCU ■FĂLTICENI,
orașul-șantier

Fălticeni — s-a spus — sînt un popas al spiritului, un oraș-sanctuar de istorie și de artă, o mică cetate a marilor noastre mindrii și grandori. După Iași și București, observă G. Călinescu, orașul cu cei mai mulți scriitori, vatra cea mai prolifică pentru literale române — și, vom adăuga, pentru cultura noastră în genere — sînt Fălticeni. Fălticeni totuși nu stau „după”, ci în rînd cu Iași și București, de fapt chiar înaintea acestora, pretînd cel al locului, acești oameni care, hrăniți de mici cu texte clasice, știind să converseze abil peste cifre în folosul imaginii și al seducției cuvîntului, nu șovăie în cazul de față, deci într-o propoziție în care e vorba de poezie și inefabil, să la ca argument cifrele înseși. Fălticeni, ca leagăn al spiritului, ocupă, zic ei, primul loc, dacă raportăm valorile iscate din țărîna lui chiar la această țărîna, dacă stabilim, cu alte cuvinte, densitatea de geniu sau de vocație pe metru pătrat, frecvența vocației la numărul de locuitori. În centrul orașului, într-o casă-muzeu ce se cheamă „Galeria oamenilor iluștri”, privesc din fotografii sau învie din documente vreo patruzeci de persoane iluștre ale literaturii și artei noastre, de la Creangă și Sadoveanu la Eugen Lovinescu și Nicolae Labis, de la Nicu Gane, Artur Gorovei și Anton Holban la pictorul Aurel Băieșu și sculptorul Ion Irimescu, născuți aici sau trăitori pe aici, adunați cuminți, peste epoci și peste accidentale adversități de credințe și de precepte estetice, ca într-un album de familie cu chenar aurit, cu înflorituri în gust de „vieux temps”, sau mai exact, ca într-un salon, în jurul lămpilor cu volane ce auresc tapetul peretilor. Salonul acestei frumoase clădiri cu parfum nostalgic de viață veche (donatie a dramaturgului Horia Lovinescu) adăpostește astfel o lume, ceea ce înseamnă mai mult decît profilul unor oameni care au supraviețuit prin arta lor. La citiva pași mai încolo e Ulița Rădășenilor, pe care casele iluștrilor, începînd cu cea a lui Creangă, se alătură strîns, se țes ca și un culoar de artă, ca o Via Apia a literelor române. Într-un oraș în care se construiește masiv (cam 700 de apartamente pe an, spun statisticile ultimei perioade), această uliță, prin grija edililor, se păstrează intactă, ocrotită de tirnăcopul care, în alte locuri, dintr-un patos grăbit al „eradicării vechiului”, a scufundat în neființă zidurile de care se sprijinea ființa noastră. Mai mult, ea a devenit, printr-o serie de restructurări și amenajări, o „uliță-muzeu”, decretată ca atare în scriptele primăriei, delimitînd din panorama vechilor Fălticeni zidurile cele mai glorioase, peretii pe care și-au proiectat umbrele cei mai mulți oameni mari, și impunînd astfel, și prin nume, fiindcă „ulite-muzeu” nu mai există nicăieri pe la noi, unicitatea locului în geografia noastră spiritua-

lă. O vatră a vocațiilor, un oraș al genilor. Este cea mai fantastică întimplare pe care un oraș al acestui pămînt a trăit-o vreodată, adunînd în el nu palate, nu zidării somptuoase, dar rămase fără viață cînd viețile oamenilor le părăsesc, ci căsuțe străvechi, dar atît de vii, ulițe tainice cu arbori bătrîni, fosnitoare și parfumate culoare tîind prin timp, adunînd unghiuri de geograf al spiritului lucrînd cu busola și cu compasul marii creații, adunînd sensuri, izvoare, forțe secrete și magnetisme magice ale geniului, sintetizate sub o lupă de cer minuscul, pe un suav pămînt de miniatură.

Peste toate pluteste duhul lui Sadoveanu, fiindcă duhul lui, urias ca și munții (nu, pe aici nu-s munți, dar dealurile de peste apa Somuzului, umflate aprig în pagina literară de plămîni maestrului și împinse de umărul lui în nori, au devenit în imaginația locului chiar niște munți...), ocupă totul, oriunde ar fi. În Fălticeni, ca și în Florența lui Dante, s-ar putea pune la oricare răsărit o placă de marmură cu inscripția: „Pe aici a trecut Titanul”. Nu, nu s-au pus și nici nu se vor pune astfel de plăci, fiindcă ar însemna să plachezi întreaga priveliște, anulîndu-i cea de-a treia dimensiune printr-un unic și uriaș perete de marmură sau de stampă, rîpindu-i astfel tocmai „sadovenismul”, acel abur fantastic, acele depărtări înginate, acele pulberi și picile albastre ce scâmoșează zările și reverberează sunetele, amăgînd auzul și percepția reală a hotarelor, împingîndu-le în infinit. Nu s-au pus și nici nu se vor pune astfel de plăci, dar lumea lui Sadoveanu, în Fălticeni de azi, este admirabil marcată și potențată prin ceea ce, citîndu-i pe edilii locului, numeam, simplu, „amenajări”. Nu mai există faimoasa „băncuță” de unde maestrul privea către „Nada Florilor”, „băncuță” e acum o frumoasă clădire cu

terasă cu piatră, iar la „Nada Florilor” s-a ridicat o clădire la fel, o vilă-han cu arhitectură modernă, dar perfect integrată locului, răsfațată în forme, motive, ritmuri, ca și dealurile din jur, împovărate cu livezi și podgorii. Alături, pe iazul „amenajat” al Somuzului, pot pluti lotci cu pinze sub clopotul blind al amurgurilor bucovinene ce îndulcesc tăcerea și o transformă în muzică. Nu mai există nici „Dumbrava minunată”, raiul Lizucăi, străvechii arbori au pierit de mult sub topoare și nepăsare, dar, iată, de cîțiva ani s-a ivit aici un mare parc, cu estrade pentru spectacole, cu terenuri sportive (unele, numai pentru copii), cu cabane-restaurante și cabane-cofetării (una, împodobită cu chipul Lizucăi și-al lui Patrocle, este numai pentru copii), cu două

Adrian Lów

Și-am înmuiat piinea
în sarea pămîntului

călărînd, ne-a intrat șeaua
în carne, venim
din huma miturilor distruse
venim prin legende
care ne tulbură încă
la vederea minăștrilor și a mormintelor
tuturor anilor
ce nu pot fi împărțiți la patru fără rest.

și pentru că în natură nu există cifre,
se iscă dificultăți la numărarea
bătăliilor,
iar acest lucru este o păgubă
pe care ne-am tras-o pe nări
odată cu primăvara
ca un guturai nesuferit

înșiși, Fălticeni erau un sediu al pascismului... Cu ce a trebuit început, ce a trebuit să se facă în atari circumstanțe? A trebuit ca, ici-colo, în proporții de masă chiar, să fie clintite din loc acest paseism, inerția, melancolia veche a stagnării, nostalgia fatidicului „a fost odată”, ca să se facă loc noului, și înainte de toate industriei, acestei temelii de beton și oțel care a asigurat renașterea Fălticeniilor.

Luînd, din nou, coordonatele locului, raportînd valorile noului la țărîna ce le-a iscat, la acest pămînt de miniatură pe care-l ocolești cu piciorul într-o singură dimineată, te simți parcă iarăși ridicat de pe sol, proiectat într-un univers al vocației creatoare de o unică forță, de o unică anvergură. Micul Fălticeni este azi sediul unor industrii moderne, printre cele mai mari și mai redutabile ale Țării de Sus. Totul se petrece undeva, foarte „sus”, la Interferența de verticale a unor planuri extrem de ambițioase, gîndite și înfăptuite major în ultimul deceniu și jumătate. În Fălticeni de azi funcționează o mare filatură, în care pentru prima oară în țară s-au realizat fire de în amestec cu poliester și care, în ultimul an, și-a sporit capacitatea cu o modernă țesătorie. În zona Soldăneștilor au apărut turnurile chimiei, veghind o nouă și amplă platformă industrială. O mare fabrică de P.A.L. și mobilă, inaugurată în 1971, raportează anul acesta o producție de 70 la sută mai

o semilună de pildă e doar
jumătate vacă pentru vișel:
de unde lapte, ne-am întreat,
și-am înmuiat piinea în sarea
pămîntului

pină ni s-au sfărîmat dinții din gură,
dar știăm
că dacă vom muri aici
în pămîntul limbii noastre
în limba pămîntului nostru
ne vor fi rezervate mai multe locuri
de odihnă la
POSADA, ROVINE, VORONET,
CALUGARENII...

și vom renaște din mișurile noastre
cuminți ca MIRCEA CEL BĂTRIN
buni ca ALEXANDRU CEL BUN
mari ca ȘTEFAN CEL MARE
viteji ca MIHAI VITEAZUL
minați de la mormint la mormint
pentru a număra bătălii și morminte
care nu sînt destul de adînci
spre a putea înăbuși
glasul poemului

ștranduri (unul, numai pentru copii), cu iazuri pentru pescari și arbori tineri care vor deveni străvechi. Totul reface și potențează lumea Dumbrăvii de demult, confundată cu amintirile copilului de ori-cînd, într-o topografie a locului neschimbată, populată cu isprăvile vîrstei de ieri, de azi și de totdeauna. Așa cum Ulița Rădășenilor, transformată în rezervatie muzeală, rămîne axis-ul spiritual al locului, așa cum casele memoriale ale scriitorilor sau cele care adăpostesc mari colecții de artă (precum colecția Irimescu, cuprinzînd cvasitotalitatea operelor sculpturii, donate de el orașului său natal), ca și alte străvechi ctitorii, își continuă canonic drumul lor, alături de clădirea modernă de beton și oțel ce prinde să le îngine alături.

Fălticeni sînt un oraș al monumentelor, dar monumentele, precum se știe, nu pot compune totuși un oraș, ele pot doar organiza un centru istoric sau artistic, un parc urban în care edificiul de demult să pună, ici-colo, prețioase accente de artă. Dar în rest?... În rest, Fălticeni și-au rescris și își rescriu desenul, asemenea tuturor așezărilor noastre. În rest, adică inițial în partea de sus a orașului, iar în ultimii ani și în cea de jos, s-au construit și se construiesc sute și sute de apartamente moderne, alcătuite în mari ansambluri arhitectonice ce inconjoară centrul istoric al urbei ca o centură de nouă civilizație, în reciproce răsfrîngeri de străluciri prețioase. Între ele, între marile esplanade de blocuri care flanchează tabloul urbei, legate ca verigile unui lanț, articulate ca o șiră vertebrală, sînt noile fabrici, uzine și combinate care dau „locului unde nu se întîmplă nimic” mișcare, întimplare, respirație, ritm, viitor. Prin ele, prin aceste construcții, orașul-muzeu e, în același timp, un oraș viu, un oraș industrial-cultural conform exigențelor epocii noastre, un oraș care acum privește într-adevăr, pentru prima oară, spre viitor. Fapt care merită cu deosebire subliniat, el petrecîndu-se într-un loc unde, pînă mai ieri-alaltăieri, era obiceiul să-ți arunci ochii doar în trecut, cît mai departe de azi, cît mai dincolo de ieri și alaltăieri, cît mai adînc în istorie, cît mai spre marginele timpului. Da, trebuie s-o recunoaștem, zic cel al locului

mare ca-n '73, raportînd în același timp, la sfîrșitul acestui iulie, îndeplinirea cu cinci luni mai devreme a cincinalului la produse de bază (P.A.L. triplu stratificat și plăci emailate.) Datele dezvoltării industriale ca și cele ale construcțiilor social-culturale destăinuie, spune primarul Costică Arteni, un moment de răscruce în viața orașului, un moment unic al istoriei sale, la care vizitatorul se așine să zăbovească. El, acest moment al construcțiilor proaspete, al Fălticeniilor ce miros a var, a metal încins, a bolovan spart cu dalta, a catarge de brad rîdicate pe cer cu macarale, este, crede același, mai evocator decît mărturia cronică. El, acest moment, își dă dimensiunea, prin suprapunere, a două epoci, el nu va mai putea fi decît cu greu reconstituit de vizitator atunci cînd, nu peste mult, se va plîmbea prin orașul modern, avînd în anexă un muzeu. Și dacă, după cum ne spune un alt interlocutor, muncitorul de înaltă calificare Dumitru Jugărean de la Fabrica de P.A.L. și mobilă, termenul de muzeu supără uneori, prin abuz istoric, urechea locnicului, am putea înlocui cuvîntul prin altul mai nou, să zicem uzină, sau uzine, numînd deci nu numai incintele noului, ci și casele-monumente de pe Ulița Rădășenilor, niște uzine, uzine ale inteligenței, ale vocației, ale creației românești ce acoperă azi tot mai largi teritorii. Lucrător la P.A.L. din '71, posesor a 16 stelute de frunză al întrecerii, prinse pe piept în tot atîția ani, Dumitru Jugărean, bărbat voinic, aparent greoi și molcom, dar dens și scăpărător în replici ca și în fapte, veritabil bărbat din țara lui Creangă și Sadoveanu, e, ca toți oamenii Fălticeniilor, un profund știutor al locului, al cronicii lui, dar privind, ca toți cei de-aici, nu doar spre trecut, ci și spre ziua de mîine. De fapt, zice el, privind spre istorie, fiindcă istoria, în aceste locuri, înseamnă acum supunerea integrală a timpului, întîndere și în vechime, și în viitor.

La Fălticeni, în Țara de Sus, în acest oraș-sanctuar și oraș-șantier al noului, începe, s-ar zice, fără să se isprăvească, ceva esențial din ființa noastră.

ILIE PURCARU ■

Mă numesc Hârșan Elena din strada Istriei nr. 7, Bloc C 6, scara 3, ap. 33, sector 3, București și vă scriu în numele locatarilor acestui bloc și al blocului H 16 care folosim împreună aceeași ghenă de gunoi. Vă rugăm mult de tot să ne ajutați într-o problemă a cărei soluționare n-am putut-o afla la forurile în drept, problemă care are o deosebită însemnătate pentru sănătatea noastră și a copiilor noștri. Dat fiind că o mare parte din cutiile de gunoi, vechi de peste 10 ani, s-au degradat, am făcut o cerere la întreprinderea de salubritate București, cerere cu nr. 536 din 1 aprilie 1980, prin care solicităm repartizarea unor noi lăzi de gunoi, fiindcă cele rămase au devenit insuficiente, gunoiul revărsându-se pe jos și degajând, mai ales vara, un miros de nesuportat. Am fost în repetate rânduri la I.S.B. pentru a cere urgentarea cererii noastre, arătând condițiile în care se joacă copiii noștri dar am tot fost aminați, săptămână de săptămână. Ba am aflat chiar, pe căi mai „ocolite”, că ar trebui să „dăm ceva” tovarășei care repartizează lăzile și chiar gunoierilor care ni le vor aduce pentru că altfel nu vom intra niciodată în posesia lor. Am crezut că sînt vorbe răuvoitoare, dar amînările în cauză ne fac să credem că este chiar așa.

Din Zărnești primim următoarea scrisoare de la Alexandru Tomescu. În luna februarie am cumpărat o sufragerie „Dacia”, executată de C.P.L. Oradea. Acasă am observat, după ce am deschis lăzile, că de la vitrină lipsește toată sticlăria: geamurile, oglinzile și suporturile din sticlă. Reintorcindu-mă la gestionarul Cooperativei de consum din Tohanu Vecii și spunându-i păsul, acesta mi-a declarat că așa i-a fost livrată mobila, iar eu dacă doresc să mi-o completez să mă adresez întreprinderii executante. De asemenea, a mai spus că întreprinderea orădeană întotdeauna a livrat mobile incomplete. M-am adresat deci întreprinderii executante cu o scrisoare recomandată, dar n-am primit nici un răspuns pînă acum.

Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale, județul Dolj, către Maria G. Dumitru, comuna Siliștea-Crucii: Răspuns la scrisoarea dv. adresată revistei Flacăra în care reclamați dreptul la pensie C.A.P. pe caz de invaliditate, vă comunicăm următoarele: Dosarul dv. de pensie a fost rezolvat favorabil de către Comisia centrală de pensii din Ministerul Muncii, care a ținut cont de activitatea desfășurată în C.A.P., anterior datei ivirii invalidității, fapt pentru care v-a aprobat înscrierea la pensie de invaliditate gr. II. În baza aprobării date, comisia județeană de pensii în luna mai v-a dat decizia de pensie pentru 16 ani vechime în alte sectoare de activitate urmînd să vă primiți drepturile legale.

Procuratura Generală: La adresa dv. referitoare la scrisoarea petiționarului Ștefan Roșoreanu din București, str. Bujorului nr. 7, sector 5, vă facem cunoscut că cele sesizate au fost examinate și, constatîndu-se că sînt întemeiate, s-a declarat recurs extraordinar, care a fost trimis Tribunalului Suprem pentru judecare.

În luna februarie mi s-a defectat frigiderul, un Arctic 240 l. Solicitînd serviciile Cooperativei „Deservirea” Titu, centrul uz casnic, un tehnician al respectivei cooperative a constatat defecțiunile. Am transportat agregatul frigiderului la această unitate. S-a întocmit bon de reparații nr. 812 din 12.02.1980 care cuprinde: Înlocuire motor, preț 1450 lei; încărcat cu gaz filtru și lipituri, preț 311 lei; total 1761 lei, sumă pe care am achitat-o, primind chitanța nr. 4450 din 12.02.80. Văzînd însă că timpul trece și frigiderul meu nu se repară, am mers de mai multe ori la cooperativa de reparații, unde am găsit lacătul la ușă. Am făcut o sesizare la sediul Cooperativei „Deservirea” Titu pe data de 10 aprilie 1980, prin care cer să mi se răspundă din ce cauză se întîrzie înlocuirea frigiderului în cauză, dar nu am primit nici un răspuns. (Dinu St. Gheorghe, comuna Conțești, județul Dimbovița)

Ministerul Sănătății: Urmare scrisorii elevei Para Doina din comuna Bresnița-Motru, vă informăm că în urma consultului de specialitate efectuat fratelui său, Para Petrișor în vîrstă de 14 ani, s-a stabilit diagnosticul și s-au întocmit formele de internare pentru clinica de chirurgie vasculară Timișoara.

Comitetul sectorului 2 al P.C.R., municipiul București: Ca răspuns la scrisoarea numitei Buțulan Niculina, informăm următoarele: Comitetul executiv al Consiliului popular al sectorului 2 i-a aprobat atribuirea apartamentului 13 din blocul L 21, etajul 4, strada Copăceni, nr. 3, sector 3, pe care l-a acceptat și s-a mutat în noul apartament.

Sînt locatară în imobilul proprietate I.A.L. din Splaiul Unirii 13, etaj 3, ap. 6, sector 3, București. De trei ani de zile comitetul imobilului de mai sus solicită la I.C.R.A.L. Vitan efectuarea unor reparații exterioare ale blocului în care locuim, întrucît tencuiala este deteriorată și în urma ploilor, a vîntului și zăpezilor au căzut și mai cad mereu bucăți mari de tencuială, periclitînd în primul rînd pe cei care trec prin curte, respectiv copiii care se joacă acolo, iar în al doilea rînd, apa de la ploii se infiltrează prin cărămizile deșezolite, așa că și pe pereții interiori din apartament a început să curgă apa. Orice reparații interioare am încercat să facem — bineînțeles pe contul nostru — sînt zadărnice pînă nu se vor executa reparațiile exterioare. Răspunsul la nenumăratele demersuri făcute la I.C.R.A.L. Vitan a fost mereu același: nu figurează în planul de reparații pe anul respectiv. (Eise Grădinaru, București)

În multe librării din Craiova, scrie Dumitru Băescu, continuă să se practice condiționarea vânzării unor publicații solicitate de cetățeni, de cumpărarea altora (după bunul plac al vinzătorilor). Spre exemplu, la librăria din complexul Rotonda din calea București. Tot așa se procedează permanent și cu alte publicații, în special cele de aventuri, la librăria din str. 6 Martie, la cea din cartierul Craiovița Nouă, complexul Racheta, și la altele. În acest fel se vînd tot felul de cărți, care de ani de zile zac prin librării și chiar calendarele pe anul 1980. Dacă unii cumpărători refuză să cumpere ceea ce nu le este necesar, li se răspunde că „tot așa se procedează și la aprozar”.

Consiliul popular al sectorului 2 al Municipiului București: Ca răspuns la scrisoarea numitului Constantin Ghiță, informăm: Pentru neasigurarea curățeniei de către unitățile cu sediul în Bd. Lacul Tei, acestea au fost sancționate ori de cîte ori acest aspect a fost constatat de organele noastre. În ceea ce privește propunerea de a se muta centrul de carne din blocul 5 pe o stradă laterală, aceasta nu se poate realiza. În problema liniștii, Secția a 7-a de miliție a luat măsura de a asigura permanent paza porțiunii din fața căminului de studenți al Institutului de construcții cu cel puțin 2 lucrători. Celelalte probleme, ca mutarea studenților din cămin în alte corpuri, nu o putem reține, fiind o problemă internă a conducerii institutului respectiv.

Am poposit la Terasa Chiciu-Dunăre din localitatea Călărași pentru a servi masa. În afara faptului că nu se serveau decît 2-3 feluri de mîncare, tot grupul a fost nemulțumit de felul în care am fost serviți și modul în care s-a făcut plata. Porțiile de saramură de pește erau sub gramajul corespunzător, pentru aceeași porție un ospătar a cerut 19 lei, altul 24 de lei. În local domnea dezordine, servindu-se în condiții total neigienice. La solicitarea noastră de a ni se oferi condica de sugestii și reclamații ni s-a dat acest exemplar care numai condică nu se poate numi pe care v-o trimitem și dumneavoastră pentru edificare. (Un grup de muncitori detașați la Canalul Dunăre-Marea Neagră, pentru care semnează Vasile Olteanu). Să adăugăm că timp de trei ani, în ciuda sesizărilor făcute de consumatori referitor la proasta servire, la aplicarea supraprețu-

lui la note de plată umflăte, uneori cu 30 de lei, la necuviința ospătarilor, conducerea acestei unități nu a luat nici o măsură, după cum reiese din răsfoirea acestei condici aflată la redacția noastră.

De mai bișe de trei luni de zile, majoritatea locuitorilor comunei noastre nu mai beneficiază de apă potabilă. Acest lucru se petrece în sezonul de vară, pe cînd în sezonul rece mai că plesnesc conductele din cauza presiunii. Nu cerem alimentarea cu apă 24 de ore din 24, dar măcar o oră, două pe zi. Am sesizat de nenumărate ori pe cel în drept, dar cererile noastre au rămas fără răspuns. (D. Șerbănescu, comuna 23 August din județul Constanța)

Combinatul de prelucrare a lemnului Bacău: Urmare sesizării tovarășului Crăciun V. din Ineu în care arăta că a cumpărat un dormitor „Siret” de la Cooperativa de consum din localitate, fără butoane, șuruburi și chei, comunicăm că pe data de 1 martie 1980 s-au expediat Cooperativei de consum Ineu, județul Arad, 5 dormitoare „Siret”. Cu același transport s-a expediat un colet, conținînd feronerie pentru cele 5 dormitoare, fapt menționat și în avizul de expediție. Cooperativa de consum avea obligația să împartă feronerie pe cele 5 garnituri. Noi am expediat tovarășului Crăciun V. pe 11 august 1980, coletul nr. 15201 conținînd feronerie necesară montării dormitorului cumpărat. Pentru rezolvarea neoperativă a scrisorilor tovarășului Crăciun V., responsabil C.T.C. de la secția Gherăiești, tovarășul Savin Constantin, a fost sancționat disciplinar. Pe viitor s-a luat măsura ca feronerie să însoțească fiecare garnitură în parte.

Dumitru Bucicoiu, Bd. Ion Sulea nr. 82, bloc M 2 A, sector 3. În legătură cu zgomotul produs de cărucioarele defecte și de lăzile de la Alimentara 25, O.C.L. Alimentara 3, v-am mai scris. Datorită intervenției dv. pe data de 6 iunie, am primit o adresă de la Consiliul popular al Capitalei, secția comercială, în care eram anunțat că se vor înlocui cărucioarele defecte, că se va monta un covor de cauciuc pe calea de rulare a cărucioarelor și că se vor monta amortizoare și garnituri de cauciuc la ușa metalică a depozitului. Se dădea și termen: 18.06.1980. Însă tovarășii de la secția comercială s-au grăbit și nu au verificat înainte de a vă informa de rezolvare. Astăzi sînt toate așa cum au fost, nu s-a făcut absolut nimic.

La oficiul poștal Afumați serviciul se execută în mod defectuos, din care cauză mai mulți locuitori ai satului avem necazuri cu primirea abonamentelor la ziare și reviste, pe care nu le primim în mod regulat. Cea care distribuie abonamentele ne spune că în mod obișnuit i se dau lipsă cel puțin 10 ziare. Subsemnatul a primit în luna iunie un singur număr din revista Flacăra, iar în trimestrul II, un singur număr din revista Femeia. La fel cu ziarul Știința, din care lipsesc pe lună cel puțin 5 numere. Și încă un aspect. Pînă la 1 iunie valorile poștale erau aduse la Dimieni cu mașina. Acum poștăria străbate drumul de la Dimieni la Tunari și înapoi, 10 km, cu bicicleta pe un drum ce trece printre recolte, pentru a ne aduce pensiile și alte valori poștale.

Consiliul popular al județului Sălaj. Verificînd cele sesizate de locatarii blocului A 5 din Cehu Silvaniei se constată că ele corespund realității, comisia formată din constructor, beneficiar și delegatul Consiliului popular al orașului Cehu Silvaniei a stabilit înlocuirea radiatoarelor din tablă cu radiatoare din fontă, lucrare ce urmează a fi executată spre finele lunii august 1980 de către T.C.M. Baia Mare.

Am citit în revista Flacăra un interesant articol în care se propunea organizarea în plața Obor, în vechiul tîrg al Moșilor, a unui tîrg anual al celor mai valoroși olari din întreaga țară. Pe lîngă contribuția pe care ar aduce-o la promovarea artei olăritului, tîrgul ar satisface și nevoile ze-

cilor de mii de bucureșteni care doresc să-și ornamenteze noile lor apartamente cu obiecte de ceramică și care refuză produsele în serie oferite de azișul artizanat. Aș dori să știu care este situația în fapt. (Adrian Dafinei, București)

O scrisoare asemănătoare trimite Marian Cătăneanu tot din București care dorește să se revină asupra acestei propuneri, rugămîntea lui fiind în asentimentul „tuturor iubitorilor artei populare românești”.

În comuna Aninoasa, județul Gorj există vechi tradiții culturale, dansuri vestite în toată țara prin cîntecul „În sat la Aninoasa” care l-au inspirat pe pictorul Th. Aman în tabloul „Hora de la Aninoasa”. Multe dintre ele sînt pe cale de dispariție: un cămin cultural, cu o vechime de aproape 50 de ani, o monografie a comunei tipărită în anul 1935, o editură care a funcționat între anii 1935-1939, o școală care împlinște 150 de ani. În comună sînt monumente istorice: o culă cu trei nivele din secolul al XVIII-lea, cu galerii subterane și o biserică multiseculară. Mulți locuitori ai comunei dețin obiecte muzeistice, cu legeri de obiecte etnografice și de creații folclorice. Personal m-am ocupat de culegerea folclorului local, iar la cea de-a II-a ediție a „Cîntării României” am obținut premiul III pe țară împreună cu elevii cercului de istorie și folclor. Dorința noastră este ca cel în drept să nu lase aceste frumoase tradiții culturale să fie îngropate de neapăsare, iar monumentelor istorice să li se dea toată atenția. În acest sens am primit un sprijin de la Muzeul județean pentru constituirea unui muzeu comunal în cula cu trei nivele dar totul a fost abandonat de cîțiva ani. Dorim acest lucru, mai ales acum, cînd comuna va împlini 400 de ani de atestare documentară, și vrem ca aniversările respective să fie sărbătorite așa cum se cuvine, pentru ca totul să ducă la impulsivarea vieții noastre materiale și spirituale. (Virgiliu Cercelaru, profesor în comuna Aninoasa)

Centrala de prelucrare a lemnului. La scrisoarea adresată revistei Flacăra de către Deneș Marioara din comuna Libertatea, județul Cluj, vă facem cunoscut că începînd cu data de 1 ianuarie 1981 se poate încadra prin transfer la IPL Dej.

Comitetul sectorului 3 al P.C.R., municipiul București. Din scrisoarea trimisă spre soluționare la comitetul de partid al sectorului 3 prin care pensionarul Gheorghe Orza, din București, prezintă unele aspecte privind confecționarea unei ghete ortopedice de către întreprinderea de produse ortopedice și proteze din str. Negustori nr. 6-8, reiese clar că comanda inițială a fost executată cu întîrziere, devenind inutilizabilă, creînd reclamantului nemulțumiri datorită tergiversării și inutilității aparatului inițial. Cazul respectiv cit și altele de acest gen au făcut obiectul unor analize la nivelul sectorului 3 P.C.R. și al conducerii Ministerului Sănătății, fapt pentru care a fost schimbat din funcție întregul aparat de conducere (director, inginer șef, medic coordonator) și scos din funcție secretarul B.O.B. de la această întreprindere.

Vă scriam cu cîteva luni în urmă că s-a desființat centrul de lapte care deservea circa 4000 de cetățeni, toți muncitori, cefești și diferiți alți oameni ai muncii. Prin intervenția ce ați făcut-o s-a reinființat acest centru. Acum s-a desființat din nou. Fabrica de lapte prînzînd Centrocopului să plătească transportul. Cum acesta refuză s-a sistat aducerea laptelui. Asemenea litigii se pot rezolva pe alte căi, nu astfel, de aceea facem din nou apel la dumneavoastră să ne ajutați și de această dată. (Ion Ștefănescu și Zaharia D. Ciulei, com. Chitila).

Pagină realizată de GEORGE CUȘNARENCO

Poșta redacției

INVĂȚĂMÎNT

Ion Stoica — București: Ministerul Educației și Învățămîntului ne face cunoscut că problema s-a rezolvat: în urma reevaluării lucrării scrise la matematică, de către Inspectoratul Învățămînt școlar al municipiului București, candidata CRISTINA I. STOICA a fost admisă în clasa a IX-a, profilul matematică-fizică, de la Liceul „Nicolaie Bălcescu” ● Ecaterina Pîser — Brașov: La examenul de admitere în liceele pedagogice nu se cere candidaților să cunoască folosirea vreunui instrument muzical; se dă numai o probă la muzică pentru testarea vocii și auzului muzical. Interesați-vă la liceu asupra condițiilor de admitere, pregătiți-vă și prezentați-vă cu încredere la examen ● Mariana Marinescu — București: M.E.I. ne comunică: cererea dv. nu poate fi rezolvată favorabil deoarece potrivit regulamentelor în vigoare, posturile didactice din municipiul București se ocupă prin concurs, pe bază de probe scrise. Pentru anul școlar 1980-1981, la specialitatea limba engleză, precum și la celelalte limbi străine, nu se organizează concurs, neexistînd posturi vacante. Pentru soluționarea cererii privind încadrarea ca suplinitoare în învățămînt, urmează să vă adresați Inspectoratului școlar al municipiului București, rezolvarea problemei fiind de competența acestuia.

HORIA PĂTRAȘCU

ADMINISTRATIV

Aurelia Krachtuoz — București: Pensiile de asigurări sociale de stat, pensiile I.O.V.R. și ajutoarele sociale, pensii mai mari de 715 lei, stabilite în perioada 1 ianuarie 1967-22 octombrie 1968, nu s-au majorat pe considerentul că nivelul mediu al acestor pensii era cu 25-30% mai mare decît pensiile acordate în perioada respectivă. De majorările generale care au avut loc în anii 1977 și 1979 ați beneficiat ● Ioana Constantin — Com. Brebeni (Olt): Comisia județeană de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă stabilește gradul de invaliditate în raport de starea de sănătate a individului; stabilirea termenului de prezentare la revizuirea medicală periodică intră în competența comisiei județene de expertiză medicală și nu a medicului de specialitate care a făcut propunerea la pensie pe caz de boală ● Florea Hîrșan — București: Chiria pentru locuințe se fixează în funcție de pensia propriu-zisă sau retribuția cea mai mare din cadrul familiei; dacă venitul mediu pe membru de familie depășește 1500 lei lunar, chiria se majorază cu 50%, 75% sau 100%; la determinarea venitului mediu se ia în considerare orice fel de pensie, deci și pensia suplimentară.

MARGA NEDELEA

SOCIAL

Mircea Fodor — Gherla: Am expediat scrisoarea dv. consiliului popular ● Ion Pascu — București: Măsura luată întră în prevederile legii ● Comitetul asociației de locatari — Berceni: Ștampila se predă după efectuarea controlului financiar ● Adriana Munteanu — Ilfov: A fost sesizat Oficiul Național de Turism ● Elena Mărgărit — București: Am primit scrisoarea dv. cu o întîrziere de 45 de zile ● Constantin Finichiu — Brașov: Mulțumiri. Din păcate, tardiv ● Smarandache Alexandra — București: Țineți-ne la curent cu starea copilului ● Mieluș Alexandru — Argeș: Regretăm întîrzierea. Vom analiza cazul dv.

NICOLAE CRISTACHE

● „FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

D. D. ROȘCA — In memoriam

„Viețuim în climat heraclitean”

A plecat dintre noi unul dintre cei mai străluciți dialecticieni ai epocii noastre: D. D. Roșca.

Gîndirea filosofică nu-i reductibilă la știință, ea situîndu-se la un alt nivel al gîndirii și avînd proprietăți noi. Astfel privită filosofica, D. D. Roșca arată: „Gîndirea filosofică are ca motor propulsor și elemente de conștiință ce nu țin în ultimă analiză de intelectul înregistrator (mai mult sau mai puțin activ, nu importă) al realului, ci sint factori constituenți de ordin afectiv ai conștiinței umane. Fiind și reacție axiologică a conștiinței în fața obiectului (acesta e aici existența ca totalitate), gîndirea filosofică imbină în străfundurile ei elementul intelectual cu cel emoțional, primul îndeplinind înăuntrul ei rol de „mijloc” (cunoașterea obiectivă a realității ca totalitate) în vederea unui „scop” reacție valorizatoare în fața acestei totalități.”

Momentul axiologic al conștiinței nu înseamnă degradarea ei.

Impotriva poziției dogmatice, D. D. Roșca apără specificitatea creației filosofice în universul gîndirii. El scrie răspicat: „Cunoștințele filosofului nu sint decît materia primă a sa. Asemenea oricărei creații veritabile a spiritului (și a vieții în genere) filosofia se naște dintr-un impuls lăuntric al conștiinței întregi pentru a statornici între ea și lume o relație vie, trăită, constituită din judecăți de valoare pronunțate de filosof din perspectiva marilor interese ale omului ca ființă spirituală creatoare de cultură.”

Perspectiva axiologică asupra omului deschide calea spre înțelegerea adecvată condiției umane.

Pornind de la dualitatea omului care „nu e nici numai inteligentă și nici numai viețuitoare biologică”, D. D. Roșca arată: „Condiția umană considerată pe toate coordonatele ei cere ca destinul omului să se împlinească — metaforic vorbind — sub un cer care îi luminează numai lui, căci omul are o istorie care se situează simultan — păstrînd metafora — pe planul Pămîntului și pe acela al Cerului. Pentru a fi integrală, adică autentică, asemenea artei mari, trebuie să reflecte această simultaneitate”. Am citat din studiul „Știință și filosofie” (1968).

Dar cînd devine filosofia integrală, adică aptă să rezolve contradicția internă a condiției umane? Răspunsul este limpede: cînd conștiința nu este privită în mod reductionist, biologism, obiectivist, ci integralist, social, axiologic.

„Existența tragică” reprezintă una din lucrările fundamentale ale filosofiei ca axiologie. Mesajul acestei lucrări este că stă în firea omului să fie nu doar bătaie în urzeala lumii, ci urzitor și urzeală prin cuget și faptă. Acesta este gîndul cel mai adînc al filosofului, gîndul nou și revoluționar formulat răspicat într-o vreme cînd forțele obscure făceau apoloogia iraționalului și practicau iraționalul în viața politică.

D. D. Roșca a fost un raționalist. Dar trebuie să spunem că raționalismul său nu se reclamă de la o rațiune abstractă, în afara istoriei, ci de la rațiunea vie, de la rațiunea istorică diversă a popoarelor, a națiunilor. Rațiunea și dialectica nu se opun decît în cadrul rațiunii care se lasă condusă de determinațiile rațiunii. Cunoșcătorul remarcabil al istoriei filosofiei, D. D. Roșca nu s-a cantonat în nici o etapă a ei. Cu respectul pe care l-a reclamat orice filosof autentic, dar și cu distanța pe care o aduce gîndirea filosofică nouă, așa s-a apropiat D. D. Roșca de concepțiile filosofice elaborate în cursul veacurilor. Așa l-a prețuit pe Heraclit, pe Descartes (a scris „Actualitatea lui Descartes”) și pe Hegel. Lui Hegel i-a consacrat, sigur, o însemnată parte a vieții sale. Astfel, el a reușit performanța de nimeni realizată pînă acum și probabil foarte greu în viitor, de a-l face pe Hegel să vorbească în limba română; mai precis, de a face dialectica să se reconstituie în gîndirea și limba românească. De aceea considerăm că aducerea „Științei logicii” a lui Hegel în limba românească rezezintă un autentic act de creație filosofică și de limbă filosofică și artistică în același timp, D. D. Roșca, fiu al limbii române, a contribuit la creșterea ei într-o vreme cînd unii căutau s-o micșoreze. De la apariția acestei lucrări monumentale în limba română, altfel se scrie filosofie, altfel se gîndește filosofic. „Insemnări despre Hegel” (1967) reprezintă, în ciuda titlului, una din lucrările de referință asupra contribuției lui Hegel la elaborarea metodei dialectice.

D. D. Roșca a fost unul dintre cei mai străluciți universitari ai României. Am făcut această afirmație gîndindu-mă la el. Sint mărturisirile numeroșilor săi elevi că așa era D. D. Roșca.

ION STROIE ■

„Un festival este o instanță de prestigiu”

Intre două filmări, regizorul MIRCEA DANELIUC, la rugămintea noastră, a găsit răgazul pentru a trage o fugă la redacția revistei. Știind că s-a dat ultimul tur de manivelă la filmul Vinătoarea de vulpi, pe un scenariu scris după romanul scriitorului Dinu Sărau, Niște țărani, am dori să aflăm cum gîndește regizorul, ce îl frămîntă, cum se odihnește după o filmare grea. Așadar, să pornim discuția noastră de la ultimul dumneavoastră film, Proba de microfon, filmul ce degaja atîta firese, atîta autentic, atîta tinerete. Film cu mare succes și ecou la public. Cui credeți că datorați acest succes?

— Cred că succesul lui, dacă e un succes, rezidă în faptul că am avut șansa de a acoperi personal mai multe compartimente. Este un lucru care nu se înțelege totdeauna corect. Mă refer la noțiunea de film de autor.

— Scriind dumneavoastră scenariul, v-ați gîndit să apelați la un actor anume?

— Nu. Orice scenariu e scris pe datele scenariului. Chiar și rolurile feminine. Personajul meu cerea, în mod obligatoriu, un interpret care să poată rezolva simultan și niște probleme de ordin tehnic. Cu aparatul de filmat. Nu regret c-am făcut-o, cu atît mai mult cu cît prezența mea ca regizor-interpret a ieftinît filmul. Proba de microfon este și un succes financiar. Filmarea a fost foarte productivă.

— Cît timp ați lucrat la realizarea Probei de microfon?

— Nu mai mult decît se lucrează la un film obișnuit. Am lucrat aproape o lună, și la un preț de cost aproape record.

— Cît costă un film?

— Un film costă din ce în ce mai puțin. Devisele sint din ce în ce mai mici, și, practic vorbind, tind spre un nivel

care va face imposibilă o producție cit de cit profesionistă.

— De ce așa?
— Din multe motive. De pildă, acolo unde există peliculă și unde se ține la calitate, pelicula necesară unui film este de

de calitate care mi se pretind și mi-i pretind.

— Acum filmați totuși, nu v-ați*descurajat. Despre ce e vorba?

— Ca titlu provizoriu, filmul la care lucrez se numește Excursia. Cel puțin pînă acum, e filmul cel mai greu ce l-am realizat vreodată, fiindcă îl fac cu mijloace materiale mai modeste față de cum l-aș fi putut face acum cîțiva ani. În general, în lume prețurile de cost ale materialelor de lucru s-au dublat, ducînd la creșterea devalor, impunînd economii. Asta e o realitate. Însă problema peliculei nu și-o pune nici o cinematografie care ține la calitatea mării și la vandabilitatea ei internațională. Practic, facem filme doar ca să raportăm un număr de producții planificate. E ca și cînd ai spune unui scriitor: n-ai decît 200 de file, scrie un roman. Cu alte cuvinte: vrei să-l faci așa, faci. Nu, nu! Curios este că acest cost al peliculei în devizul general al filmului e aproape neimportant.

— Și totuși, citim în revista de specialitate că la Buftea, și în general la masa de montaj a regizorilor noștri, sint multe filme în lucru.

— Filme se fac, pentru că a crescut planul anual. E paradoxal, nu? Crește numărul de filme planificate invers proporțional cu metrii de peliculă. Numai că, în felul acesta nu vom putea ocupa niciodată un loc cit de cit onorabil pe piața mondială.

— Probabil că problema e alta: regizorii buni primesc aceeași cantitate de peliculă ca și cei care și-au probat pînă acum lipsa de har. Să discutăm mai de-

(Continuare în pagina 19)

CORNELIA BARBU ■

Atelier Mircea Daneliuc

ordin nelimitat. Se filmează pînă se ajunge la calitatea artistică dorită. Tările care nu au peliculă proprie, ca noi, își impun un regim restrictiv de consum. Acest regim, în condiții profesioniste, variază între 20—25 mii de metri de peliculă. Noi am avut cîndva 22, apoi 18, apoi 15 mii de metri. Anul trecut, am ajuns la 13 mii și cred că eram recordmen mondiali la capitolul: a face film cu 11 mii de metri... Deci, implicit, nu se poate filma pînă la calitatea scontată care, teoretic, este cerută. Și nu știu dacă sint capabil să mă descurc la parametrii

pește la otmăt, afirmînd curcubeul în cirrige, vor trebui să se mute. Locul rămînd singur va închiria stafii cu ora tuturor bătrînelor spunînd povești din vechime. Singurătatea e Dumnezeu sau piatra zburînd spre burta ulciorului. Cine va suna în urletul vîntului și cite strigări neîntrebate vor pieri îngropate în pășunile tunse? Casa e pusă încă între crînguri de greieri. Ușa are chip de femeie. Totdeauna l-am zîmbit cînd somnul face pași frumoși. Treștiile din buza riului, șoptînd neîncetat sint neam cu vîntul, așa cum bunica mea era neam cu veșnicia. Vorbînd de duminicile alea uitate (unele aveau țiglele umblate de furnici) mă surprînd plini de-nfloriri egoiste. Pe peretele din față, trandafirii îmbo-

boceau tilhării, mai jos de ei crizantemele nășteau gînduri de fugit cu sania, luntrile din trupul copacilor spre cele mai largi fluviu ale Europei. Punct, greiere, punct. De-acum o să mă sun singur la ușă și n-o să mă mai găsească. Totdeauna voi fi altundeva. Poate voi vinde tăciuni în piața finului. Sau heringi căruțelor cu sare. În ațipit de zori, în zbatere de seară. Dar de cite ori mi se vor face negru pe obraz de luceafăr sau mă vor apăsa minciunile dușmanilor, voi auzi dangăt de val și pasul alor mei sfîrtecînd noaptea cu felinarul spre otmătul în care aruncau cirrige pentru pește avînd ca momeală bucăți de curcubeu.

FANUȘ NEAGU ■

Mult e dulce

Dangăt de val

La noi acasă, acolo unde, copil fiind, le strigam salcîmilor: poftiți și tescuiți strugurii dragostei, domnilor măslini, se dărîmă malul. Și curînd casa va curge în gîrlă, ca un neam parșiv bătut de clopotul părăsirii. Mî se lasă o sprinceană peste încercarea zilei de-a se îmbrăca în noaptea care se vestește cu dușmănie fără sfîrșit. Al mei, care făceau vin roșu și prindeau

Dreptul la replică

Primum, cu o scrisoare însoțitoare, sub semnătura lui RADU BELIGAN, directorul Teatrului Național din București, textul ce urmează :

În „Flacăra” din 21 august 1980, sub titlul „Un festival în Olanda” și sub semnătura lui George Radu Chirovici, a apărut un articol conținând numeroase incorectitudini și exprimând un punct de vedere de o alarmantă opacitate cu privire la dialogul dintre popoare și culturi, precum și a direcției pe care e chemată să o urmeze scena românească în relațiile ei cu mișcarea artistică internațională. Pentru cei ce n-au citit articolul, reamintim că George Radu Chirovici socrate inoportună prezența Teatrului Național la „Teatrul Național” — ediția 1980 (ediție consacrată îndrăznețelor forme de artă clownești), întrucât festivalul a constituit o sărbătoare a decadentismului, nu s-a bucurat de participarea unor ansambluri prestigioase și s-a desfășurat într-un climat de insanitate morală. De aceea, susține George Radu Chirovici, succesul Teatrului Național cu spectacolul „Fata din Andros” de Terentiu e nesemnificativ și zadarnic, iar cei ce au acceptat participarea primei scene a țării la această manifestare mondială, au greșit. Mai mult decât atât, deoarece „Teatrul Național” e prezidat de „Institutul Internațional de Teatru” de pe lângă UNESCO, România ar trebui să se reafirmă dintr-un organism cultural care tu-tează eflorescența unui teatru precar, disolus și ignobil.

Tovarășă Elena Preda,

V-am citit cu intirziere patetică scrisoare din „Flacăra”. Profund convins că adevărul cu privire la ecranizarea „Intrusului” nu vă este necunoscut, nu pot să nu mă întreb cine a fost incitatorul unui gest atât de reprobabil din partea dv. Să fi fost doar manifestarea unui spirit malefic și mercantili? Oare atunci când ați citit „Porțile albastre ale neuitării” — articol omagial publicat de mine în „Luceafărul”, prin care încercam să discreditez teoria „tentativei suiciderii” la Prca, vehiculată de unii confrăți —, nu v-ați întrebat nimic în legătură cu cei șapte ani de acasă? Scriam atunci, printre altele, povestind de pasiunea lui Marin Preda pentru film : „Cu cițiva ani în urmă, am încercat împreună o ecranizare a „Intru-

Felicit sincer redacția „Flacăra” pentru faptul de a fi dat unei note semnate Mihai Pehin din numărul 34 din 21 august a.e. titlul „Practici detestabile”, pentru că atacul la persoană este o practică detestabilă, ca și însinuirile calomnioase pe care le face în rindurile pomente vorbind (nota bene : în anul 1980) despre niște cărți apărute în anii 1970—1976 și mistificând adevărul.

Cu paisprezece ani în urmă, când am terminat romanul „Viața particulară a lui Constant Hagiu”, intenționam să continuu evoluția personajelor într-un ciclu. Măi tirziu, când mi-am reluat acest proiect, așa cum este firesc în dialectica unui proces de creație ca și a acumulării experienței artistice, am ajuns la concluzia că destinul personajelor mele se poate defini mai concis. Aceasta corespunde și unor concepții ale mele despre romanul modern care își află calitate și prin brevilocvență, mește-

În revista „Flacăra” din 14 august 1980 a fost publicat interviul acordat redactorului dv., Mihai Pehin, de către regizorul Adrian Petringenaru. În interviu, tovarășul Adrian Petringenaru evidențiază o serie de lipsuri care s-ar fi manifestat în activitatea Centralei Româniafilmm atit în ceea ce privește redactarea materialului publicitar pentru filmul „Rug și flacăra” cit și în asigurarea sosirii la timp la Veneția a filmului, lipsuri care în final ar fi dus la ratarea includerii acestui film în festivalul internațional venețian.

Conform prevederilor Legii presei, vă rog să aveți amabilitatea să dispuneți publicarea în revista ce o conduceți a răspunsului de mai jos :

1. Sint complet reale observațiile regizorului privind greșelile apărute în planșul tipărit de Centrala Româniafilmm pentru filmul „Rug și flacăra”. El a fost tipărit în 250 de exemplare a 8 pagini și a fost primit de Centrală în 9 iulie a.e. Planșul nu a fost difuzat, tocmai datorită inexactităților din text. S-a luat măsura retipăririi sale, de data aceasta costul urmind să fie suportat de cei vinovați.

2. Filmul „Rug și flacăra” a fost invitat de organizatorii festivalului internațional de la Veneția să participe la viziunea comisiei de selecție pentru festival (și nu să participe la festival cum se menționează în interviu).

Autorul comentează defavorabil „formalitățile” ce trebuie îndeplinite pentru ca un film invitat de un festival să poată efectiv pleca. Este cunoscut că, producătorii filmelor noastre este statul, reprezentat de Consiliul Culturii și Educației Socialiste și care, normal, hotărăște asupra participării sau neparticipării la festivaluri precum și asupra filmelor chemate să reprezinte cinematografia română peste hotare. Acesta este atributul producătorilor în toată lumea iar festivalurile internaționale îl respectă. Conducerea Consiliului Culturii și Educației Socialiste a constituit o comisie care, cunoscând întreaga noastră producție, face

Înainte de a arăta cit este de eronată, de dăunătoare poziția pe care se situează articolul, sintem datorți să aducem la cunoștință că autorul lui dezinformează grav publicul din țara noastră asupra naturii festivalului și a țintei spectacolelor înfățișate.

Intitulat „Festivalul nebunilor”, ca un omagiu adus spiritului liber și gândirii critice a celebrilor nebuni și măscărici din opera lui Shakespeare și a altor dramaturgi ai lumii, actuala sesiune a „Teatrului Național” și-a propus să contribuie la revirimentul unei arte pe nedrept socotită marginală, o artă care sub aparența glumei, a clowneriei, a jocului divulgă abaterile de la rațiune și instrăinările omului de el însuși. În acest sens, trebuie citite rindurile semnate de Ruud Engelder, președintele Comitetului pentru probleme internaționale ale Institutului de teatru olandez : „Festivalul Nebunilor nu face decât să sublinieze importanța pe care au dobândit-o noile forme de teatru, care cel puțin de-a lungul acestui festival nu vor mai constitui un element marginal, ci mai curind un fenomen principal”. Iar Steve Austen, directorul festivalului, reliefează că manifestarea și-a propus : „Să furnizeze scenei internaționale producții teatrale reprezentative pentru ultimele cuceriri ale unor noi forme de artă”. Deci, nu-i vorba, așa cum insinuează George Radu Chirovici, de un teatru situat la periferia culturii și a valorilor ei, ci de cutezătoare

sului”. S-au făcut trei variante. Ultima, părea să-l mulțumească, dar n-a dat-o producției. A aminat-o. Se desprindea cu greu de roman, cele 90 de minute cinematografice îi apăreau ca un pat al lui Procust, silurilor, prea scurt, prea strimt — prea constrângător pentru largul lui respirație subjugată de tentația frescă. Și totuși, extraordinara putere de pătrundere a filmului în rindurile publicului îl fascina...

Știți bine că nu eu m-am oferit să ecranizez „Intrusul”, ci acest lucru mi-a fost cerut chiar de Marin Preda și comandat de Casa de filme 4. Le am pe ale mele, destule, de scris, dar am făcut-o dintr-o obligație morală față de omul pe care l-am iubit și l-am venerat întotdeauna. Nu am primit nici atunci, și nici acum, vreun onorariu pentru această

șugul prozatorului constind în a se restringe și nu a se revărsa inutil. Reconsiderându-mi deci, autocritic, intenția de lăbărare dintr-o perioadă de mai puțină experiență în ceea ce privește structurile romanului, am ajuns la concluzia că, printr-o rescriere atentă, cu adăugirile necesare și cu prelungirea acțiunii pe o perioadă de alți cițiva din istoria construcției noastre socialiste, subiectul meu capătă rotunjime și destinul personajelor se încheie.

A fost o muncă cel puțin la fel de intensă ca la scrierea unei noi cărți și o strădanie de a nu oferi cititorilor cicluri interminabile care pot demonstra și lipsă de meșteșug ; așa că e dureros să află la un coleg, care tentează și el asupra paginii de proză, nu numai neînțelegerea cuvenită, ci și intenția limpede de a te calomnia.

Pentru că M.P. a făcut atâtea cercetări

recomandări asupra filmelor care să fie înscrise în festivalurile internaționale.

Filmul care face obiectul interviului nu a fost inclus în lista de recomandări a comisiei. Cu toate acestea, conducerea Consiliului Culturii și Educației Socialiste a aprobat să se dea curs invitației primite.

Traducerea în limba italiană a textului filmului a fost asigurată de tovarășul Petringenaru și îndată ce dînsul a adus-o, filmul a fost expediat, prin interme-iul societății TAROM, la Veneția. A doua zi, prin telex, organizatorii festivalului au fost anunțați de către noi despre trimiterea filmului, comunicându-se toate datele de zbor necesare identificării și scoaterii lui din vamă.

De regulă (confirmată de sutele de participări la festivalurilor internaționale) după un interval de circa o lună de zile de la primirea filmului, organizatorii festivalului comunică hotărîrea adoptată privind filmul-supus examenului comisiei lor de selecție. De data aceasta, la cerea tovarășului Petringenaru am grăbit printr-o telegramă primirea răspunsului. Spre surprinderea noastră, organizatorii au răspuns că nu au primit filmul. În realitate organizatorii festivalului rîlca-seră filmul în urmă cu 8 zile. Societățile TAROM și ALITALIA ne-au făcut cunoscute datele expedierii și prezării filmului, pe care la rîndul nostru te-am comunicat Bienalei.

Comisia de selecție a festivalului a viziostat filmul, iar la 19 august, secretariatul Bienalei de la Veneția a comunicat telegrafic Centralei Româniafilmm următoarele :

„Regret să vă informez că în ciuda interesului trezit, comitetul de selecție a hotărît să nu includă filmul dv. „Rug și flacăra” de Adrian Petringenaru în programul festivalului”.

Regretăm o asemenea hotărîre și înțelegem dorința tovarășului Petringenaru ca filmul său să fie prezent într-o confruntare internațională atit de prestigioasă. Dar ceea ce nu înțelegem este de-

expresii artistice, care se impun în viața scenei și sint simptomatice pentru noile prospectări și reușite ale teatrului.

Pe afișul festivalului s-au numărat spectacole ca : „Woyzeck” de Büchner, „Hamlet” de Shakespeare, „Balconul” de Jean Genet, „George Sand” de Mia Maizer și Louis Andriessen, „Maestrul și Margareta” de Bulgakov etc. Deci nu-i vorba, așa cum insinuează George Radu Chirovici, de opere derizorii, respinse de ideile, de talent și situate dincolo de cultură.

Multe din reprezentațiile festivalului au însemnat momente de artă în care strălucia lumina unor inteligențe și sensibilități avide de a cunoaște contemporaneitatea și hotărîte să contribuie la triumful adevărului, bunului simț, al rațiunii. Spectacolul Teatrului Național cu „Fata din Andros” a fost pe această linie — așa cum rezultă din numeroase cronici — una din cele mai temeinice contribuții, fiind apreciat ca o cristalizare a celor mai fericite tendințe din arta modernă. Deci afirmația lui George Radu Chirovici „n-ar fi fost nici o pagubă dacă lipseam” e inexactă.

Cît privește împrejurarea că unele din ansamblurile prezente la „Teatrul Național” nu erau formații subvenționate de statele participante ori nu erau formații cunoscute de George Radu Chirovici, presupunem că sint carențe de care nu noi sintem somați să răspundem.

Odată făcute aceste precizări, să ne oprim o clipă asupra direcției culturale pe care George Radu Chirovici o preconizează, în afirmații ca : „Teatrul Național este organizat de către Institutul

muncă și am înțeles dorința lui Marin Preda care mi-a declarat că dorește să reediteze mai intil romanul, revăzut și adăugit, și apoi să se facă filmul. N-am mai revenit la această problemă decit la ultima mea intilnire cu Preda, cu puțin timp înainte de moartea scriitorului, cînd mi-a reconfirmat dorința reeditării „Intrusului” și, de față cu martori, mi-a spus că ține totuși, ca ulterior, să se facă un film după acest roman. Nu mai mă gîndeam atunci ca eu să fiu ecranizatorul acestuia.

Dar, după tragicul sfîrșit al lui Marin Preda — grăbit din motive pe care le cunoașteți mai bine decit oricine pe acest pămînt —, Corneliu Leu mi-a propus reluarea lucrului la scenariu, cinematografia dorind să omagieze memoria și opera marelui prozator printr-o premieră care

în legătură cu cărțile mele apărute (după domnia-sa) în anii 1970 și 1976, ajungînd ca abia în 1980 să fie în stare să publice o notiță, înseamnă că a lucrat temeinic și adine, studiînd totul, chiar și documentul financiar din care rezultă că eu am fost plătit conform prevederilor legii drepturilor de autor pentru reeditare. Și atunci, de ce omite acest adevăr, încercînd acreditarea unor idei care îmi dau dreptul să-l trag la răspundere ?!

Se mai pomenește în notița respectivă despre o altă carte a mea, omițîndu-se intenționat precizările pe care le fac în prefață, iar faptul că e vorba de un atac la persoană o dovedește și finalul în care, dorîndu-se incriminarea numelui meu, se procedează cu rea-voință la o implicare cu totul forțată și illogică a instituției în care lucrez : cinematografia, ajungîndu-se la nemeritate generalizări injurioase.

naturarea pe care tovarășul Petringenaru a dat-o faptelor.

Regizorul Adrian Petringenaru relatînd pe larg în interviul acordat „tribulațiile” filmului său, datorită cărora acesta nu a intrat în festivalul de la Veneția, extinde exemplificarea afirmînd că „aceleși avatari inadmisibile și inutil motivate post-portem le-au suferit și alte filme românești... ajunse prea tirziu la Cannes...”

Și această afirmație este nereală. Filmele au fost trimise comisiilor de selecție ale Festivalului de la Cannes în termenele prevăzute de regulamente. În ceea ce privește răspunsurile primite, vă trimitem copiile corespondențelor ce ne-au fost transmise.

Tovarășul Adrian Petringenaru afirmă, pe bună dreptate, că numai datorită grijii și intervenției sale au fost puse în colet formularele cu datele tehnice ale filmului. Conform practicii tuturor festivalurilor internaționale, acestea sîclică trimiterii formularelor respective în plic separat, ele urmind a fi folosite de alte colective ale festivalului și numai în funcție de rezultatele comisiilor de selecție.

În telegrama de invitație primită din partea organizatorilor festivalului de la Veneția era menționată tocmai rugămintea de a se trimite separat datele tehnice. Deși i s-a relatat tovarășului Petringenaru procedura existentă și conținutul telegramelor primite, s-a dat curs insistențelor sale de a include formularele în coletul filmului.

Tovarășul Adrian Petringenaru critică întirzierea de un an cu care a fost informat despre obținerea Marelui Premiu la festivalul de la Santarem, cu atit mai mult cu cit cinematografia română „a avut acolo un reprezentant prezent fizic...”, cum remarcă în interviu.

Festivalul de la Santarem, Portugalia, specializat în filme agricole și de tematică rurală, a invitat în 1975 cinematografia noastră să participe cu filme documentare de specialitate și de asemenea cu un film artistic ce se înscrie în preocupările festivalului. Totodată a fost invi-

Internațional de Teatru — I.T.I. ...iar dacă I.T.I. are tendințe marginale, atunci ce mai căutăm noi românii în I.T.I. ?”... „Greu de explicat este faptul că au participat trupe din șapte țări socialiste... „Gîndirea organizatorilor festivalului ?... Un caz clar de oligofrenie. Și dacă acesta este nivelul ideologilor, vă dați seama ce e în rest” etc., etc.

Din aceste afirmații rezultă că țara noastră ar trebui să prela o funcție de control a vieții artistice universale, retrăgîndu-și participarea din acele organisme internaționale care, după părerea lui George Radu Chirovici, nu urmează linia dreaptă, asumîndu-și sarcina de a judeca și pedepsi sever gîndirea organizatorilor diferitelor manifestări mondiale. Aceste opinii potrivnice liniei de dialog și conciliare specifice artei și culturii noastre constituie expresia unei orientări retrograde, de natură să dăuneze confruntării ideilor, cunoașterii culturilor și înțelegerii între oamenii de artă.

Opacitatea și violența fără de responsabilitate a lui George Radu Chirovici ar fi neliniștitoare, dacă n-am ști că ele îl angajează exclusiv. Sintem încredințați că ne aflăm în fața unui caz izolat de agresivă rătăcire. Cultura românească se află pe alt drum. Ea se străduiește să demonstreze acțiunea continuă a valorilor unor popoare asupra altora, rodnicia schimburilor artistice și unitatea culturii comune a umanității. Iar acest drum îi asigură culturii românești respectul și prestigiul în lume.

Biroul executiv al consiliului oamenilor muncii al Teatrului Național

ar fi trebuit să aibă loc la comemorarea unui an de la moartea scriitorului. Aveam alte proiecte, dar, din aceeași nobilă și dezinteresată intenție, am perfectat ecranizarea după care regizorul Constantin Vaeni a executat un excelent decupaj regizoral, fidel spiritului romanului și conținutului lui, într-o viziune regizorală demnă de opera abordată. Toate acestea rămîn însă în stadiul de proiect, filmul neîntînd încă în producție — așa cum greșit și tendențios ați fost informată.

În sfîrșit, în ceea ce mă privește nu pot fi decit profund mîhnit de cele citite în „Flacăra”, o scrisoare nefondată pe adevăr, prin care îmi aduceți jigniri nemeritate. Sper ca elucidarea acestei „probleme” să contribuie la mai buna cunoaștere a realității.

IOAN GRIGORESCU

Față de toate acestea am de făcut trei precizări :

1. Marcel Păruș nu a făcut niciodată parte din colectivul Casei de filme numărul patru.

2. Cartea lui Atanasie Toma a fost remunerată legal ca ediție îmbunătățită.

3. Am citat de două ori datele apariției cărților mele, așa cum a făcut și M.P. : „Viața particulară a lui Constant Hagiu” în 1970 și „Această viață sentimentală” în 1976 — ca dovadă că am avut toate intențiile să-l iau în serios. Regret : nici măcar aici nu poate da dovadă de probitate, a „studiat” atîția ani problema pentru ca să dezinformeze și în acest caz. „Viața particulară a lui Constant Hagiu” a apărut în anul 1967.

Cu deosebită stimă,
CORNELIU LEU
30 august 1980

tat un reprezentant în juriul festivalului ; în acest scop a fost desemnat tovarășul Ion Lascu, directorul adjunct al Studioului „Alexandru Sahia”.

La inapoiere tovarășul Lascu consemna în raportul său :

„În seara zilei de 23 noiembrie după terminarea proiectilor și dezbaterilor avute în cadrul juriului — filmele românești :

— „Vremea finului” — producție „Al Sahia”, a fost distins cu Marele Premiu la grupa „film documentar-cultural”.

— „Irigații în zona Carasu” — producție „Al Sahia”, a fost distins cu medalia de bronz (premiul III) la grupa „Știință și relații cu publicul”.

— „Tatăl risipitor” — film artistic de lung metraj, scenariul Eugen Barbu, regia Adrian Petringenaru, a fost distins cu medalia de bronz (premiul III) la grupa „filme artistice de lung-metraj”.

În ianuarie 1977, adică peste mai bine de un an de zile, secretariatul festivalului ne-a remis premiul acordat filmului care a fost transmis imediat tovarășului Petringenaru. Organizatorii festivalului au hotărît să modifice decizia juriului și anume : „Trotta” — R.F.G. — medalie de aur, „Ivan Kondarev” — Bulgaria — medalie de argint, „Un alt francesco” — Cuba și „Tatăl risipitor” — R. S. România — medalie de bronz și să se acorde tuturor acestor filme Grande Premio. Ne-a făcut plăcere o asemenea revizuire a deciziei, dar nu înțelegem supărarea tovarășului Petringenaru.

3. În ceea ce privește afirmația potrivit căreia la Casa de Filme nr. „Cinci” s-ar afla de mai multe luni un scenariu al tovarășului Petringenaru care așteaptă viza de intrare în producție, este adevărată. Autorului i s-au solicitat unele modificări și în funcție de realizarea acestora, la momentul oportun, conform necesităților planului tematic, va fi programat pentru a intra în producție.

Cu stimă,
VASILE RACHITA
Director al Direcției difuzării filmelor în Centrala Româniafilmm

MUZICA TÎNĂRĂ

Adevărul e că multe valori n-apucă să intre în circuitul marelui public — să devină, așadar, bunuri ale tuturor — până ce nu se ivește șansa unei propulsii pe o scenă larg deschisă, care să transforme impresia unora în certitudine colectivă.

Cu atât mai mult, aceasta se întâmplă în cazul provinciei, unde consacra, foarte adesea și orice s-ar zice, e locală și, ca atare, parțială, cuprinzând un cerc îngust de prieteni, rude, vecini, colegi... Provincie — în sensul depărtării de centru, nu și al calității actelor săvârșite. Ne-am putea întrebă, apoi, dacă gloria se poate săvârși numai în urbele cele mari — provincie era și orasul Oțelu Roșu pentru trio-ul folk NINO și COSTEL POPA și TICĂ STAN, trio pe care florul artistic l-a străbătut prin toate mǎdularele, ca viața, ca bucuria, ca tristețea, fire și comun, doar că ei, cei trei, aveau și au harul de a grăi în numele altora. Pentru că „Nani, nani“, creația lor muzicală, ce se sprijină pe sensibilitatea unei poezii cam uitate a lui St. O. Iosif, „Cintec de leagăn“, îmi coplesce și auzul și ființa, gîndesc că Nino, Costel și Tică sînt făurarii unui cîntec atât de frumos încît parcă ating nostalgice toată copilăria și anii dinții ai ficăruia dintre noi devin aievea; ei, insist, sînt autorii unei sin-

gure opere — au și alte lucrări, dar strălucire numai „Cintecul de leagăn“ —, cîntate mult la Oțelu Roșu, la Marga, la Reșița, la București, în felurite prilejuri publice, sau înginate acasă, pruncilor noștri, ca să ia aminte de vîrstă și frumusețe. Nino, elev într-a șasea, e fiul lui

Puiule, e-un cîntec sfînt, vechi și simplu de la țară...

Formația 2 1/2 — Oțelu Roșu

Costel, tehnician la uzină, iar Tică e muncitor, coleg cu fericitul tată; iubesc, laolaltă, puritatea, muzica, poezia, așa cum munca le e rostul, fiecare într-un mod anume. Și mă întreb: cînd, înregistrîndu-se programul județului Caraș-Severin pentru „Antena vă aparține“, sala toată,

spontan, a cîntat „Nani, nani“ (în primă audiere), nu înseamnă că, atunci, prin tînar și moș, femeie și bărbat, oțelar și doctor, se iscălise dreptul unui cîntec de a deveni nu șlagăr — ci, lied, ci odă, ci arie, ci imn?!

Modeste, serioși, pătimași, talentați, trudnici, cei trei — formația Doi și jumătate, asta le e soarta, efemeră. Nino crescînd și vocea naturală întărindu-se, normal — sînt autorii unui cîntec despre vîrstă cea mai crudă și nevinovată, cînd omul nici să se mire nu poate; și unde altundeva e taina creației lor decît în însăși poezie, cea care le-a provocat, neliniștea căutării inefabilului:

„...Puiule, e-un cîntec sfînt
Vechi și simplu de la țară...“

Iată cum, cred, Oțelu Roșu, provincia a devenit capitala unui cîntec pe care l-am învățat ca pe apă, nu ducîndu-se la vale, ci rămînînd să surse în pietre, parcă de-a pururea: „Nani, nani“; drepturile de autor li se cuvin — Nino Popa, Costel Popa și Tică Stan — merită să le slăvim isprava pentru, măcar, lacrima dinaintea mirării, legîndu-ne; am avut, fiecare, un cîntec de leagăn, ca de trei ani încoace să existe și unul al nostru, fără vîrstă.

B. TEODOR ■

Ghermănești, sat aflat într-o margine a județului Vaslui, este destul de întins și cuprinde destui oameni încît aceștia să se cunoască toți între ei. Pe Vasile Chiriac și pe soția sa, Marina, amîndoi oamei cumînți și harnici muncitori, la C.A.P., ai pămîntului din Ghermănești, mulți consăteni îi cunosc iar alții nu. Însă pe băieții lor, Ion și Gelu, îi știe o țară; mai cu seamă, desigur, iubitorii de muzică tînară. Frații Chiriac, dintre care primul a împlinit 18 ani iar al doilea 16, reprezintă chiar numele grupului folk pe care ei îl alcătuiesc. Prezența lor în cadrul emisiunii „Antena vă aparține“, la unele întîmplări literar-artistice ale Cenaclului Flacăra, la festivaluri de muzică tînară precum și cele de la Birlad și Tulcea, unde au obținut premii speciale, în mai multe emisiuni de radio și televiziune le-a adus o anumită notorietate ce s-a răsfrînt în bună măsură asupra satului Ghermănești, în viața căruia a generat și întîmplări ce-au fost privite nu cu supărare ci cu umor. Vraful de scrisori de la admiratoarele care tinuseră să-i scrie celui mai mare dintre frații Chiriac fusese îndreptat de către factorul poștal, la început, către un alt Ion Chiriac, om de vreo 53 de ani, a cărui nedumerire s-a întîmplat să nu fie mai mică decît a propriei soții ce, după oarecari investigații, a și repus lucrurile în matca lor firească.

Mai aflăm la Ghermănești, precum frații Chiriac au grijă să spună mai înainte de orice că faptul însuși că ei într-o bună zi s-au hotărît să pună mîna pe o chitară și treptat, prin cîntecele lor, să obțină un anumit succes, se datorează profesorilor Gheorghe Anton și Toader Lemnar, nici unul dintre ei profesor de

muzică ci primul de franceză iar al doilea de matematică. La cincisprezece dintre cîntecele fraților Chiriac, textul și melodia aparțin profesorului Gheorghe Anton. Alte 25 de cîntece pe versuri de Eminescu, Goga, Bacovia, Labis, Adrian Păunescu, aceluiași profesor îi datorează partea muzicală. Ne dăm seama, discutînd cu

Portretul artistului în satul său

Frații Chiriac — județul Vaslui

cel doi profesori și cu cei doi foști elevi ai lor, că pe măsură ce repertoriul fraților Chiriac s-a îmbogățit, pe măsură ce ei au fost chemați să cînte pe scene unde pretențiile sînt, fără îndoială, foarte mari, problema originalității lor, a locului pe care ei se situează în cadrul acestei largi mișcări muzicale folk, i-a preocupat din ce în ce mai mult, le-a sporit lor înșile exigențele. Ceea ce i-ar deosebi deocamdată de alte grupuri de muzică tînară ar fi, după propria lor credință, faptul că melodiile interpretate de ei au

o linie „mai unduitoare“ și că ei înșiși, interpreți, au voci mai „dramatice“, mai patetice. Ca să notăm opinia profesorului Toader Lemnar, frații Chiriac s-ar situa între muzica folk „obișnuită“ și „bala-dele“ lui Tudor Gheorghe.

Și, ea să poată înțelege oricine că la Ghermănești, sat aflat în margine de județ și în margine de țară, se petrece fără surle și tobe și trîmbiți miracolul artei adevărate, pornit din inimi insetate de frumusețe și de adevăr, ar trebui ca dintre cîntecele fraților Chiriac să alegem, fie și la întîmplare, măcar unul; acela, de exemplu, intitulat „Torna, torna, frate“, ale cărui versuri aparțin profesorului Gheorghe Anton: „Abia se întrupase / Al țării grai părinte / Cînd se-auzîră-n luptă / Aceste trei cuvinte — Torna, torna, frate! // La geana dimineții / Prin codrii de temut / Striga voinicul frate / Pe fratele pierdut — Torna, torna, frate! // Fulger stele din înalturi / Peste-argintul viu de rouă / Codru-n taină-ngenunchează / Lingă lancea ruptă-n două // Din lacrima prelinșă / Pe lancea ruptă-n două / Poporul mioritic / Urzea o limbă nouă // Din torna, torna, frate / Cuvinte semănare / Iubirea pentru limbă / Iubirea pentru țară“.

În ziua cînd i-am cunoscut, la Ghermănești, pe frații Chiriac, aceștia munceau de zor, alături de părinți, la ridicarea unei case noi. Se grăbeau, mi-au spus, pentru că în curînd aveau să plece la Vaslui unde sînt elevi la Liceul de chimie, unul în clasa a XII-a, celălalt într-a X-a. Mîinile lor erau asprite de muncă. Dar nu laolaltă cu munca, și numai în inima vieții, se naște arta?

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

„Un festival este o instanță de prestigiu“

(Urmare din pagina 15)

parte despre participarea cinematografilor românești la festivalurile internaționale.

— Filmele mele (Cursa, Ediție specială, Proba de microfon — n.n.) au participat la festivaluri necompetitive. Altele — ale colegilor mei și Proba de microfon — au fost trimise și la altele de festivaluri. S-au întors însă acasă în condiții, cel puțin, bizare. Unele au ajuns cu avionul sau cu trenul la destinație după ce festivalul începuse. La Cannes, de pildă, Proba de microfon — despre care presa relată că a plecat la festivalul de la Locarno — în ziua apariției acestei informații emulativă, se afla de mult întors în țară, însoțit de o telegramă de scuze cum că s-ar fi rătăcit în vamă! Și cred că s-a rătăcit, atîta timp cit noi trimitem un număr de 3-4 cutii, sperînd că poate un suflet filantropic, undeva, va afla de ele, le va deschide și va rămîne emoționat de calitatea produsului intrinsec. Or, nu se întîmplă niciodată așa ceva! Filmele pe care un festival internațional le alinaiază în competiție sînt în număr limitat, 20, spre exemplu. Țara organizatoare are tot interesul să-și prezinte marfa proprie. Celălalte țări forțază intrările în festival fie pe cale diplomatică, fie prin presă, interviuri, pliante, reclame, întîlniri de presă cu cinești etc. Sînt aștepta modalități pentru a face cunoscută o peliculă. Iar noi avem în vama țării organizatoare 3 cutii — deci, practic, nici o șansă. Și nu o vom avea niciodată atîta timp cit o să ne scumpim la țările; atîta timp cit filmele respective nu pleacă însoțite de cine este firesc să le însoțească: cinești și serviciul de presă. Căci nu se face nici un fel de economie netrimînd pe nimeni, deoarece costul locației și al avionului este din plecare plătit inutil. Un festival nu înseamnă numai premii, lauri, zîmbete, flori, întoarceri victorioase în țară. Nu exprimă adică numai o participare morală sau fizică. Un premiu luat la un festival înseamnă o poartă deschisă către o piață mondială. Un film premiat este cumpărat și difuzat în lume, căci un festival este și o instanță de prestigiu pen-

tru țară. Nu e oare o greșită înțelegere a economicității? Și atunci, vă întreb: Ni se cere calitate? Ni se cere! Ni se cere rentabilitate? Se cere! Ni se cere pătrunderea pe piața externă? Se cere! Ni se cere rentabilitate în sensul aducerii de valută prin vandabilitatea filmului nostru? Se cere! Se pare că unii fac totul ca nici una din aceste condiții să nu poată fi îndeplinită.

— **Avem premii internaționale?**
— În ultimul timp n-am mai izbutit să aducem premii de prestigiu. S-au luat în ultimii ani cîteva premii neimportante, la festivaluri care luau în discuție „opera prima“, adică debutanții, sau la festivaluri periferice. Dar cînd spun cele de mai sus mă gîndesc la festivalurile de la Locarno, Berlin, Cannes, Veneția etc. Aici ar trebui să batem. Dar, din păcate, noi n-am mai apărut în nici o selecție internațională în ultimii ani. Ca și cînd n-am exista și n-am avea o cinematografie. La Cannes, în acest an, ne-am înscris cu Ion și Proba de microfon, dar n-am primit nici un răspuns. Am impresia că nici n-au fost vizionate. Și așa, ne plimbăm din vamă în vamă.

— **Cum vedeți în viitor rezolvată această problemă?**

— În viitor se pot găsi soluții la orice. Dacă s-ar schimba optica despre economii și randament s-ar putea face filme bune și vandabile. Dar nu depinde numai de cinești.

— **Ce fac cele 5 case de filme?**

— Comiteți două erori. Deși sînt numerotate de la 1 la 5, nu există Casa de filme 2. Deci avem 4. A doua eroare este aceea că aceste case de filme, în decursul anilor, prin împrăștierea sarcinilor la factorii adiacenți, au ajuns să aibă un cuvînt foarte vag, dacă nu anemic, în producția națională. Pentru că nu ele decid asupra scenariilor, în ultimă instanță, și nu ele se ocupă de propaganda filmului românesc peste hotare. De cînd face cinema n-am văzut să se fi întîmplat vreodată, așa cum se întîmplă peste tot, ca un director de festivaluri să fie invitat în România pentru a-și alege din producția națională pelicula ce o consideră

aptă pentru competiția ce o reprezintă.

— **Să ne oprim la problema importanței scenariului și la legătura regizor-scenariu. Cum își alege un scenariu regizorul Mircea Daneliuc?**

— Mă consider norocos cînd pot lucra după scenariul propriu. Proba de microfon și Excursia sînt cazuri norocoase. Dar de cele mai multe ori un regizor nu este chemat pentru a i se pune în brațe un scenariu și să fie întrebă de condițiile realizării lui, a transpunerii lui pe 11 000 de metri de peliculă. Continuitatea realizării de filme românești se menține în bună măsură numai datorită faptului că regizorii vin și oferă subiecte ecranizabile. Și cum nu întotdeauna se iau în discuție cele mai ecranizabile, se ajunge la fizionomia actuală a unor filme românești.

— **Unde nu mai recunoști nimic. De curînd, ați terminat un film după un scenariu scris de Dinu Săcăraru, avînd la bază romanul său, Niște țărani. Filmul se cheamă Vinătoreea de vulpi. Deci iată colaborarea dv. cu un scenarist scriitor. Cînd a început ea?**

— Acest film este un proiect mai vechi. Trebuia să-l realizez după Cursa, dar abia acum am avut condiții să-l încep și să-l termin. În suita exemplelor pe care le-am dat, filmul în discuție face excepție. Aici eu am fost solicitat de autor. De autor! E terminat, așteaptă ieșirea pe ecran.

— **Ce faceți acum?**

— Aștept aprobarea unei alte ecranizări după Cezar Petrescu. Am scris un scenariu inspirat de nuvela Omul din vis.

— **Ce înseamnă pentru dumneavoastră un film autentic?**

— Un film normal. Prin asta înțeleg să vorbesc normal. Într-o lume normală. E foarte ușor de făcut un asemenea film. Nu cere decît să se reproducă viața. Să o surprinzi și s-o redai. În principiu asta.

— **Toate acestea se adaugă consumului enorm de energie, de nerv, de spirit...**

— Totul condiționează calitatea filmului, inclusiv finețea unui microfon sau programarea unui sofer. Inclusiv anatomia internă a regizorului, care suferă. Și starea tehnică a aparatului se mai adaugă, care în Studioul Buftea este destul de îmbătărită. Am filmat jumătate din Excursia pe Dunăre, fără a avea posibilitatea de a vedea 1 cm de material fil-

ION CARAMIDAR —
„Căfelul pămîntului“

In acest număr am reprodus lucrări ale pictorilor și sculptorilor din Sibiu, a căror expoziție recentă la Căminul Artei (sala etaj) a fost un succes.

mat. Am găsit la întoarcere în București material zgîriat în proporție de 70%. Încă nu știu cine-l vinovat — laboratorul sau baza tehnică? Și asta înseamnă calitate...

— **Cum vă alegeți distribuția?**

— În general nu lucrez cu actorii foarte folosiți în filme sau foarte mari, dacă avem așa ceva, pentru că aceștia sînt fie prea ocupați, fie prea manierizați, fie dificili, pur și simplu. Îmi aleg, adică îmi caut fizionomiile care-mi trebuie, chiar dacă nu au o reputație profesională excesivă. Încerc să mă descurc pe parcurs la capitolul asta. Nu repet mult, dar repet cît trebuie. Fiecare actor are o limită de suportabilitate a repetițiilor, după care nu mai e firesc, e tehnic.

— **Și totuși, nu aveți o preferință?**

— N-am prea avut situații de genul asta. Ștefan Jordache e o excepție.

— **În ce crede Mircea Daneliuc?**

— Cred în viitorul acestei cinematografii românești, pentru că nu va putea merge așa la infinit. Cineva se va sesiza odată luînd și măsurile necesare. Cred că cinematografia noastră își propune un plan de perspectivă care-i depășește posibilitățile. Numărul de regizori care pot asigura calitatea scontată a filmelor noastre este mai mic decît numărul global de filme produse. Bugetul celor 25 de filme de acum trei ani e împărțit azi la 35... și curînd la 40.

— **Dar aici trebuie să intervină și exigența regizorilor, față de filmele făcute.**

— Numai exigența regizorului nu ajunge. Regimul socialist este, uneori, exagerat de umanist. La noi și nu numai în cinematografie, trăiesc foarte bine și strică bani mulți oameni care, în alte părți, s-ar fi îndreptat de mult spre alte meserii, din instinct de conservare.

Avem regizori care fac filme în orice condiții. Ei ar putea lucra la fel de bine și cu 9 000 de metri de peliculă. E dăunător să judeci rentabilitatea după asemenea criterii. Și toate se revărsă pe solicitarea factorului uman, angrenat în această muncă cu toată convingerea și cu toată pasiunea. Nu cred că este normal unui regim de creație să i se impună asemenea eforturi. Sînt convins că acestei cinematografii nu i-ar strica o altă organizare și chiar o altă fizionomie.

Dialog posibil despre :

„Tinerete fără bătrânețe și viață fără de moarte”

— Dar fiindcă ne aflăm acum pe lângă bătrînul mustăcios Einstein, n-am putea zăbovi citeva clipe asupra problemei timpului sau timpurilor din „Tinerete fără bătrânețe și viață fără de moarte”? Mă ispitea într-o vreme ideea de a pune pe o pagină legile bătrînului diavol și împlîrile din unele basme de-ale noastre. Cum la științele exacte sînt egal în știință cu minunatul cuvînt ioc, las celor pentru care tabla înmulțirii și alte asemenea table și legi nu-s o problemă să încerce jocul pe care eu l-am abandonat. Mă ispitea și să verific ce asemănări există între basmele folclorice și minunatele basme moderne cu farfurii zburătoare! Călătoria, cunoașterea, paradisul, bucuria, plăcerea, moartea, cunoașterea morții, a vieții, a fericirii, a tineretii fără bătrînețe... Constantin Noica notează despre „Tinerete fără bătrînețe...” că pruncul adus pe lume dincolo de fire (căci, cum se știe, trebuie să meargă împăratul să ceară ajutorul unui uncheș dintr-un sat apropiat ca să poată rodi el și soața sa împărăteasa) va aparține altei rînduiri decît cea care nu l-a putut zămislî și va aduce astfel excepția în legea, respectiv în curgerea oarbă a vieții... El este în altă ordine, a rostitorului (de la rost, nu de la gargară) și nu va rămîne ca ceilalți în planul lor de realitate, pe care nu-l pot depăși.

— Cunoșc această citire profundă a lui Noica, dar dă-mi voie să spun că mi s-ar părea mai ispititoare ipoteza că Făt-Frumos să fie un fiu al omului, venit pe lume în urma călătoriei împăratului în satul aceluia bătrîn care era și el om și care a știut să restabilească în rosturile vieții acel echilibru al procreației pierdut cine știe din ce pricină de fețele împărătești ale acelei împărății. Neintervenind astfel nimic din afara firii, aparținînd altei rînduiri, aspirația lui Făt-Frumos către lumea promisă de tatăl său, împăratul, mi se pare mai edificatoare. El e un om care vrea să se smulgă din planul realității omenești pe care alții nu-l pot depăși, dar nici nu vor și nici nu încearcă să-l depășească. Deci mi-ar plăcea ca să-l considerăm pe erou un om pămîntean, mai ales că revenirea lui spre pămîntul originii sale, de-l citim astfel, e și mai tragică și implicit mai măreață. Cînd trece hotarul firii și intră în hotarele nemuririi pătura se puse în mișcare și urlau dobitoacele de țî se făcea părul măciucă, scrie Ispirescu, și Noica notează exemplar : „Innebunește firea, urlă fiarele și vîiește totul de smintirea ce stă să se producă : un om este pe punctul să spargă cercul naturii sale omenești”. Bine zis, ne-am permite noi : al naturii sale ome-

nești. Nu vreau să mă crezi circotaș, dar n-aș fi de acord cu felul cum maestrul Noica interpretează „poziția fiarelor” (să-i zic astfel). „Stau toate fiarele cele mai sălbatiche din lume — reproduce maestrul, din basm ; ziua și noaptea păzesc cu ne-dormire”. „Ce păzesc?” întrebă maestrul. Să nu iasă nimeni din țarcul firii. Iar pentru că, da, „cu dinsele nu este chip a te bate”, căci te poți bate cu o Ghconoaie, te poți bate cu o Scorpie, dar nu te poți bate cu Firea toată, Făt-Frumos va trebui să aștepte clipa cînd să poată trece pe deasupra junglei firii. El este un Euphorion care știe peste ce zboară și către cine”. Excelent, în ce-l privește, pe neinduplicatul fiu de împărat. Însă în privința „poziției” fiarelor, ne permitem o altă citire. Scrie Ispirescu : „Trecînd și peste hotarele Scorpiei, se duseră, se duseră, și iară se mai duseră, pînă ce ajunseră la un cîmp numai de flori și unde era numai primăvară, fiecare floare era cu deosebire de mîndră și cu un miros dulce de te îmbăta ; trăgea un vîntușor care abia adia. Aicca stătură ca să se odihnească, iară calul îi zise :

— Trecurăm cum trecurăm pînă aici, stăpîne ; mai avem un hop : avem să dăm peste o primejdie mare-mare și, dacă ne-o ajută Dumnezeu să scăpăm și de dînsa, apoi sîntem voinicî. Mai-nainte de aici este palatul unde locuiește „Tinerete fără bătrînețe și viață fără de moarte”. Această casă este înconjurată cu o pădure deasă și înaltă, unde stau toate fiarele cele mai sălbatiche din lume ; ziua și noaptea păzesc cu neadormire și sînt foarte multe ; cu dinsele nu este chip de a te bate ; noi însă să ne silim, dăc-om putea, să sărîm pe deasupra”. Opinia noastră este că fiarele păzesc mai degrabă nu să nu iasă nimeni din țarcul firii, ci să nu pătrundă nimeni în împărăția nemuririi. „Fiarele” nu pot fi trecute în categoria acelor „încercări ale pelerinajului”, în cele „trîl blestemuri ale acestei lumi împotriva celui ce o părăsește”. (Primele două „bles-teme” fiind Ghconoaia și Scorpia.) După ce om și cal se odihniră vreo două zile, continuă basmul, ei se hotărîsc să treacă dincolo. Fac o probă, într-un minut (s.n.) sînt aproape de pădure, și calul zice : „Stăpîne, acum e timpul cînd se dă de mîncare fiarilor pădurii și sînt adunate toate în curți ; să trecem”. Deci, am putea spune, fiarele erau în slujba nemuritoarelor zîne, poate chiar în slujba nemuririi... „Cal și călăreț trecură pe deasupra pădurii și, tocmai cînd erau să se lase jos la scara palatului (s.n.), d-abia, d-abia atînce cu piciorul vîrfului unui copac, și deodată pădurea se puse în mișcare ; urlau dobitoacele de țî se făcea părul măciucă pe cap. Se grăbiră de se lăsară jos ;

și de nu era doamna palatului afară, dînd de mîncare puilor ei (căci așa numea ea lighioanele din pădure), îi prăpădea negreșit” (s.n.). Deci erau puii ei, lighioanele. Și acum, cal și călăreț ar fi fost învinși, de nu era Stăpîna acolo, și de nu exista mai ales curiozitatea ei („căci nu mai văzuse pînă atunci suflet de om pe la dînsa” (s.n.) și mai ales bucuria ei că ei „au venit”. „Îți scapă ea?... „Opi pe dobitoace, le imblînzi și le trimise la locul lor”. Dar toate aceste detalii nu fac decît să arate în ce ne privește doar bucuria în fața acestei capodopere... Formidabil analizează Noica apariția gîndirii (aș zice eu), amintirea, în mîntea eroului nostru. După ce petrece „vreme uitată” în lumea fiarelor, „unde toate sînt bine cumpănite și rînduite, o singură adiere schimbată, o singură undă mai mult în apa lacului sînt de ajuns, ca acum un singur iepure, spre a răsturna toată buna așezare”. Și mai departe : „Cuta gîndului, ca un pas neînsemnat, ca un iepure în lumea fiarelor, se ridică încetîșor din uitarea vremii, și tîrîrului își amintî, începu să-și amintească... Căci, așa cum spune basmul, toate sînt răsturnate, acolo : aici, în lumea noastră, principalul este amintirea, în timp ce în lumea ființei totul trebuie să fie uitare, sub blîndă amnezie”.

— Și în unele capitole-nuvele ale acestui roman pe care-l prezentăm acum cititorilor împul curge ca în basme sau ca în știință, altfel într-o parte decît în alta, sau cum ar spune tot Constantin Noica „timpul curge într-un fel în cite o parte a lumii, să zicem a cosmosului, și altfel în cite o altă parte”.

— Să lăsăm asta pe mai tîrziu. Aș vrea să mai citez un singur paragraf, referitor la iepurile din basm... iepurile care este în stare să aducă alunecarea lui Făt-Frumos în Valea Plîngerii, zice maestrul, adică să trezească într-o lume în care nu se întîmplă nimic conștiința urîtului” (s. n.).

— Mi-ați putea spune cîteva cuvinte despre această viață veșnică și de toți gonită și cu urechi mari ? Cine este?...

— Cine este iepurile care-i strică nemurirea lui Făt-Frumos ? Zîna înaltă, subțirică și drăgălașă și frumoasă, nevoie mare ! cu care feciorul împăratului se însoțise (ea era sora cea mică, dar surorile cele două, mai mari, erau la fel de tinere — toate deci erau una ca alta de tinere !) nu-i vorbise despre urechiat nimic ; la însoțirea lui, care n-a fost ca o nuntă, stăpînele casei îi dederă voie să meargă prin toate locurile de primpejur, pe unde va voi libertate deplină, devenind și în acest fel egalul lor, numai pe o vale, pe care i-o arătară, îi ziseră să nu meargă, căci nu va fi bine de el, și i-

și spuseră că acea Vale se numea Valea Plîngerii — și asta ar putea însemna că nici ea nu știa de existența unui asemenea specimen în rogatul lor fericit. Cînd Făt-Frumos trecuse de hotarele Scorpiei și după drum lung ajunsese la un cîmp numai flori și unde era numai primăvară, calul îi zîse că mai-nainte de aci (deci dincolo de acest loc, mergînd înainte) este palatul unde locuiește „Tinerete fără bătrînețe și viață fără de moarte”, și că această casă este înconjurată cu o pădure deasă și înaltă unde stau toate fiarele cele mai sălbatiche din lume ; ziua și noaptea păzesc cu neadormire (superb !) și sînt foarte multe ; cu dinsele nu este chip a te bate ; și ca să trecem prin pădure este peste poate. Și mai zice calul : „noi o să ne silim, de-om putea (să reținem !), să sărîm pe deasupra”. Iepurile n-avea cum pătrunde în acest țărîm al nemuririi — cînd altăca fiare îi păzeau cu neadormire. Și nici n-avea iepurii vreun cal năzdrăvan, să i se urce în șa și să sară calul cu el peste multe fiare. Iar să se bată cu ele, cum ? Iar fi făcut bucățele lighioanele !

(Va urma)

D. R. POPEȘU

GAVRIL ABRILIAN — „Lăcaș fortificat”

Profund atașat memoriei sofului său, dar în același timp credincioasă unui program de cercetare științifică a trecutului românesc la care a participat cu convingere, cu abnegație și cu însemnate contribuții, Elena G. Zane a publicat recent în Editura Eminescu din București un substanțial volum de Studii semnate de regretatul savant, magistrul al istoriei economiei românești, academicianul G. Zane.

Orice om de cultură care evocă numele lui G. Zane, îl asociază spontan cu două împliniri memorabile din istoria intelectuală românească : studiul său despre Marx și Bălcescu, publicat în *Viața românească* (1927), dovada autoritară că părințele socialismului științific a datorat informația și judecățile sale privind situația socio-economică din Europa centrală și de sud-est scrierii lui Bălcescu „Question économique des Principautés danubiennes”. Nici pînă azi întîlnirea autorizată între gîndirea politică românească din secolul al XIX-lea și Marx nu poate fi științific evocată fără a-l cita pe G. Zane. Îndată după această reușită, se înscrie ediția operelor lui Nicolae Bălcescu, operă a căreia Zane i-a consacrat întreaga viață : cele două tomuri ale primului volum publicate la București în 1940, volumul de corespondență Bălcescu (al IV-lea din Opere), trecut prin dramatice avatari, apărut definitiv în Editura Academiei abia în 1964, apoi volumul I al ediției definitive (1977), cuprinzînd *Scrieri istorice, politice și economice, 1844—1847*. Continua asociere a activității lui G. Zane cu personalitatea și opera luptătorului și gînditorului revoluționar justificată de numeroase studii de detaliu, apoi de lucrarea fundamentală *N. Bălcescu, Opera. Omul. Opera* (Editura Eminescu, 1976 și 1977) a întemeiat solid reputația lui Zane — istoricului. Recenta ediție de Studii completează și explică portretul și opera omului de știință. Reunind îndeosebi scrierile sale de istorie economică, socială și culturală, volumul ajută generația mai tînră de cercetători să înțeleagă declarația lui G. Zane publicată în paginile acestei reviste la 24 noiembrie 1977 : „Eu de formație sînt economist. Analizînd însă viața economică din punct de vedere al dezvoltării istorice am ajuns la istoria economică, de aici la istoria ideilor economice și treptat

la editarea de texte și diverse teme din științele auxiliare ale istoriei”.

Cum a devenit economistul G. Zane „un istoric stăpînit de spiritul cunoașterii cauzale, în serviciul căreia trebuie să pună toate resursele sale de analiză și de sinteză” (cum însuși definea datoria economistului de astăzi), ne arăta valorosul *Studiu introductiv la Studiul*, pe care l-am dori dezvoltat într-o carte alcătuită tot de Costin Murgescu, despre G. Zane, *omul și opera*. Începuturile activității publicistice și didactice a lui G. Zane la Iași, contribuțiile sale prin convingeri științifice și cercetări de pionierat la fundamentarea a două noi discipline autonome (istoria economiei naționale românești și istoria gîndirii economice), relația economic-istorie în preocupările savantului,

istoric și aflat în plină maturitate de creație, G. Zane are acum posibilitatea nu numai de a desăvîrși vechile sale cercetări asupra vieții și operei lui N. Bălcescu (cu rezultatele anterioare subliniate), dar și de a efectua o serie întregă de noi studii care vor contribui la conturarea definitivă a locului său în istoria gîndirii economice românești”.

Multe din contribuțiile acestei ultime perioade sînt reproduse în volum și toate sînt menționate în *Bibliografia lucrărilor lui G. Zane* cu care se încheie ediția de Studii. Ele se adresează nu numai unui larg cerc de specialiști în variate domenii ca istoria economică, socială, politică și culturală a României, dar deopotrivă oricărui iubitor al istoriei noastre moderne și contemporane și al personalităților care

G. Zane, de la economie la istorie

pasiunea pentru gîndirea și opera lui Bălcescu, „omul... întregii istorii moderne a României”, în care vedea „o actualitate de spirit, nu de probleme” și care, arăta Zane, „ne-a lăsat o operă vie care se reactualizează în fiecare epocă de înnoire și progres, pentru că toată — de la prima la ultima filă — este închinată cu ardore măriiu poporului român” — iată aspecte ale vieții și activității lui G. Zane, succint dar lămuritor înfățișate în *Studiul introductiv*. Revelatoriu este capitolul : *Anii construcției socialiste, anii cei mai ferili ai creației sale științifice*. Citez din Costin Murgescu : „Nu ezit să afirm că, după atîția ani de nemeritate necazuri și nedreptăți, această integrare în colectivul Institutului de cercetări economice (în octombrie 1954, n.n.) a echivalat cu cea mai ferilă perioadă din creația științifică a lui G. Zane, dedicată acum exclusiv îndeplinirii proiectelor sale de istoric al economiei naționale, de istoric al gîndirii economice și de editor de texte. Situat pe pozițiile materialismului dialectic și

au ilustrat-o, de la N. Bălcescu și Ion Ghica la M. Kogălniceanu, M. Eminescu și C. A. Rosetti, de la Gh. Asachi și D. Pop Marțian la A. Xenopol, V. Madgearu, N. Iorga. Cum nu este cu puțință de rezumat aci cuprînsul cărții și semnificația fiecăruia dintre cele peste 30 de studii adunate în ea, inchei cu cîteva observații. Lectura oricărei lucrări a lui G. Zane se face cu sentimentul de siguranță sugerat de precizia comunicării, științifică este științific, asadar lapidar, afirmațiile sînt întemeiate permanent pe citate rigurose alese, documentația la care trimit notele este exhaustivă. Mulți autori, de la Maiorescu pînă la Iorga, care au tratat probleme atît de însemnate ale istoriei noastre moderne, stimulează reflecția cititorului de azi, dar puțini au îndrumat la fel de sigur cercetările viitoare. Pentru ucenicia oricărui studios al istoriei românești, lectura paginilor lui Zane este exemplară. Aduag că această lectură este deopotrivă captivantă pentru că G. Zane scria frumos, limpede, folosînd cea mai directă cale de comunicare

cu cititorul, într-o curată limbă românească în care neologismele atît de necesare totuși specialiștilor, erau prezente numai în limitele utilității lor. Se poate, de asemenea, ușor și cu succes scrie un eseu despre Zane-patriotul, cu pasaje extrase numai din acest volum. Exemple ale unui patriotism luminat, senin, izvorit din profunda cunoaștere și obiectivă apreciere a aportului de civilizație al națiunilor europene. Așa a știut G. Zane să înfățișeze și să evalueze corect aportul poporului român la gîndirea și acțiunea politică și economică modernă.

Ediția de Studii ale lui G. Zane a fost realizată la sugestia și îndemnul directorului Editurii Eminescu, Valeriu Ripeanu, după cum arată, în *Nota asupra ediției*, Elena G. Zane, îngrijitoarea volumului. Valeriu Ripeanu însuși evocă în *Cuvîntul editorului* ceasurile de convorbiri cu G. Zane din perioada pregătirii cărții, „unul din cele mai fericite prilejuri de îmbogățire spirituală”. La sfîrșitul celor aproape 600 de pagini ale acestui valoros dar făcut culturii românești contemporane, Elena G. Zane declară cu modestia și devotamentul care nu-i pot fi îndeajuns admirate : „La elaborarea și punerea la punct a volumului de față am căutat să respect dorințele și indicațiile prof. G. Zane, soful meu, alături de care am lucrat ani de-a rîndul, zi de zi, și să aduc la bun sfîrșit munca începută de el, continuată cu multă meticulozitate, pînă în ultima zi a vieții sale”. Nu cunosc mai frumos omagiu adresat vrodată de un cărturar soției sale decît acela al unui familiar al lui Zane, Georges Sorel : „Fericit este omul care a întîlnit femeia devotată, energică și mîndră de dragostea sa, care-i va păstra mereu vie tineretea, îi va împiedica sufletul să se mulțumească de sine, va ști să-i amintească neconștient datoriile misiunii sale, iar uneori, îi va dezvălui geniul”. Odată cu aceste cuvinte atît de potrivite editoarei *Studiilor*, mă întreb ce altă introducere științifică în istoria socială, economică și politică românească modernă ar putea mai bine servi cititorului străin pentru familiarizarea cu realitățile noastre de acum un secol ? Și ce editură își va asuma sarcina unei atît de necesare cărți ?

VIRGIL CÂNDEA

SERBĂRI GALANTE

Stînd în ultimii ani mai departe pe virful piramidei, antrenînd echipe sub cota valorică internațională, am asistat și asist la dezbatere interesantă în presa noastră (evident nu de natură tehnică pură, deoarece fotbalului nostru îi lipsește de mulți ani o revistă de specialitate!). Numai că toate rațiile, lipsa de afirmare pe plan internațional se atribuie cînd unei persoane, cînd unui organ și așa mai departe, fără însă a se rămîne net pe poziția că totul se datorește: organizării dubioase a fotbalului nostru. Dacă vreți, continuăm să ne prezentăm la analize cu un fel de producție globală, deși politica industrială a țării a trecut la rentabilitate fizică, la beneficiile producției nete.

Datorită acestei organizări de tipul „serbărilor galante”, fotbalistii zilelor noastre are numai drepturi, iar cohorta de mîrginași, așa-zise obligații. De aceea nici nu putem produce un fotbal competitiv internațional, ci numai să desemnăm cîștigătorii de campionare, dirijări de retrogradați sau promovări de preferințe... ca la bursă. Ne facem că nu vedem că ne-au dispărut complet: 1. jucătorul competitiv, 2. antrenorul care să ridice fotbalul prin echipă (și nu invers!), 3. conducătorul care să se confunde cu „actul de naștere” al echipei (dotat cu știința marketingului fotbalistic, probitate pașională — a nu se confunda cu cea profesională, pe care trebuie să o aibă actorul și regizorul —, a libertății de a conduce și nu de a fi ca acum un apod de tribunal

care strigă la ușa dezbaterilor numele celor care trebuie să intre în sala litigiilor). Fabricăm în cunoștință de cauză prin actuala ORGANIZARE tot felul de diplome (de la școlare la universitare), grade peste grade (ulterior, unii revin la... soldat), cărți de muncă ș.a.m.d., familiilor jucătorilor și lor personal iar în „necunosțință” de cauză le deformăm profilul uman — tocmai în anii forjării caracterului — nesolicitîndu-le capacitățile, vocația, elanul etc. Deși cu toții știm că moralitatea, spre binele omenirii, se însușește zilnic în procesul muncii și nu se moștenește sau se donează. Despre toate acestea și despre multe alte lucruri, care țin exclusiv de FOTBALUL COMPETITIV, INDUSTRIALIZAT LA OBIECT ȘI COMPARAT CU FOTBALUL AFILIAT LA F.I.F.A., imi voi consemna opiniile — ca unul care s-a născut în fotbal și și-a trăit destinul în el — și cu alte prilejuri.

CONSTANTIN TEAȘCA ■

P.S. Consider că un cronicar sportiv trebuie să informeze opinia publică în mod cinstit. Pentru aceasta el trebuie să vadă cu ochii lui, nu să asculte cu urechile altora. Gheorghe Nertea scrie în Sportul că am oboșit jucătorii înaintea meciului de la Hunedoara, antrenîndu-i în ziua jocului de o manieră tip astronaut. Deși așa ar trebui să fie — efortul din ziua meciului să nu fie sub limita celui din cursul săptămîinii — la Hunedoara în dimineața dinaintea partidei, n-am făcut nici un alt efort. În afară de o plimbare cu echipa pînă la gară și înapoi. Dealtfel, respectivul ziarist ar trebui să vadă măcar un antrenament, pentru a discuta în cunoștință de cauză capacitatea mea profesională.

AȘA DA, BĂIEȚI!

Scriînd articolul de săptămîna trecută, n-am crezut că voi avea prilejul, atît de repede, să mă adresez din nou componenților echipei naționale. O fac acum, din nevoia de a le mulțumi în numele tuturor colegilor lor, fotbalisti ca și ei, miercuri spectatorii, pentru modul cum au înțeles să reprezinte și să aperse culorile echipei naționale.

...Ce pot spune despre un joc dominat categoric de echipa noastră? Decît că el ne-a încîntat, ne-a readus speranța în suflet, ne-a apropiat din nou de echipă, pe noi, spectatorii, făcîndu-ne să sîrîm în sus de bucurie, la fiecare gol, la fiecare fază frumos lucrată, la fiecare angajament individual, decisiv, în careul advers.

Ați fost într-adevăr o echipă așa cum ne-o doream de mult: cu spirit de luptă și de colectivitate, cu agresivitate în joc, cu rupeți de ritm și accelerații în momentul în care s-a cîștigat o poziție, cu pressing general și concomitent, cu o bună circulație de jucători și balon, cu inteligență și mobilitate tactică, totul dominat de o dorință de victorie cum nu ne mai obișnuiserăm cam de mult timp. Așa da, băieți! Nu pot să cred că doar handicapul acesta de două goluri v-a făcut să deveniți alții. Pentru că alții ați fost: decisi, imprevizibili, tulburători. Nu închiștați în precepte și consemne tactice defensive, temătoare, ci deschiși, entuziaști, dînd friu liber fanteziei și talentului vostru. Ați atacat cum numai o echipă doritoare să se impună, să iasă la suprafață, să culeagă aplauze și laude, să cîștige cu toată ardoarea componenților ei, ar fi putut-o face. Continuați pe acest drum, fără opriri și poticneli. Păstrați același spirit de joc, debordant și ofensiv, hotărît și tranșant, optimist și viguros, și veți vedea cum publicul, același public de care v-ați plîns de atîtea ori, se va întoarce din nou spre voi. Pentru că el, publicul, v-a iubit întotdeauna. Dacă v-a dezavuat, dacă uneori v-a admonestat, a făcut-o dintr-o pornire de nemulțumire și amărăciune pentru că nu-i dădeți tot ceea ce aștepta de la voi, tot ceea ce credea, pe bună dreptate, că posedați. Era o stare de moment, nenaturală, a lui. De-abia acum, jucînd așa cum ați jucat, ați adus spectatorii într-o stare firească, naturală, de ardenti susținători ai echipei naționale.

El, publicul, vă cunoștea bine. Știa, spre deosebire de unii specialiști, care susțineau sus și tare că n-aveți jucători, ce valoare aveți și credea în posibilitățile

noastre. Sigur, o victorie este totuși doar o victorie. Pentru a confirma aveți nevoie de altele, și altele. Stă în puterea, inteligența, forța și tenacitatea voastră să ni le aduceți. Noi le așteptăm.

MIRCEA LUCESCU ■

SUCCESSE CARE TE ÎNJOSESC ȘI VICTORII CARE TE ÎNALȚĂ

Neașteptată și încă neînțeleasă a fost marea victorie de săptămîna trecută a României în „Cupa Balcanică”. A fost un joc de fotbal unic, în care nu numai că am surclasat pe merit un adversar clasic de „înălcătură” dar, cred eu, am bătut fără drept de apel una dintre cele mai bune echipe reprezentative ale Europei. Iugoslavia este invincibilă de mult, și clasaamentul de cea mai bună națională a Europei după presa șampanizată a France Football-ului de anul trecut este, oricum, un titlu greu de răsturnat, bazîndu-se pe argumente. Garnitura careia contestații tricolori i-au impus respectul declarațiilor „mentorului” ei, Miljanici, una dintre cele mai grele piese tehnice actuale ale fotbalului mondial, este, desigur, cea mai bună pe care o putea da perimetrul de fotbal care populează continentul cu jucători de excepție. Deci, n-am invins pe oricine, deși sintem tentați prea des să spunem că „n-am jucat rău...”. Este, cred eu, una dintre cele mai proaste expresii ce păgubesc vinovat fotbalul nostru, pentru că de data aceasta s-a jucat foarte bine. „Sint succese care te înjosesc și victorii care te înalță”. Am fost miercuri la un pas de trăirea adevărată a logicii istorice a acestor vorbe ale lui N. Iorga, și în fotbal. Fiind o luptă, seamănă. Să ne aducem aminte că succesul doar cu 3-2 în precedenta finală a Cupei Balcanice împotriva Bulgariei, pe același stadion, avînd nevoie de 3-1 pentru cîștigarea trofeului, a fost considerată o înjositoare victorie! Era totuși o izbîndă... Acum, prin marea prestație a unei echipe hăituite, care a găsit în față un adversar plictisit, poate doar de gîndul neînfrîngerii într-un teritoriu balcanic, s-a creat o înalțătoare victorie.

Scorul categoric și îndestulător a salvat interpretarea, aparent gîndită, pentru că întimplările jocului puteau scrie și 4-0, dar și 3-2. Și mai ales atunci, nu erau excluse din nou... represalii. Fotbalul nos-

tru mai are foarte mult pînă va reuși să-și învețe atît conducătorii cit și jucătorii că cea mai mare pedeapsă este înfrîngerea în sine. Drumul este lung, dar nu se poate spune că ne grăbim măcar puțin, pentru a-l parcurge. Ar fi foarte bine ca evoluția de excepție a unsprezeceleui reprezentativ, care a încîntat după multă insatisfacție adunată în timp suflarea noastră fotbalistică, să fie rodul acumulărilor realizate în încercările începute cu mai bine de un an și jumătate în urmă. Aparițiile lui Iordănescu și Beldeanu, ca să nu mai vorbim de titularizările logice ale lui Ticleanu, Crișan sau Negrilă, au fost inspirate. Mai mult, „răutatea de a juca” a echipei, pregnantă miercurea trecută, este atul rîvnit de orice formație care va fi confruntată cîrînd cu focul jocurilor oficiale. Semnele sint bune, să ne păstrăm cugetul cit mai realist, să facem totul pentru a incuraja un moment important trecut cu bine.

CORNEL DINU ■

Asigură, ajută și te demarcă!

În concepția mea, jocul de fotbal trebuie să se dezvolte ca o construcție solidă, sănătoasă, bazată pe trei piloni: 1. mînea să fie cit mai puțin în posesia adversarului; 2. nefiind la adversari și deci în posesia noastră, dacă se poate 70-80 de minute dintr-un meci, timp necesar pentru dezvoltarea combinațiilor proprii; 3. jocul fără mînea, atît în atac cit și în apărare. În general, în fotbalul nostru joacă ce joacă mai întîi o echipă, iar cealaltă privește; apoi, în faza care urmează, joacă adversarii iar prima echipă privește la rîndul ei aproape impasibilă, așteptînd momentul pierderii balonului, de obicei dintr-o greșală a adversarului. Așa stînd lucrurile, e limpede, cine are mai multe individualități într-o singură echipă, cîștigă. În felul acesta, jucătorii sint de obicei apreciați numai după randamentul tehnic, strict individual și cel mai adesea ofensiv. Numai că fotbalul, cred eu, este în primul rînd un joc colectiv, iar o echipă e o orchestră ai cărei componenți, desigur, cu cit sint mai „artiști” cu atît ridică nivelul general al ansamblului. Cu toate acestea, cei care ascultă un concert aud orchestra, nu soliștii!

Pe toți ne-a bucurat victoria echipei noastre naționale în finala Cupei Balcanice, împotriva Iugoslaviei. N-aș vrea în ruptul capului să ne înțelegă cumva că eu, tocmai acum, în euforia victoriei, m-am găsit să aduc critici celor desemnați la conducerea tehnică a reprezentativei. Dar, după mine, jocul „naționalei” noastre nu trebuie să ne satisfacă decît parțial, intrucît în meciul amintit jucătorii selecționați n-au îndeplinit bine decît sarcinile jocului cu mînea. O individualitate ca Iordănescu sau Crișan poate să-ți cîștige un meci, dar într-o zi mai slabă a lui, cum zic eu, dacă nu merge solistul, nu ai nici registru (cel tactic, evident!). Ce vreau să spun cu asta? Că echipa națională nu joacă deocamdată — sau a jucat în special în meciul cu Iugoslavia — decît momentul de atac, al construcției și finalizării, dar rămîne încă foarte subțire la momentul doi și trei, cel al recuperării și al apărării. În Norvegia, în meciul de debut în preliminariile C.M., altele vor fi cu siguranță datele jocului față de ultimul meci al reprezentativei și pentru ca să ne impunem va trebui să conțîm mai mult pe jocul colectiv al echipei, prin regroupări aproape totale pentru recuperarea mingii, prin pressing „în haită”, cum se spune, prin sprijin permanent între jucători. Imperativele mele, cînd le vorbesc jucătorilor, sint: asigură, ajută și te demarcă! Lucrul acesta impune însă o permanentă mișcare în teren a tuturor jucătorilor, nu numai a celui cu mînea și, eventual, a încă doi-trei dimprejurul lui...

În altă ordine de idei, mă bucură mult introducerea lui Aurică Beldeanu în rîndul tricolorilor, jucător pe care îl consider a fi numărul 1 din punct de vedere tactic în fotbalul românesc. Am discutat mult despre el cu Valentin Stănescu, pe cînd nici el, nici eu nu știam cui i se va încredința conducerea echipei naționale. Am vrut să insist pentru chemarea lui la lot, dar mi-am dat seama că băteam la o ușă deja deschisă, intrucît și nea Tinel era de aceeași părere cu mine. În plus, s-a și ținut de cuvînt.

VIOREL MATEIANU ■

„Eu le-am zis luați-mă și pe mine! Și m-au luat”

— Nicolae Dobrin, cîți ani ai jucat sub culorile Argeșului? 15, 16, cîți?
— Din 1961. De fapt, un campionat mai puțin, un an fiind împrumutat Muscelului Cimpulung.

— Cînd a fost asta?

— Cînd aveam 14 ani. N-am uitat pentru că, fiind la Muscelul, am făcut un meci de pregătire cu Steaua, Steaua, cu Onisie, cu Jenei, cu Constantin, echipa de aur, ne-a bătut cu 8-2, dar eu am marcat ambele goluri. Conducătorul de atunci al militarilor, Gică Popescu, s-a interesat de mine și Argeșul, auzînd asta, m-a rechemat de urgență la Pitești.

— Să lăsam istoria și să ne ocupăm de prezent. Ce te-a determinat să pleci din Pitești? E adevărat că ai avut un conflict cu Halagian?

— N-am avut nici un conflict, speculații, lume rea. Halagian m-a învățat multe lucruri bune, îi datorez destule. Numai că, în ultima vreme, fiecare tragea în altă parte. El vrea să fie numai secund, eu vream să mai joc. Dar nu ne-am certat, ne-am despărțit în termeni buni.

— Bine, ai vrut să mai joci și al plecat. Dar de ce tocmai la Tirgoviște?

— Așa s-a nimerit. Totul a plecat de la o glumă făcută de mine. Cînd am venit cel de la Tirgoviște să-l ia pe Iatan, transferat la schimb cu Kallo, le-am zis, mai mult ca să mă aflu în treabă, să mă ia și pe mine, că-i ajut să rentre în A. Cînd le-am zis, nici nu-mi trecea prin cap că Argeșul o să dea dezlegare. Dar Argeșul atît a așteptat și-n două zile s-a perfectat totul.

— Îți pare rău?

— Într-un fel da, despărțindu-mă de Argeș m-am despărțit de jumătate din viața mea. Imi pare rău mai ales după public, care m-a iubit ca pe nimeni altul. Orice am făcut și orice aș face, nu-mi voi plăti niciodată datoritiile morale față de minunatul public pitestean. La Tirgoviște însă, am fost extraordinar de bine primit, le sint recunoscător oamenilor de aici pentru modul cum s-au purtat cu mine. Iar eu, îi asigur, am venit ca să joc cinstit. Voi da echipei cit voi putea.

— Legat de asta, ai declarat unui ziarist de la ziarul din Pitești că nu mai făcea față în divizia A?

— Diplomatic, în interesul tuturor. Clubul să se scuze față de public, eu ca să-mi dea dezlegare.

— Sincer, crezi că ești prea bătrîn pentru divizia A?

— M-aș descurca, fără discuție. Bine antrenat, cred c-aș putea juca oriunde, chiar și la Craiova, cea mai bună echipă românească la ora de față.

— Poate că fotbalul nostru n-a cîștigat trimițînd un jucător ca tine în divizia B, ce zici?

— Poate, dar n-am nimic de reproșat. Dacă greșit el față de mine, îl iert, căci și eu am greșit, uneori, față de el. Și-apoi, nu e încă totul pierdut, n-am decît 33 de ani!

— Echipa națională?

— Ce-i cu ea? A jucat contra Iugoslaviei mai bine ca oricînd, felicitări băieților. Le doresc s-o țină tot așa, posibilități fiind. În ceea ce mă privește, de va fi vorba, voi răspunde oricărei chemări. Deocamdată, mi-am reluat antrenamentele cu toată seriozitatea și sper să reintru, cit mai repede, în formă. După care, vom mai vedea.

— Așa-i, Nicolae Dobrin, vom mai vedea. S-auzim de bine, succes.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

„CÎND VREI SĂ VEZI TOTUL ÎN DOUĂ ZILE”

Z.S., electrician la Uzina de utilaje și piese de schimb din Suceava, visa de mulți ani să obțină permis de conducere auto. O primă tentativă în realizarea acestui deziderat a făcut-o în 1977, cînd a fost însă nevoit să interzică cursurile școlii de șoferi, ca urmare a îmbolnăvirii sale de hepatită. Nu a renunțat la ideea de a deveni șofer și în aprilie 1980 a început din nou cursurile pe care le-a terminat în iulie a.c.

Proaspătul nostru începător așteaptă însă o ocazie să efectueze o călătorie mai lungă. În zilele de 23-24 august se ivește și ocazia mult așteptată. Z.S. propune familiei următorul traseu: Suceava, Tirgu Neamț, Piatra Neamț, Bicaș, Lacul Roșu, Gheorghieni, Odorheiu Secuiesc, Sighișoara, Sibiu, Rm. Vilcea, Horezu, Baia de

Fier, Novaci, Lainici, Petroșani, Hațeg, Orăștie, Alba-Iulia, Blaj.

Am calculat lungimea traseului Suceava — Blaj. El însușează nici mai mult nici mai puțin de 864 kilometri. Este un traseu frumos, chiar foarte frumos, însă cu multe sectoare de drum de mare dificultate, cu șiruri de serpentine, curbe cu rază foarte mică, rampe și pante de mare dificultate, traseu deloc simplu chiar și pentru un șofer cu multă experiență.

În realitate pentru familia lui Z.S. așa a și fost pînă la urmă. Echipajul face o oprire de cite o oră la Lacul Roșu și Sibiu și cite una de 30 de minute la Odorheiu Secuiesc și la Călimănești. Înoptează la locuința unui cetățean din Baia de Fier, unde ajunge la orele 23.00, după ce a fost pe drum 19 ore (plecarea din Suceava a avut loc la ora 4.00). Ce-i drept, din Baia de Fier turiștii noștri nu mai pleacă cu noaptea în cap, ci la ora 11.00. În drum spre Blaj echipajul face două halte de cite 1/2 de oră, una la Lainici și a doua în Orăștie.

Accidentul cum se spune „plutea în aer” și el are loc într-adevăr la km 8 + 700 pe drumul național nr. 14 b. Teiuș — Blaj.

Z.S. se angajează în depășirea unui autobuz aparținînd I.T.A. (cursa Cluj-Napoca — Blaj) care circula corect pe partea dreaptă a drumului, rulează paralel cu autobuzul 100-150 metri, după care, în timp ce efectua manevra de reîntreare pe dreapta, șterge cu ușa din spate a autoturismului bara de protecție față (în partea din stînga) a autovehiculului greu. Observînd situația periculoasă creată de autoturism, pentru a-i facilita reîntrearea pe sensul normal de mers, șoferul autobuzului frînează brusc, derapează pe șoseaua umedă și cu mizgă și apoi se răstoarnă cu roțile în sus, în partea dreaptă a sensului de mers, în afara părții carosabile.

Ca urmare a accidentului V.O., în vîrstă de 60 de ani, pasager în autobuz, suferă leziuni grave și decedează în dimineața următoare la spitalul din Blaj.

Colonel VICTOR BEDA ■

Anotimpuri și rachete

În mijlocul verii, în iulie, în centrul Europei a nins. Cinci săptămâni soarele n-a apărut niciodată. Trei săptămâni a plouat fără încetare. Inundațiile au cuprins milioane de hectare. Grânele nu s-au coapt, fructele au putrezit. În același timp, în cealaltă parte a lumii, în S.U.A., trei sute de oameni au murit ca urmare a unui val de căldură excesivă. Imaginile televizate au fost de-a dreptul cutremurătoare: cit cuprindea cu ochii numai întinderi de pământ crăpat, riuri secătuite, vegetație arsă, animale moarte. În plus, tornadele, tot mai dese și devastatoare, au făcut ravagii sinistre. Au pierit sute de oameni, iar pagubele materiale au atins valori colosale. Cât despre anotimpuri... Practic, în succesiunea acestora se conturează tot mai distinct doar două: unul cald și altul rece.

Specialiștii emit diferite ipoteze. Unii susțin intrarea planetei într-o perioadă de „răcire”, alții, dimpotrivă, vorbesc despre „încălzirea” Terrei. Deși, în 1979, ideea încălzirii pământului a înregistrat la reuniunea Organizației Meteorologice mondiale un succes spectaculos, disputa dintre susținătorii celor două teze este acerbă în continuare. Dincolo însă de această dispută, toți specialiștii în meteorologie și, evident, nu numai aceștia, sînt de acord că pentru fiecare țară clima are o importanță economică majoră. După cum se știe, în funcție de prognozele meteorologice se organizează întreaga muncă în agricultură și pescuit, starea vremii influențează munca în construcții, turismul, comerțul și chiar și medicina este nevoită să țină seama de capriciile naturii. Noi discipline ca biometeorologia și meteopatologia studiază în mod nemijlocit interdependența dintre factorul de sănătate și variațiile climatice.

...Și totuși perturbațiile climei continuă, anomalii se accentuează. Meteorologii nu cunosc cauzele, motivele exacte ale acestor stări de lucruri. Ei emit diferite teorii, se pierd în speculații și presupuneri. Unii sau alții consideră că tulburările climatice din ultimul timp s-ar datora mutațiilor provocate de deriva continentelor, de variațiile de orbită ale Terrei și de acelea ale cimpului magnetic, de modificarea ritmurilor și a exploziilor solare, le pun pe seama sporirii activității vulcanice, a defrișării pădurilor și schimbarea cursurilor unor fluvii.

În presa lumii se pot întâlni însă și alte păreri. „De ce în urmă cu 50—60 de ani nu existau asemenea anomalii ale climei, asemenea neașteptate și capricioase manifestări ale naturii?” — scria săptămânalul italian „L'Europeo”. „Tornadoele se numărau, într-un an, pe degetele unei singure mâini, acum se numără pe zecile!” — se poate citi în coloanele

altor publicații. „Clima a devenit brusc mai nestatornică după al doilea război mondial”. Unii încearcă să fie mai exacți: „După explozia primei bombe atomice!” „Dar sutele de experiențe nucleare efectuate în anii din urmă — fie că au avut loc în aer, în subteran, în apa oceanelor sau la suprafața pământului — nu au influențat și ele atmosfera?” — întrebarea revine, destul de des, în o serie de comentarii.

Cițiva ziaristi americani au întreprins o anchetă privind cauzele intensificării în ultimii ani a formării tornadelor. Interesant este faptul că destui oameni au pus înmulțirea acestor catastrofale manifestări ale naturii pe seama perturbațiilor atmosferice produse de miile de avioane supersonice care brăzdează neîncetat atmosfera, pe miile de rachete care sînt lansate anual, rachete simple sau intercontinentale, rachete cosmice ce duc în spațiu sute de sateliți sau nave cosmice. Ele sparg fononul atmosferic, creează vîrtejuri distrugînd circuitul normal al curenților de aer. „Deschideți în același timp fereastra și ușa unei încăperi — scria un comentator — și constatați ce harababură se produce din cauza curenților. Dar jetul unei rachete de milioane de cai-putere? Vă imaginați ce vîrtejuri de curenți formează în atmosferă?”

...Nu știu în ce măsură asemenea păreri au un suport științific și pot fi luate în considerare în explicarea cauzelor anomaliilor climatice tot mai frecvente. Cert este însă că mulți specialiști în meteorologie nu exclud influența negativă, perturbațiile pe care lansarea miilor de rachete militare, experiențele nucleare le produc în circulația curenților atmosferici, asupra climei.

Desigur, nu este pentru prima dată cînd oamenii de știință avertizează asupra efectelor nocive pe care cursa înarmărilor le are, în general, asupra omenirii și asupra mediului ambiant în special. Iată însă un nou avertisment: între rachete și climă nu trebuie excluse interdependențele! În mod firesc, concluzia la care ajungem logic este aceea că încetarea competiției înarmărilor — și, ca o cerință actuală, renunțarea la producerea și amplasarea de noi rachete — va înșănătoși nu numai starea politică a planetei, va înșănătoși nu numai starea ei financiară, distribuind mai just resursele, ci va putea contribui la înșănătoșirea climatului ei general — cel pe care îl aflăm din buletinele meteorologice. O înșănătoșire la care ar contribui substanțial reducerea activităților militare din spațiu, chiar dacă nu putem pune doar în seama lor tornadoele, secetele și inundațiile pe care frământata planetă le cunoaște în anii din urmă cu o intensitate crescîndă.

AL. PINTEA ■

Mondo umano ?

Războiul băncilor

A existat, se știe, pînă și un război al fotbalului. A apărut un altul, al codului. Apoi unul al undelor. Și, iată, lista nu s-a încheiat, ea incluzînd și războiul băncilor reactualizat mai de curînd. Reamintim, de pildă, că, la începutul verii, polemica între Franța și Elveția a atins cote înalte. Motivul? Sumele franceze tot mai mari care, pe diverse căi frauduloase iau drumul băncilor elvețiene — ale căror legende sînt încă alimentate de cele 1001 de mistere — și tentativele franceze, tot mai ingenioase, de a stopa această fugă, de a se informa despre numele depunătorilor și fondurile traficate de ei, de a-și crea, la fața locului, rețele de informatori.

Firesc, ziarele de pe malul Senei și cele din țara lui Wilhem Tell s-au întrecut în a relata amănunțit evoluția războiului secret pe care-l duc, de mai mulți ani, serviciile vamale din cele două state și, evident, să apere poziția țării lor. S-a ajuns pînă acolo încît vameșii francezi au declarat grevă, mîștrul francez al bugetului, Maurice Papon, a făcut o declarație dură, interesele elvețiene în Franța au fost „vinate”. Toate acestea pentru că doi vameși francezi au fost arestați pe sol elvețian (unde se aflau pentru a stabili contactul cu informatorul lor) apoi închiși într-un loc secret și inculpați pentru... spionaj economic. Evenimentele ce au premers această escaladă n-au fost totuși puține.

Acum patru ani, prima bătălie a câștigat-o vama franceză care „visa de mult să obțină lista celor cîteva zeci de mii de francezi (profesioniști ai fraudei sau cetățeni în contravenție cu legislația schimburilor monetare) care preferau soliditatea seifurilor elvețiene slăbiciunii francului nostru”. Publicația care scria cele de mai sus (revista franceză „Le Point”) relatează cum, „un informator elvețian, un avizator, spunea pudic textele oficiale, azvîrle vameșilor o listă de circa trei mii de clienți francezi ai S.B.S. (Societatea Băncilor Elvețiene) una dintre cele mai puternice bănci helvete”. Odată aflate detaliile se acționează cu rapiditate: cei mai mari depunători sînt convocați și confrunțați cu numerele lor de conturi elvețiene. Stupefiați, miniați, aceștia nu-și pierd firea la confruntare — fie ea și de demascare a scurgerii frauduloase de capitaluri — și pleacă spre alii de solida S.B.S. pentru a protesta și a-și exprima „uimirea în fața fragilității legendarului secret bancar elvețian”. Firește, stupeoarea e la fel de mare — dacă nu și mai mare — printre marii S.B.S.

S.B.S. cere clienților demascarea copiile proceselor verbale ce li s-au făcut la Paris și constată cu ușurință că pe multe dintre ele se află semnătura a doi vameși francezi — Lorient și Rui. În consecință, asupra lor se îndreaptă ochii scrupuloșilor agenți de securitate ai băncilor cu secretele sparte. Vinătoarea vînătorilor debutează și va avea „tragerei” spectaculoase...

DUMITRU CONSTANTIN ■

1000 000=5

Cînd tehnicienii îmbrăcați în costume de protecție coboară în buncărul subteran al arsenalului Rocky Mountain, aflat în proprietatea armatei S.U.A., poartă cu ei un iepure. Nu ca mascotă. Pur și simplu este vorba de un sistem de alarmă cu viață. Dacă iepurele își întinde urechile și labele, înseamnă că una din cele 888 de bombe speciale adăpostite în buncăr emană cantități infime din cea mai distrugătoare otrăvă creată vreodată în retortele chimiei. Aceste bombe, numite weteeye, conțin 156 kg de sarin, fiecare. Cantitate suficientă pentru a asigura trecerea peste Stix a 156 milioane de oameni, ne informează revista „Stern”. Noroc că aceste bombe ruginesc în arsenalul amintit de 11 ani, din perioada de tristă amintire a războiului din Vietnam. Pînă în prezent s-au înregistrat „doar” 12 accidente provocate de fisurarea unor garnituri. Din fire, otrava a fost captată de etuvele ermetice ale bombelor.

În 1978, ministrul apărării a intenționat să transporte acest armament în izolată localitate Tooele din statul Utah. N-a mers pentru că populația îngrozită a refuzat să accepte pînă și ideea transportului acestor orori chimice. De fapt, continuă „Stern”, la Tooele se pot întimpla destule necazuri și fără prezența acestor bombe. Aici ruginesc de ani de zile, sub cerul liber, nesfîrșite șiruri de butoaie cu sarin, care conțin suficientă otrăvă pentru a extermina populația întregului glob. Canti-

tăți apreciabile se află și la bordul avioanelor încărcate cu gazul VX, produs de americani în perioada 1961—1967, de două ori mai toxic decît sarinul.

Potrivit relațiilor publicației „Scientific American”, forțele armate americane au un potențial în arme chimice de aproximativ 3 milioane proiectile de artilerie, mai multe mii de bombe, sute de mii de mine terestre și 1500 de avioane utilitare. Pentagonul intenționează acum să furnizeze mașinării morții o nouă materie primă. Camera Reprezentanților a S.U.A. a aprobat, pentru începutul unei noi construcții în incinta căreia se va elabora o otrăvă și mai eficientă, 2,2 milioane dolari. Acest nou edificiu, care va concentra zeci și sute de creiere, mult mai utile în activitățile pașnice, va costa doar 20 milioane dolari. Pentru a așeza prima cărămidă mai este necesar doar acordul Senatului. Și se pare că nu este un obstacol insurmontabil.

Suma aparent mică alocată noii fabrici nu poate escamota capacitatea distrugătoare a acesteia, consideră revista vestgermană. Armele chimice pot fi realizate destul de ușor. Moartea a un milion de oameni cu „ajutorul” sarinului costă... 5 dolari. Noile arme chimice aflate în stadiul de proiect — armele binare — vor fi și mai ieftine. În plus, măsurile de securitate în timpul producției și transportului, depozitarea nu reclamă un efort prea mare. „Binarele” conțin, în două rezervoare diferite, două substanțe care separate nu sînt periculoase. Combinate însă, produc o puternică reacție chimică, rapid mortală. Oricum, în cazul folosirii

gazelor toxice, cea mai periclitată este populația civilă, care nu este dotată cu echipament de protecție. Mai ales pentru că vîntul poate răspîndi aceste substanțe toxice cu efecte nimicitoare la mari distanțe, fără a putea fi supuse vreunui control. Infricoșătorul gaz Ciclon B „utilizat” de hitleriști în lagărele de exterminare pare un biet toxic cu „eficiență” redusă în comparație cu urmașii săi cu „performanțe” de milioane. Oricum, știința merge înainte. Savanții au produs pentru armata S.U.A. tone de BZ, un halucinogen de 100 de ori mai puternic decît LSD-ul. Cei 1000 de voluntari pe care s-a experimentat drogul au trăit cosmaruri cumplite. Panică, demență colectivă, exact stările de care un agresor are nevoie să le stîrnească în rîndurile armatei adverse.

1000 000=5. Semnul egalității pus între aceste două cifre va oripila poate matematicienii. Semnul rezistă pentru că nu desemnează o egalitate matematică. Partea dreaptă exprimă valoarea a 1 milion de vieți umane. 5 dolari. Atît. Eficiență, productivitate, competitivitate. Pe piața morții viețile n-au preț.

Pentru restabilirea sensului uman al egalității și matematicienii, și chimistii, și fizicienii care conlucrează la inventarea și perfecționarea armelor de tot felul trebuie să înceteze a-și mai da concursul la sporirea arsenalului morții. Pînă nu e prea tîrziu, bogăția minților lor trebuie îndreptată spre sensurile profunde și luminoase ale vieții. Și, poate atunci, 5 va fi egal cu 1000 000. Adică cu 5 unități bancare vor putea fi salvate un milion de vieți.

IOAN ROȘCA ■

„Artiștii români au o conștiință foarte senină a echilibrului”

Interviu cu Lluís Bosch i Cruañas, director adjunct al Fundației Joan Miró din Barcelona

— Stimate domnule Lluís Bosch, calificativul de Capitală a picturii mondiale s-a vehiculat nu o dată și revine mereu în actualitate. S-a spus: Parisul este Capitala artelor. Nu demult am citit negru pe alb: Capitala artelor plastice este New York. Credeti în legitimitatea utilizării unui asemenea calificativ?

— Parisul continuă să fie, fără îndoială, un centru artistic de autentică categorie, prin prestigiul dobîndit în prima treime a acestui secol, și prin efortul pe care continuă să-l facă autoritățile culturale, la nivel de stat, pentru a menține acest prestigiu într-o măsură excepțională. O dovadă a acestui lucru este structura, arhitectura, funcționarea, activitățile pe care le reprezintă în momentul actual Centrul Beaubourg, autentic centru generator de conceptualizare nouă în domeniul diferitelor culturi ale timpului nostru (cultura conceptului, cultura imaginii, cultura sunetului etc.). Dar New York deține azi primatul de care dumneavoastră vorbiți prin excepționala categorie a manifestărilor sale artistice. Un exemplu

poate fi MOMA (Museum of Modern Art) cu excepționala expoziție istorică a lui Picasso, aceasta deja la nivelul de revizuire istorică a plasticii secolului nostru, dar trebuie ținut seama, de exemplu, de protecția pe care municipiul newyorkez o oferă artiștilor ce aparțin celor mai recente generații, creîndu-le facilități, dindu-le ateliere, promovînd manifestările lor.

— Mulți dintre prietenii mei din România, la pictori mă refer, consideră Bienala de la Veneția, din 1962, drept un moment de răsruce pentru înțelegerea dezechilibrului care a afectat întreaga ierarhie europeană de valori. Ei mai consideră că, în actualul context de confuzie, mulți artiști din Spania, Italia sau România, din alte țări latine ale Europei, au optat totuși pentru salvarea tradițiilor lor naționale, devenind promotorii unei reconsiderări critice a expresionismului abstract, propus cu agresivitate de o anume grupare a artei americane. Împărtășiți același punct de vedere?

— Nu incip îndoială că tradițiile naționale de care vorbiți pot ajuta la ieșirea din această criză de valori. Chiar dacă eu consider că artisa autentică este legat întotdeauna de această tradiție cultura-

lă, și cu cît mai aproape se află de origini, fie ancestrale sau autohtone, cu atît mai ușorată este comunicarea lui cu ultimii destinațari ai produselor sale de creație.

— Credeți în posibilitatea afirmării unui artist în afara unei tradiții naționale durabile?

— Cred că am răspuns deja la această întrebare prin cele spuse anterior.

— Am fi bucuroși să vă cunoaștem părerea cu privire la momentul actual al artelor plastice românești. Am fi bucuroși să cunoaștem împrejurările în care ați avut posibilitatea să intrați în contact cu artiștii și artelile noastre.

ultimele tendințe ale artei, au în plus un mare interes pentru sinteză, sinteza de formă și volume, care dă impresia că se cîntăresc constant acele tradiții și rădăcini de care vorbești într-un anumit moment al acestui interviu. Cunoașterea mea în materie de artă românească mai actuală o datorez contactului permanent pe care, prin mijlocirea Premiului Internațional de Desen Joan Miró, l-am menținut cu opera unui important număr de artiști, printre care Teodora Moisescu Stendel, Mircea Spătaru, Ion Stendel, Radu Stoica, Doina Șteflea, Doina Simionescu, printre alții, artiști de mare profesionalism.

— Ca director al Fundației Joan Miró din Barcelona, care credeți că este rolul muzeelor în promovarea artelor, astăzi?

— În momentul de față muzeul trebuie să fie un centru viu de activitate, de informare despre însăși opera expusă, organizînd și instrumentalizînd o gamă întregă de mijloace care să dinamizeze cultura, transformînd-o într-un corp viu, care să detecteze constant și să alimenteze setea de cunoaștere a omului timpului nostru. Știința muzeografică de astăzi nu se ocupă numai de conservarea ci și de impunerea unor ritmuri cît mai actuale posibil unor tezaure culturale ce au trasat coordonatele istorice ale culturii noastre. Muzeul trebuie să fie viu, autentic și fără sectarism la ora manifestării, ca un for, ca un loc de întîlnire în care nici una dintre culturile de azi să nu fie respinsă.

P. MIHAI ■

Ochii și urechile lumii

Cai. Trenuri. Oameni

S-au împlinit, la 26 august 1980, 30 de zile de când s-a anunțat în presa timpului meu, moartea a 9 cai, într-un vagon animalier al Căilor Ferate Franceze, pe ruta Hendaye-Toulouse.

Admit că nu e o vreme pentru asemenea necrologuri.

Admit că a plinge azi 9 cai morți de căldură fără apă, îngrămădiți timp de 18 ore într-un marfar — poate suna unora drept o demagogie a bunelor sentimente. În atâtea locuri de pe glob e o vreme de murit.

— Să plîngem 9 cai? voi fi înțeles.

— Imi dați alt glob? voi răspunde.

Responsabilii Societății pentru Ocrotirea Animalelor din Franța au hotărât „să facă lumină în această întimplare”. Ei au sesizat un deputat care a înaintat un raport la Președinția Republicii în care a descris condițiile lamentabile de transportare a animalelor, pe căile ferate, propunând și 25 de măsuri urgente pentru „umanizarea operației”.

Ferate Franceze au precizat că vagonul în care au murit 9 cai din 28 a beneficiat de „mers accelerat”. Asta e altceva. Se subînțelege că Mergind, sub un soare torid, mai repede, bucurându-se de acest avantaj, caii puteau fi lipsiți de alte privilegii. Nu poți avea, cal fiind, toate înlesnirile. Și tren cu mers accelerat, și apă, de pildă, la sete. La tren accelerat — moarte accelerată.

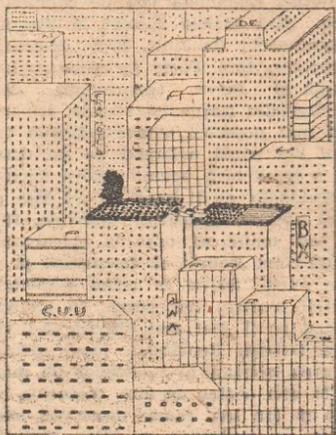
Lipsiți de aceste elementare noțiuni (timp, spațiu, accelerație) — caii, nu toți desigur, doar unii — și anume cei care nu cunoșteau numeralul nehotărât — au murit mai repede sau mai încet, agonizând mai mult sau mai puțin, nechezând mai panicați sau mai senini, sufocați mai violent sau mai duos, ei necunoscând nici rolul adjectivelor într-o moarte.

Mai trebuie spus — pentru o corectă informare umană — că cei 28 de cai fuseseră urcați în acest vagon cu destinația către unul din abatoarele orașului Toulouse. Și atunci de ce atîta scandal, dacă tot mureau? Ce „lumină să se mai facă” pe drumul dintre o gară și un abator? Așa — fiindcă omul e uman și nu poate lăsa caii să moară în condiții inumane.

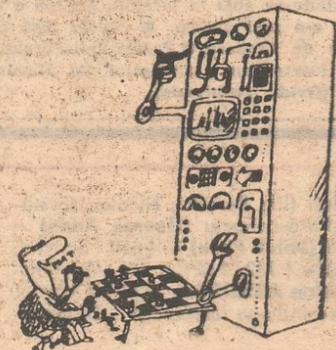
Oh omul... omul, ce mindru sună acest animal!

RADU COSAȘU ■

Lumea se amuză

(După „Paris Match” — Franța)

(După „Bohemia” — Cuba)

Comoara de pe „Titanic”

În noaptea de 14 spre 15 aprilie 1912 avea loc cea mai mare catastrofă navală a tuturor timpurilor: pachetbotul „Titanic”, de 45.000 de tone, se scufunda, în urma ciocnirii cu un aisberg, în apele Atlanticului de Nord. Odată cu epava, piereau în valuri 1.600 de persoane, între care și bătrînul căpitan E. C. Smith, comandantul vasului, care a rămas crampnat de pasarella sa și s-a scufundat împreună cu ea. (Căpitanul n-a schițat nici un gest de a se salva poate și din cauza remuşcărilor: în ajun primise prin radio mesajul: „Se semnalează trei aisberguri”, pe care însă nu-l luase în serios. Avea să întâlnească cei trei munți de gheață în condiții tragice.)

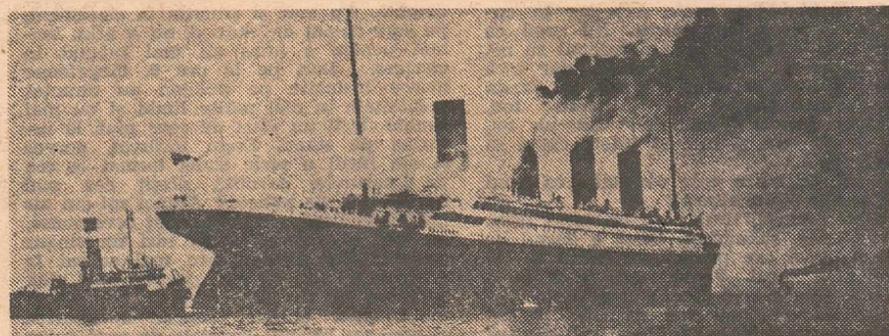
Scufundarea „Titanicului” a dat naștere unei literaturi pe măsură. S-au scris numeroase cărți de tot felul, s-a compus muzică, s-au turnat filme (la ultimul dintre ele, în curs de realizare, pentru construirea machetei vasului s-au cheltuit 5 milioane de dolari, adică o cincime din costul „Titanicului” original). Pachetbotul naufragiat la 15 aprilie 1912 a intrat în legendă, iar faima lui n-a pătît deloc în cei 68 de ani care au trecut de atunci. Însă, care este raportul dintre legendă și realitate? Fiindcă cea mai mare parte a lucrărilor care s-au scris despre catastrofă este rodul imaginației autorilor, datele certe fiind puține. Astfel, legenda spune că în „camera blindată” vasul transporta o comoară fabuloasă: un enorm transport de bijuterii, în valoare de sute de milioane de dolari, apoi câteva „pachete” de diamante, valorind 184 milioane de lire sterline, o ediție de lux a poemelor lui Omar Khayam, încrustată în diamante, de o valoare inestimabilă, și multe altele. În realitate, nu se știe nimic precis. Nu se cunosc bine nici datele naufragiului însuși. Astfel, judecînd după desenele, șase la număr, începute de unul din pasagerii aflați într-o barcă de salvare și continuate, după înecarea acestuia, de un vecin al său mai norocos, care avea să scape în cele din urmă, „Titanicul” s-ar fi rupt în două. Sînt însă și păreri că pachetbotul s-a descompus, ca urmare a impactului cu muntele de gheață, în mai multe bucăți. La fel, există controverse și cu privire la locul exact al naufragiului, unii specialiști punînd la îndoială coordonatele oficiale, cuprinse în ultimul SOS: 41 grade și 46 minute latitudine nordică, 50 grade și 14 minute longitudine vestică.

Există însă o cale de a rezolva multe din necunoscutele problemei: aducerea la suprafață a epavei „Titanicului”. Iată ce și-au propus, la modul cel mai serios cu putință, fiecare pe cont propriu, două

companii specializate, una britanică, Seawise and Titanic Salvage, și alta americană, Titanic 1980 Inc. Își poate oricine imagina folosul științific de pe urma scoaterii la suprafață a pachetbotului. O astfel de operațiune ar echivala, mutatis mutandis, cu scoaterea de sub cenușă a Pompeiului.

După cum relatează revista franceză „Science et Vie”, la ale cărei date facem apel, fiecare din cele două firme dispune de aparatură și utilajele necesare. Din punct de vedere tehnic, operațiunea ar urma să aibă trei faze: localizarea epavei (agențiile de presă au transmis zilele trecute că lucrările avînd drept scop localizarea au început deja, rezultatele fiind încurajatoare), identificarea și recuperarea ei. Dacă primele două operațiuni nu ridică probleme, cea de-a treia, ridicarea epavei la suprafață, apare deosebit de dificilă. Teoretic, sînt pentru aceasta două posibilități: aducerea navei la suprafață așa cum este, sau fragmentarea și ridicarea ei bucată cu bucată. Specialiștii cred că prima cale este în prezent — și va fi încă multă vreme de acum înainte — exclusă. Căci să salți de la o adîncime de 4.000 de metri o masă de fier cu o lungime de 256 de metri, o lățime de 28 de metri și o greutate de 50.000—60.000 tone este, la nivelul tehnicii de azi, imposibil, chiar dacă epava este frîntă în două sau în trei părți. Recuperarea bucată cu bucată apare însă ca perfect realizabilă. Cu o singură condiție: să fie rentabilă.

Fiindcă în prezent, după cit se pare, hoțărîtor va fi calculul financiar. Uriașele

10 aprilie 1912, „Titanic” pornește în cursa inaugurală din portul englez Southampton spre New York, unde nu va ajunge niciodată

Părăsesc Freetownul într-o după-amiază bîntuită de soare și ploaie. De la estuar pînă la aeroport, în mai puțin de o oră, trombele de apă s-au năpustit asupra drumului în trei reprize. În pauze, soarele reapărea, trufaș și fierbinte, biciuind vaporii și punînd jungla la fierț. O ceață densă, alburie și moleșită începea să difuzeze contururile. Imediat însă un nou potop accelerat izbucnea furibund, într-o cadență dușmănoasă și grea, ca o cravașă acvatică pusă să spargă toate frunzele, să îndoie palmierii și să ascundă sub șiroaie traseul spre aeroport. Bufnînd și icnînd, într-o comă veselă, mașina reușește să ajungă la timp în fața modestei fațade apăsate de o firmă tanșoasă: „Lungi Airoport International”. Pînă la decolare mai sînt 30 de minute. Formalitățile vamale se desfășoară lent, funcționarii locali au în priviri o dulce nostalgie, timpul parcă e făcut din chewing-gum, toți trag de el cu grijă și răbdare de parcă cel mai valoros record al zilei ar fi pierderea avionului de către toți pasagerii. Bineînțeles victimele potențiale sînt febrile, la limita agresivității și lumea se împarte în două: cei care au de pierdut avionul și ceilalți, care nu au de cîștigat absolut nimic. Au dreptate cei din urmă: avionul care, conform orarului, ar fi trebuit să plece de mult, nu sosise încă...

Decolăm cu o întîrziere tîhnită de 3 ore și jumătate. Aparatul se înfițe în cer într-o diagonală abruptă, o adevărată performanță acrobatică în stare să golească de entuziasm spiritele cele mai temerare. Zborul de croazieră este scurt și, din nou, refacem diagonală spre pămînt. Aterizăm la Monrovia, bineînțeles, pe o ploaie torrențială. Sîntem invitați, scurt și decis, să ne îndreptăm spre sala de tranzit. Coborim din avion cu o sesizabilă lipsă de chef, luăm pista în tălpi și ne lăsăm zdrobiți de o ploaie tipică liberiană care pînă la îndepărtata clădire a aeroportului ne schimbă, de cîteva ori, și de fiecare dată cu o maximă eficiență, toate gîndurile... Sala de tranzit e ticsită de mărfuri: podoabe, mic artizanat, rochii somptuoase, evantaie etc., etc. Un comerț ofensiv, multicolor și de o varietate stupefiantă

izbeste pasagerii mohoriți și flească, mai toți emanînd o plictiseală feroce vecină cu țîna. Au dreptate și ei și negustorii care își laudă marfa turnînd și precizînd, șiret, că la prețul lor nu mai găsești așa ceva pe toată coasta vestică. Înainte de a ne ușa, ni se reamintește, oportun, prin difuzoare, că avionul este gata de decolare. Ne îndreptăm spre ploaia de-abia rămasă în urmă care, aici, este de o cinică persistență...

Aterizăm la Accra noaptea. Temperatura la sol: 30° C. Adică o ră-

Jurnal african (V)

coare zdravănă. Este prima veste bună și, după cum se va vedea, ultima. După încheierea formalităților de aeroport aștept bagajul cu un început de răbdare cu care se nasc puțini dar care, prin exercițiu îndelungat, se poate forma. Bagajele nu apar, sînt pe undeva, în avion, sub el sau trimise cine știe unde. Varianta că ar fi rămas, din greșeală, la Monrovia lese din discuție după un interval echivalent cu zborul Freetown — Accra...

La ieșirea din aeroport stori de copii mă atacă, plini de o exuberanță profesională. Înțeleg că vor să-mi care bagajul, cite șapte, opt, deodată. Se îngheșuie și răcnesc de parcă valiza mea ar fi ultima lor șansă. Cine nu este obișnuit cu spectacolul mediului uman din preajma aeroporturilor africane, asiatice sau latino-americane trebuie să înțeleagă, repede, că acesta este primul semnal, dintr-o suită din păcate interminabilă, care atestă dramaticul stadiu al unui nivel de trai. Pentru un cîștig infim, inferior prețului unei piini, cohorte de copii sau maturi își dispută, adesea crud, întîietatea...

Noaptea, capitala ghaneză som-

fonduri necesitate de aducerea „Titanicului” la suprafață vor trebui recuperate. Cum? Iată întrebarea la care se încearcă în prezent să se dea răspuns. Sursa cea mai evidentă de recuperare ar fi realizarea unui film al operațiunii. Este sigur că un documentar care ar înfățișa totul, de la localizarea epavei și pînă la expunerea ei în muzeu, care ar insista asupra mijloacelor tehnice folosite, cîteva planuri ale unor supraviețuitori (din cei 705 care au scăpat, unii mai sînt încă în viață) emoționați, toate acestea pe fundalul romantic al naufragiului, s-ar vinde în toată lumea și ar aduce realizatorilor venituri însemnate. Chestiunea este de a ști cit de mari vor fi ele în raport cu cheltuielile. Căci asupra valorii materialelor aduse la suprafață pronosticurile sînt dintre cele mai sumbre. Este posibil, susțin unii specialiști, ca după un efort... titanic, să se aducă la lumina zilei o mie și ceva de schelete și un munte de tablă ruginită, acoperită de viețuți marine. În acest caz, ar rămîne să se găsească un mijloc de a se debara de aceste resturi, cel mai indicat rămînd tot... aruncarea în mare. Cît privește posibilitatea găsirii faimoselor comoari, ea nu este luată deloc în considerație.

Dar, apreciază revista menționată, dacă în cele din urmă calculele de rentabilitate vor ieși bine, iar „Titanicul” va fi adus la suprafață, o comoară va fi cu siguranță pusă la dispoziția oamenilor. Ea va consta — în afara interesului științific al materialelor recuperate — în avansul tehnologic realizat, în instrumentele care vor permite pe viitor tuturor oamenilor de știință, cercetătorilor de epave să pătrundă și mai în adînc, să acționeze și mai eficace.

ION D. GOIA ■

nolează într-o beznă compactă. Nimic din jureșul altor capitale sudice, nimic din insomnia zgomotoasă a altor centre comerciale chiar dacă acestea sînt plasate pe meridianele foamei.

Am regăsit-o a doua zi dimineața, am reîntîlnit-o mai exact după trei ani de la-primă vizită aici. Harmatanul, cu furia lui tăioasă și uscată, născută în deșertul saharian, rămăsese undeva în urmă iar mușonii absentau, spre satisfacția generală... Pe o asemenea vreme, aflată pe muchia de cuțit între două variante la fel de evitabile, periplul prin Accra se poate desfășura în condiții optime. Respect mecanica parcurgerii unui oraș și mă îndrept spre centru. Mai memorabil, în linii palide, formidabilele comprese de viață de aici: case scunde împingîndu-se una în alta, locuințe mereu extinse prin dilatări aproape comice, executate de mintuiată, teșchele încropite în prelungirea ferestrelor, o continuă proliferare de dependințe care au astupat, ca într-un vis, lent și inexorabil, străzile — un fel de magmă locativă și comercială care își înghițe căile de acces și se transformă într-un nucleu haotic, peștrîț, indiscifrabil. Mă îndrept spre această Gomoră și cînd s-o surprind în întreaga ei plenitudine rămîn ancorat într-o rece stupefacție: o vastă întindere de pămînt, scurmat pe alocuri, arid și umbrît de buruieni în locul fenomenalei aglomerări umane. Un deșert în inima unui oraș...

Mi se explică, mai tîrziu, că printr-un unic și ferm gest de eradicare a acestei dezordini urbanistice incredibile s-a decis pulverizarea, din temelii, a bidonville-ului care apăsa centrul capitalei. Aici se vor ridica edificiile noului centru al țării, blocuri de locuințe, străzile vor fi libere și limpezi, flancate de arbori. Încerc să-mi imaginez viitoarele contururi, recunosc că nu reușesc, memoria mi-e încă grevată de vechile imagini și doar orizontala ternă a deșertului din față îmi impune, mut și sever, revenirea la realitate...

RADU BUDEANU ■

Putini dar buni, pistolarii de viteză români continuă să se impună în lumea tirului mondial

— Corneliu Ion, cum se prezintă un campion olimpic ?

— Am 29 de ani, sint născut la Focșani. Tatăl meu, Gheorghe Ion, este muncitor sudor la Intreprinderea „Urbis” în Militari. Atit el cit și toată secția din care face parte au devenit mari amatori de tir, nelipsind de la nici un concurs. Mama, Ecaterina, este casnică. Sint căsătorit, am doi copii, o fetiță și un băiat.

pe Monica — 6 ani, și pe Cristian — 4 ani. Am absolvit în 1976 facultatea de cibernetică, secția statistică. Sint membru al clubului sportiv „Steaua” și am gradul de căpitan în M.A.N. La Jocurile Olimpice de la Moscova am cucerit medalia de aur în proba de pistol viteză, o medalie care cinstărește cu totul 62 de grame, între care 6 sint de aur pur. O puteți vedea aici, în vitrină! Greutatea ei, fără indoială, este mult mai mare...

— Cum se simte un campion olimpic după olimpiadă ?

— N-aș putea să vă spun prea exact. La Moscova am atins un vis aproape imaterial, intangibil. Vreme de mai bine de 8 ani nu am avut decit asta în minte. La Montreal, la Olimpiada din 1976, am avut ghinion cu pistolul, care mi s-a defectat în plin concurs. A trebuit să mai aștept patru ani, pînă la Moscova. Medalia de aur a fost ca o obsesie pentru mine. Cind am cistigat-o, am trăit cu adevărat cel mai mare moment al vieții. Asta însă nu se poate exprima în cuvinte. Apoi m-am liniștit. Nu cred că m-am schimbat deloc. Am început să mă obișnuiesc de acum cu ideea, dar încă sint destul de surprins cind aud pe stradă spunindu-se „uite-l pe Corneliu Ion, campionul nostru olimpic!”. Într-un fel, parcă îmi vine și mie să întorc capul să văd unde e.

— Cit de mare este concentrarea unui trăgător la pistol viteză ?

— În general, tirul pare un sport ușor. Într-adevăr, solicitarea fizică e destul de redusă, însă cea psihică se ridică la cel mai înalt grad. Proba, mă refer la o manșă, ține cam o jumătate de oră. Pregătirea începe însă cam cu o oră, o oră și jumătate înainte. Întii cu încălzirea specifică, apoi cu pregătirea psihologică autogenă, o relaxare fizică și nervoasă de 15—20 de minute în care mă străduiesc să mă concentrez cit mai puternic, numai asupra mea, neluind în seamă nici un alt element exterior. Îmi concentrez atenția asupra părului, a sprincenelor, a feței, a spatelui, a minilor și a abdomenului, pînă la membrele inferioare. Încerc o scufundare deplină în eul meu, cit mai adinc, în interior, pentru a pregăti sufleteste efortul care urmează. Cind ajung însă la stand simt că-mi plesnesc timpanele, dar trebuie să mă adun, să

fiu cit se poate de calm, nemișcat, de parte de orice stimul exterior. Ușor nu e, există blițuri, aparatele de filmat uruie, cite un arbitru mai mișcă piciorul, în fine spun DA și concentrarea ajunge la maximum, timpul se dilată și curind încep să trag. Este infernal. Deși nu trec decit fracțiuni de secundă, în capul meu se perindă tot felul de lucruri. La Moscova, în prima zi, tocmai cind urma seria la 4 secunde (trăsesem pînă atunci maximum de puncte), zic DA, însă cind se întore țintele aud un arbitru sovietic vorbind foarte tare. Mi-am adus imediat aminte că nu trebuie să mă deranjez, că am fost pregătit pentru asta încă de acasă, am auzit parcă toate sfaturile antrenorilor, dar tot am tras un nouar în ținta a doua.

— Care a fost cel mai greu moment al concursului olimpic ?

— Știți fără indoială că pentru desem-

Campionii noștri olimpici

narea campionului olimpic au fost necesare nu mai puțin de trei baraje, primul în trei, următoarele două în doi concurenți. Și, totuși, n-am avut emoții prea mari. Aveam deja o medalie, totul răminea să o transform în aur. Momentul pe care îl consider cel mai greu s-a întimplat de dimineață, înaintea manșei a doua. Aveam, după prima zi, un rezultat foarte bun, 299 de puncte din 300, și mă aflam pe locul I, la egalitate cu Weiffel, din R.D.G. Punctajul mi-l știam, fiindcă noi, trăgătorii, putem „citi” fiecare foc în parte după felul în care am declanșat detenta. Nu însă și situația în clasament, pe care m-am strădui să nu o aflui, tocmai pentru a intra cit mai relaxat în concurs. Dar, pe la ora 9, megafone uriașe instalate pe poligon au anunțat rezultatele în mai multe limbi și nu mai aveam decit un sfert de ceas pînă la intrarea pe stand. Eram încercat, nervos și am făcut o serie slabă tocmai la cea de 8 secunde, socotită drept cea mai ușoară: 48 de puncte! Atunci mi-am zis „băiatule, dacă vrei să mai ai ceva șanse, nu mai ai voie să scapi nici un singur punct!” Totuși, unul am mai scăpat la seria de 4 secunde. Am așteptat apoi pînă spre ora 14, au căzut favoriții, s-a ridicat un trăgător austriac practic necunoscut și apoi au început barajele de care v-am vorbit. Pe la 15, 15 și 20 de minute mai exact, eram campion olimpic, cistigind a doua medalie de aur a delegației noastre. Mai epuizați decit mine erau antrenorii, toți cei care urmăriseră proba și barajul din tribună, cu suflul la gură.

— Nu pari un tip calm, un psihic flegmatic, ci mai curind un sportiv de tip sprinter, de explozie și „ardere” în citeva zeci de secunde. Cum de reușești să-ți găsești echilibrul ?

— În fapt, proba noastră este ea însăși nu numai o expresie a concentrării la cel mai înalt nivel, ci și una de explozie. O

manșă, cum spuneam, nu durează decit o jumătate de oră — dar cită concentrare și viteză presupune ea! Totul se întimplă foarte repede, dar atunci trebuie să dai tot ce e mai bun în tine, exact ca la 100 metri plat. La seria de 4 secunde, de exemplu, eu ridic brațul cam la 1,5 secunde. Rămîn astfel sub 8 zecimi de secundă pentru fiecare țintă din cele 5, timp în care trebuie să deplasez brațul, să ochesc, să finizez și să declanșez focul. Fac o probă la care este necesară multă acumulare, însă și o explozie spontană. Nu cred că aș putea face față unei concentrări mai de durată, cum ar fi pistolul liber, de precizie, spre exemplu.

— Pistolarii de western trag mai bine ca voi ?

— Mi s-a pus de multe ori întrebarea asta, mai cu seamă de cei care n-au pus mina vreodată pe un pistol de viteză. Între ce facem noi, un domeniu la care s-a atins aproape perfecțiunea și pistolarii de film nu există decit o apropiere forțată, deloc temeinică. Într-un western regizorul poate da dovadă de cit mai multă fantezie, însă cu un pistol din cele folosite de cow-boy nimeni nu va reuși vreodată să nimerască lumina sau insigna de șerif. Pură imaginație...

— Recordul țării, care îți aparține, este de 600 de puncte din tot atitea posibile. Asta e perfecțiunea la care te referai ?

— În general, în lume se trăgeau pînă acum cițiva ani cam 594—595 de puncte. Atit eu cit și colegul Stan Marin am bătut poteca spre 600, săltind plafonul între 596 și 598. A fost o barieră psihică, fiindcă acum sint în Europa aproape 20 de trăgători care pot trece de cifra de 595 de puncte. Va fi nevoie în curind, se pare, de o micșorare a țintelor, tocmai pentru o mai ușoară departajare a concurenților. Prea multe baraje au fost necesare în ultimul timp.

— Amintind de Stan Marin, locul 7 la Olimpiadă, deși cu numai un punct în minus față de trăgătorii situați pe podium, ai adus vorba despre nivelul general al probei de pistol viteză la noi în țară. Avem o școală în acest sens ?

— Eu zic că da, deși prea mulți trăgători de viteză nu sint. Să nu uităm că Ștefan Petrescu a fost campion olimpic la Melbourne (cu 587 p. — vedeți evoluția punctajului!), la aceeași probă, iar Trișpa și Roșca au cucerit argintul la Tokio și respectiv Mexico. În alte țări există sute, dacă nu mii de trăgători. La noi sint numai cițiva, dar sintem recordmeni europeni și mondiali, pe echipe! Unii zic că sintem puțini, dar buni!

— Practici viitoare ?

— Niciodată. O singură dată am tras cu o alice într-o vrăbiuță și de atunci m-am jurat să nu mi se mai întimplă vreodată.

— Ce planuri de viitor poți să-mi des-

— Pînă în aprilie, anul viitor, nu mai pun măcar mina pe pistol! Am nevoie de multă odihnă psihică, vreau aproape să uit că există proba de pistol viteză. Mă voi antrena doar fizic — alergări, înot etc. Vreau apoi să încerc să mai fac un pas în plus, un pas care acum devine și mai necesar. Tot mai aproape de 600 de puncte... Peste 4 ani, la vârsta de 33 de ani, voi fi probabil prezent la o nouă Olimpiadă. Nu promit nimic de acum, dar știu cum e — chiar dacă nu o spun, se înțelege...

— Așa este.

DUMITRU GRAUR ■

Divizia A

BUCUREȘTI: Steaua — Sportul Studențesc 1-3 (0-1). După un început rurtunos, cu atacuri viguroase, Iordănescu ratind în minutul 8 deschiderea scorului, cind Moraru s-a opus la un șut violent expediat din interiorul careului, echipa studenților calmă jocul și prela inițiativa. Alb-negrii, îmbrăcați de astă dată în alb-roșu, se împun mai ales la mijlocul terenului, de unde sint lansate cele două rapide extreme, Chihaia și Florin Grigore. Se joacă lute și tăios, de ambele părți, dar studenții au parcă un plus de luciditate. Și golul cade dintr-o fază fixă, cind Chihaia, de la peste 20 de metri, îl execută pe Iordache cu un șut plasat, la vîncu. După aproximativ 10 minute, la un fault în careu asupra lui Ad. Ionescu, Iordănescu ratează transformarea penalty-ului. Pentru că am vorbit de cele două ratări ale internaționalului stelist, ar fi bine să vedem lucrurile și altfel, adică să remarcăm prestația lui Moraru, foarte exactă și inspirată de-a lungul întregului meci. În repriza a doua jocul se desfășoară sub bagheta gazdelor, adică a studenților, care au avut cel puțin alte trei ocazii de gol, una fiind materializată de M. Sandu, în min. 58. Steaua jese hotărîtă la atac și în min. 83 înscrie, tot din fază fixă, prin Sameș, care trimite o năpraznică ghiulea, la vîncu, cam din aceeași poziție din care înscrieseră Chihaia. Dar speranțele unui egal sint risipite de Iorgulescu care, cu un minut înainte de final, înscrie imparabil, din careu, la o centrare semnată de Cătoi. În timp ce Steaua ne îngrijorează, Sportul Studențesc ne face să regretăm că n-a prins un loc pentru cupele europene, echipa din Regie fiind la ora actuală un adevărat mecanism tehnic, tactic, fizic și psihic, cu un stil aparte, ofensiv și perseverență pe tot terenul, greu de contracarat la ora actuală de vreuna din echipele noastre. În ceea ce privește arbitrajul lui C. Jurja, și al lui Iulianescu, toți din București, apreciem că, fără să influențeze rezultatul, s-a cam blbiit pe-alocuri, nesancționind citeva evidente faulturi comise de-o parte și alta și permițîndu-l lui Munteanu II un joc mult prea periculos împotriva lui Răducanu. (Victor Niță).

Divizia B

TIRGOVIȘTE: C.S. — Rapid 2-1 (1-1). Record de public, peste 20 de mii de spectatori dorind să urmărească derbiul seriei a II-a diviziei B și dorind să urmărească, mai ales cea dintii evoluție a lui Dobrin sub culorile echipei locale. Nici dintr-un punct de vedere, nici din altul ei n-au avut ce pierde. Pe de o parte, meciul a fost disputat și atractiv, prin contribuția ambelor garnituri, pe de alta, Dobrin și-a făcut un debut remarcabil, prestația lui, superbă în multe momente, inclind balanța partidei în favoarea gazdelor. La 33 de ani, împiniți săptămîna trecută, Dobrin a rămas același fotbalist complet și fermecător, clasa lui fiind, fără discuție, internațională. El a așezat în calea noilor coechipieri o mulțime de mingi utile, nu totdeauna fructificate, tocmai pentru că Greacu, Marinescu, Margelatu și ceilalți au fost, ei înșiși, surprinși de măiestria și fantezia paselor și devierilor plecate din piciorul lui Dobrin. Poate că antrenorii echipei naționale vor mai reflecta asupra oportunității convocării lui Dobrin. Misiunea gazdelor a fost, acestea fiind zise, mult ușurată de prestația lui Dobrin. Echipa lui Coidum s-a strădui însă să fie, cit înal mult, la înălțimea liderului ei, tirgoviștenii lupind din răspuneri pentru victorie și, prin această prismă, meritînd-o. Golurile localnicilor au fost însă înesnite și de erorile defensive giulețene, capetiți plîndînd tribut nesincronizării fundațiilor centrale și, mai ales, nesigurății portarului. Anulei, mereu ezitant și mereu prost plasat, vinovat de primirea golului 2. Din tabăra tirgovișteană, Economu (reventit de la Hunedoara cu poftă de joc și cu diploma de subinginer), Filipescu („arind” centrul terenului în ciuda unui serviciu defectuos) și Ene (probind calm și intuiție), ni s-au părut, după Dobrin, cei mai buni. Rapid și-a jucat șansa și n-a lipsit mult să obțină un meci egal. Aflată în plină reconstrucție, cu o linie de fund (Popescu, Tiță, Păun, Fogoroși), complet remaniată față de campionatul trecut, fără Manea (piccat la Steaua), fără Șumulanschi (la Jiul), fără Mateescu (la Progresul), fără Purit (la Tehnometal), fără Ioniță și Pirvu (suspendați), fără Petcu și Bartales (ieșiți din formă), cea mai iubită și mai populară dintre echipele Capitalei ni s-a părut angajată pe un drum bun. Ea a plătit însă scump citeva inexactități individuale, ca și luxul de a-l lăsa pe Dobrin să zburde. „Faznicul” acestuia, Rîșniță, a fost tentat să urce la construcție, permițîndu-l lui Dobrin să primească și să distribuie mingi. Sigur, în urma războiului mulți viteji s-arată, dar parcă, în situația dată, Petcu ar fi fost mai indicat să-l vegheze pe Dobrin. Remarcăm jocul avîntat (uneori prea avîntat) al fundașilor de margine și în altă ordine de idei, osteneala lui Paraschiv și Ion Ion, foarte muncitori, dar, din păcate, nu totdeauna cu folos. Oricum, Rapidul trebuie să înțeleagă că-a pierdut o bătălie, nu și războiul, lupta pentru promovare găsindu-se abia la început. Echipa e în creștere, s-o mai vedem. E nevoie însă de un dram de răbdare. Foarte bună organizarea, foarte bun arbitrajul lui Nicolae Ralnea. (Ovidu Ioanțoia).

„Caracterul și ambiția pot face din Nicolae un mare jucător”

— Tovarășe Ardeleanu, e grea viața de antrenor în divizia A ?

— Nu-i ușoară, dar anii petrecuți la federație și, mai ales, luni-le petrecute la Galați, lingă Tească, m-au învățat multe. Tească mi-a fost, dincolo de duritatea lui excesivă, un dascăl bun.

— De fapt, nu ea să discutăm despre asta v-am deranjat. Tre-cid în revistă cele mai spectaculoase transferuri ale sezonului, ne interesează, azi, Alexandru Nicolae. Ce ne puteți spune despre el ?

— În general, lucruri bune. Nicolae vrea și asta, la talentul lui, poate fi un factor decisiv. Muncește, în antrenamente și în jocuri, ca un salahor, e gata oricind să facă mai

mult decit i se cere.

— O clipă. Cit i se cere ?

— Destul. Oltul e o echipă care încearcă să-și schimbe, din mers, concepția de joc. De la angajament la organizare pe ideea circulației balonului. Altfel zis, de la a

vrea la a putea. Din păcate, în ciuda unor acumulări evidente, tehnica de lanț și susținerea omului cu mingea nu-s încă rezolvate. Se pasează încă puțîn, se exagerează cu jocul pe centru.

— Pentru că tot ați adus vorba, cum a fost cu Craiova ?

— Nimic de reproșat cuiva. Craiova are, de la distanță, cea mai valoroasă formație din campionat, capabilă să bată ori-cind, oriunde, pe oricine. Greșeala noastră, de neiertat, a fost că am pierdut cu Corvinul. Băleții au luat meciul în deridere, prea siguri pe ei. Cind s-au trezit, era 3-0 pentru Corvinul, nu prea mai erau multe de făcut.

— Să revenim la Nicolae. Ce-i cu el ?

— Caracter deosebit, băiat cuminte...

— Socotind că a strins 2 cartonașe în 4 meciuri, n-am zice ?!

— Le-a luat pentru fleacuri. Nicolae n-are, în ciuda anilor jucați la Buzău, destulă experiență. Personalitatea lui abia se cristalizează.

— La 25 de ani ?!

— Nu din vina lui, ci a noastră, a antrenorilor, care am trecut, atit timp, pe lingă el fără să-l vedem! Convocarea la națională, din toate punctele de vedere justificată, l-a ajutat și-l ajută. Iar el, merită reținut acest amănunt, privește naționala ca pe o mare onoare. De-aia și trage așa.

— Fic. Ce calități are Nicolae ?

— El reprezintă tipul fotbalistului modern, polyvalent, capabil să acopere, cu randament, mai multe posturi. A jucat

cind „libero”, cind mijlocas, părerea mea e că locul cel mai nimerit pentru el e cel de fundaș central la marcaj. În plus, e tace, e disciplinat tactic, stăpînește bine jocul aerian, iese inteligent la interceptie, deposează corect. Una peste alta, caracterul și ambiția pot face din Nicolae un mare jucător. Cu condiția, obligatorie, să nu se schimbe. Nu cred însă că e cazul. La Iași, cu el, alta ar fi fost situația.

— Ce-i lipsește ?

— Are încă o mobilitate redusă. Serviciul lui e, de asemenea, mai slab. Il va îmbunătăți însă, sint convins, pentru că are stofă și, mai ales, pentru că vrea.

— Iovănescu ?

— Bun jucător, el și Florian Dumitrescu vor rezolva, sper, mijlocul terenului, unde Oltul a fost, în primele etape, deficitar, între apărare și atac producîndu-se o ruptură. Așteptăm de la el o ordonare a jocului, o limpezire.

— Parcă Florian Dumitrescu a fost numit antrenor secund, greșim ?

— E încă nevoie de el. A înțeles și va mai juca. Dealtfel, la Timișoara a alergat 90 de minute ca în tinerce.

— Tovarășe Ardeleanu, există voci care vă acuză că sinteți prea blind cu jucătorii, prea înfelegători. Tocmai dumneavoastră care ați fost, nu-i așa, secundul lui Tească ?!

— Poate că asta-l firea mea. Oricum, pînă acum, în ciuda celor 4 puncte pierdute acasă, n-am ce le imputa jucătorilor. Au greșit și ei, am greșit și eu. Dacă se vor ivi ocazii, voi fi drastic. Plecînd însă de la probe, nu de la vorbe.

ANDREI GEORGESCU ■

Flacăra. Redacția : București, Piața Școlii 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, Interioare : Sector publiciști-comentatori (Ilie Purcaru, Nicolae Cristache Nelu Ionescu) — 1 617, 1 623; Secția politică-economică (Lionel Nițescu, N. Gr. Mă-ășanu, Ion D. Goia, Liviu Timbus) — 1 623; Secția cultură-cenaclu (George Arion) — 1 619; Secția probleme social-cetățenești (Adrian Dohotaru) — 1 618; Sector știință, sport (Ovidiu Ioanțoia) — 1 606; Secția reportaj-anchete (Mihai Pelin) — 1 618; Scrisori, relații cu publicul (Marga Nedelea, Mihai Stănescu) — 1 787; Sector fotoreportaj — 1 595; Secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Ion Predoșanu) — 1 782, 1 621, 1 744; Administrație : 17 78 82 și 17 60 10 — interior 1 783; secretar responsabil de redacție (Tudor OCTAVIAN — 17 60 10 interior 1 611); redactor șef adjunct (Nicolae ARSENI — 17 60 10 interior 1 786); redactor șef 17 60 10 interior 1 822. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Școlii”. Citiții din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import presă. P.O. BOX-136-137, telex : 11 226, București, str. 13 Decembrie

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU